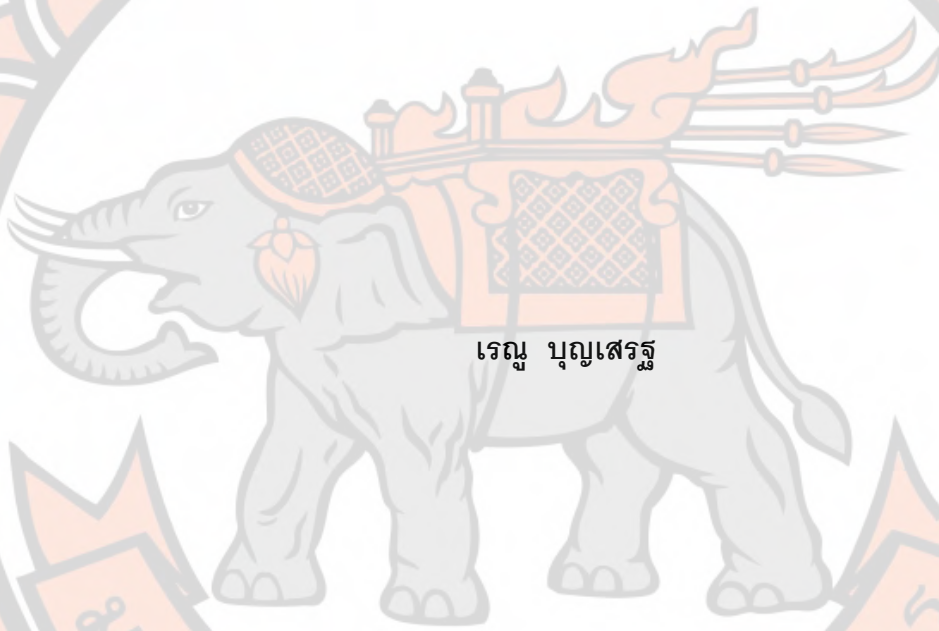

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

เรณู บุญเสริญ

มหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎิบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
เมษายน 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาในการให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศรี ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา รองศาสตราจารย์ ดร.สำราญ มีแจ้ง รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา กอนพ่วง ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและความเอาใจใส่เป็นอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีความสมบูรณ์และมีคุณค่าอันจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ ผู้วิจัยขอกราบขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ ดร.สมเกียรติ บุญรอด นายสุชน วิเชียรสรรค์ ดร.อภิชัย นุชเนื่อง ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ ดร.อรุณศรี เงินเสือ และนายพิพัฒน์ พรมโพธิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อการดำเนินการวิจัยสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ขอขอบคุณ คณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ที่ให้ความอนุเคราะห์เงินอุดหนุนการวิจัยและสนับสนุนให้การวิจัยสำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม โรงเรียนสฤทธิไสยาพิทยาคม และโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ที่ให้ความอนุเคราะห์บุคลากรและสถานที่ในการเก็บข้อมูลการวิจัย

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ขอบคุณนางสาวทิพย์สุดา วงศ์สุนทรชัย และเพื่อนนิสิตปริญญาเอกรุ่น 14 ที่ให้กำลังใจและเป็นกำลังใจมิตรตลอดระยะเวลาในการศึกษา โดยเฉพาะนายประภาส บุญเสารัฐ สามี ที่ให้การสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจตลอดเวลา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ

เรณู บุญเสารัฐ

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
ผู้วิจัย	เรณู บุญเสวีรัฐ
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรณศิริ
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2560
คำสำคัญ	รูปแบบการบริหารหลักสูตร ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยศึกษาสภาพจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก 17 โรงเรียน จำนวน 51 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู 2 โรงเรียน จำนวน 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 2) การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยนำข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาয়กว้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้วิธีการสัมมนา ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง 3) การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครู 21 โรงเรียน จำนวน 63 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร์ออลละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่าองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กระบวนการบริหารหลักสูตร องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร และแนวทาง การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย ปัจจัยการบริหารหลักสูตร กระบวนการบริหารหลักสูตร และประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) บริบท ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน 2) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศ 3) กระบวนการบริหารหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดจุดหมาย การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การนิเทศหลักสูตร การประเมินหลักสูตร และ 4) ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

Title A CURRICULUM ADMINISTRATIVE MODEL MOVE TOWARD EFFECTIVENESS OF LEARNING MANAGEMENT IN SMALL SECONDARY SCHOOL

Author Ranu Boonses

Advisor Associate Professsor Jitima Wannasri, Ph.D.

Academic Paper Thesis Ed.D. in Education, Naresuan University, 2017

Keywords Curriculum Administrative Model, Effectiveness of Learning Management, Small Secondary School

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a curriculum administrative model move toward effectiveness of learning management in small secondary school. There are three steps to take that. The first step was to study states and guidelines of curriculum administration move toward effectiveness of learning management in small secondary school. To study the states of curriculum administration from questionnaire of school administrators, heads of academic and teachers. There are 51 persons of 17 schools, which were selected by purposive selection. And to study guidelines of curriculum administration move toward effectiveness of learning management in small secondary school from interviews of school administrators, heads of academic and teachers. There are 6 persons of 2 schools, which were selected by purposive selection. The second step was to create and check the suitability a curriculum administrative model move toward effectiveness of learning management in small secondary school. The information obtained from first step had been formulated a model. And check the suitability by using connoisseurship from 9 experts which were selected by purposive selection. The third step was to evaluate the possibility of this model from questionnaire of school administrators, heads of academic and teachers. There are 63 persons of 21 schools. The data was analyzed by mean, standard deviation, and content analysis.

Research results showed that:

1. The current states of a curriculum administration move toward effectiveness of learning management in small secondary school were performed at the high level as a whole. When considered separately, processes of curriculum administration had the highest average and factors of curriculum administration had the lowest average. The guidelines of curriculum administrative move toward effectiveness of learning management in small secondary school consisted of 3 elements: Factors of curriculum administration, processes of curriculum administration and effectiveness of learning management.

2. A curriculum administrative model move toward effectiveness of learning management in small secondary schools consisting of 4 elements which were: 1) context (i.e., Internal and External Environment), 2) factors of curriculum administration (i.e., school administrators, teachers, curriculum, teaching material/learning resources and atmosphere), 3) processes of curriculum administration (i.e., curriculum analysis, goalsetting, curriculum development with school network, using the curriculum by using technology and local wisdom, supervising the curriculum and evaluating the curriculum), and 4) effectiveness of learning management (i.e., learning outcomes of learners and desired characteristic).

3. Results of the possibility evaluation of a curriculum administrative model move toward effectiveness of learning management in small secondary schools were performed at a highest level as a whole.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	คำถามการวิจัย	3
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	4
	ขอบเขตของการวิจัย.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา.....	14
	แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	30
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร.....	37
	แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้	79
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	86
3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	98
	ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	100
	ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก.....	105
	ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก	108

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย	111
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	111
ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	145
ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	166
5 บทสรุป	191
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	192
ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	192
ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก	194
สรุปผลการวิจัย	194
อภิปรายผลการวิจัย	200
ข้อเสนอแนะ	217
บรรณานุกรม	219
ภาคผนวก	227
ประวัติผู้วิจัย	309

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการวิเคราะห์กระบวนการบริหาร	19
2 แสดงการวิเคราะห์การบริหารเชิงระบบ	24
3 แสดงการวิเคราะห์และสรุปหลักการจัดการศึกษา	32
4 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	36
5 แสดงการวิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของหลักสูตร	45
6 แสดงการวิเคราะห์และสรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร	59
7 แสดงการวิเคราะห์และสรุปแนวทางการบริหารหลักสูตร	72
8 แสดงกระบวนการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	73
9 แสดงปัจจัยการบริหารหลักสูตร	78
10 แสดงประสิทธิผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่ดี	85
11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิกการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน	112
12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม	113
13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านผู้บริหาร	114
14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครู	116
15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร	117

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

16	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้	118
17	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม	120
18	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	121
19	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย	122
20	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการจัดทำหลักสูตร	123
21	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้	124
22	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร	126
23	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการประเมินหลักสูตร	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

24	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียน	128
25	แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับ สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	129
26	แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร.....	131
27	แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร.....	136
28	แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้.....	143
29	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้.....	166
30	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ ในภาพรวม	167
31	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายใน.....	169
32	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก.....	170

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

33	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านผู้บริหาร	172
34	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครู.....	173
35	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร.....	175
36	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้.....	176
37	แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศ	177
38	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	179
39	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย.....	180
40	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ ในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการจัดทำหลักสูตร.....	182

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

41	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ด้วยเครือข่ายภูมิปัญญาและ เครื่องมือทันสมัย.....	183
42	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร.....	186
43	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ บริหารหลักสูตร ขั้นการประเมินหลักสูตร	187
44	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	188
45	แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์.....	189

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 แสดงกระบวนการบริหารตามวงจร Deming	18
2 แสดงองค์ประกอบเชิงระบบการบริหารงานวิชาการ	22
3 แสดงองค์ประกอบต่างๆ ในระบบหลักสูตร	43
4 แสดงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Beauchamp	56
5 แสดงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	66
6 แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา	69
7 แสดงการบริหารการจัดการเรียนรู้	82
8 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย	97
9 แสดงขั้นตอนการวิจัย	98
10 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	99
11 แสดงร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	146
12 แสดงรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	156
13 แสดงผลการสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	195

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางบริบทและสภาพแวดล้อม อย่างรวดเร็ว พบการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเมือง วัฒนธรรมอย่างชัดเจน และเป็นยุคที่มีการแข่งขันสูง ดังนั้นการเตรียมความพร้อม ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกด้านและสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ในสภาพแวดล้อมของยุคศตวรรษที่ 21 จึงเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็น การศึกษาเป็นรากฐานของการพัฒนาคนในทุกๆ ด้าน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตราที่ 4 ที่ระบุว่า “การศึกษาหมายถึง กระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคล และสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาคือพัฒนาคนให้มีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ เพื่อให้คนเป็นปัจจัยในการพัฒนาด้านอื่นๆต่อไป ดังนั้น การศึกษาจึงต้องเร่งดำเนินการปฏิรูปเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ดังที่กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2) มีนโยบายเร่งรัดปฏิรูป การศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาความแข็งแกร่งทางการศึกษา เพื่อสร้างและพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนดี คนเก่ง สามารถอยู่ในสังคมและก้าวทันโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีความสุข ซึ่งในการจัดการศึกษามีหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนและเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดอนาคตของสังคมนั้นๆ เพราะหลักสูตรจัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการนำไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้ หรือจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถไปสู่มาตรฐาน การเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ดังที่ ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.13) ที่กล่าวว่า หลักสูตรบอกความเจริญของประเทศ ประเทศใดที่มี หลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัยและมีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่คุณภาพของคนในประเทศนั้นๆ

ดังนั้นการบริหารหลักสูตรจึงเป็นงานหลักสำคัญของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ระบุในข้อกำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 27 ว่า “ให้โรงเรียนมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์” จากมาตรา 27 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีความสำคัญ เนื่องจากหลักสูตรเป็นเครื่องมือหรือกรอบแนวทางที่จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะ และคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษา

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นโรงเรียนที่การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนอายุระหว่าง 12-17 ปี ซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วไปสู่วัยผู้ใหญ่ที่จะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคต จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า ในชนบทโรงเรียนขนาดเล็กมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน โรงเรียนเป็นจุดศูนย์กลางการพัฒนาของชุมชน และพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมาของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ ปีการศึกษา 2559 มีจำนวน 17 โรงเรียน มีนักเรียน 1,165 คน ส่วนมากตั้งอยู่บนพื้นที่สูงหรือในถิ่นที่ห่างไกลความเจริญ ชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน ผู้ปกครองไม่มีเงินส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนในเมือง และปีการศึกษา 2560 มีจำนวนโรงเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 21 โรงเรียน สอดคล้องกับการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.94) พบว่า สภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลงส่งผลให้โรงเรียนมีแนวโน้มปรับขนาดลงมาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีศักยภาพส่งผลให้ประสิทธิภาพ และคุณภาพของการจัดการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมาย สอดคล้องกับกลุ่มวิจัยและพัฒนา นโยบาย สำนักงานนโยบายและแผน การศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.5) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก มีสภาพปัญหา โดยระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลาย หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้มีใช้อย่างจำกัด ดังที่กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558, น.13-14) ที่ได้สรุปผล การสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยและผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ขาดความรู้ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร

ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีมาตรการที่จะรวมโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา และกำหนดว่าในปีการศึกษา 2560-2561 จะดำเนินการอย่างน้อยร้อยละ 50 แต่นายการุณ สกุลประดิษฐ์ (2559) ได้กล่าวว่า การรวมโรงเรียนเป็นการทำให้ผู้เรียนจำนวนหนึ่งขาดโอกาสทางการศึกษาเพราะสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นเหตุให้ผู้ปกครองไม่ส่งนักเรียนไปเรียนนอกพื้นที่ห่างไกล ทำให้เด็กไม่ได้รับการศึกษาหรือลาออกกลางคัน มีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากที่มีคุณภาพสูงหรืออยู่บนพื้นที่ห่างไกลบนพื้นที่ภูเขาสูงไม่มีโรงเรียนอื่นใกล้เคียงจึงจำเป็นต้องดำรงอยู่ ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนจึงต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การนำหลักสูตรไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในยุคที่มีการขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.48, 96) ได้ระบุว่า นายกรัฐมนตรีมีนโยบายการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ส่งเสริมสนับสนุนและแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ โดยให้มีการปรับหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลง แต่จากการศึกษาสภาพปัจจุบันจากงานวิจัยของธนกฤต สิทธิราช (2557, น.288) ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย พบว่า ปัจจุบันมีปัญหา 7 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาสาระหลักสูตรในการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ด้านครู ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงถึงความสำคัญและความจำเป็นของการบริหารงานหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่เป็นปัญหาระดับประเทศในขณะนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ควรีรูปแบบอย่างไร
3. รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดเล็กมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพียงใด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์หลัก

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
2. ผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สามารถนำผลจากการศึกษารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในสังกัด

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู ในโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 236 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู จำนวน 17 โรงเรียนๆ ละ 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 51 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2559

3. ประเด็นที่ศึกษา

สภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ชั้นที่ 2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู จำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 3 คน ได้แก่ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมจำนวน 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน และได้รับรางวัลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ประเด็นที่ศึกษา

แนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยแบ่งเป็น 2 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากชั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ชั้นที่ 2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากชั้นที่ 2.1 นำมาตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยใช้วิธีการสัมมนาของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) โดยดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มนักวิชาการระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติ คือเป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาหรือสาขาหลักสูตรและการสอนหรือมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษาและเป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

1.2 กลุ่มผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 คน

1.3 กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาหรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มีผลงานและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจำนวน 2 คน

2. ประเด็นที่ศึกษา

ความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตร สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ โดยดำเนินการดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู จำนวน 21 โรงเรียนๆ ละ 3 คน รวมจำนวน 63 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560

2. ประเด็นที่ศึกษา

ความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สภาพการบริหารหลักสูตร** หมายถึง สภาพการดำเนินงานของโรงเรียนในปัจจุบันเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และประสิทธิผลของหลักสูตร
2. **แนวทางการบริหารหลักสูตร** หมายถึง วิธีดำเนินงานที่พึงประสงค์ของโรงเรียนเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าของหลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และประสิทธิผลของหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและสถานศึกษาที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ
3. **การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตร** หมายถึง การตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ปฏิบัติจริง
4. **รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก** หมายถึง องค์ประกอบของการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กเพื่อให้เกิดประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) บริบท 2) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 3) กระบวนการบริหารหลักสูตร และ 4) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

4.1 บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่จะส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย

4.1.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่นและตัวแทนผู้ประกอบการ นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ ในการร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อนภายในโรงเรียนเกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะความรู้ความสามารถคุณลักษณะของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร รูปแบบการบริหารจัดการ และค่านิยมร่วมของโรงเรียน จากนั้นสรุปผลการวิเคราะห์ แจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4.1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียนที่ผู้บริหาร ครูวิชาการหรือตัวแทนสาระการเรียนรู้ระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ประกอบการ ร่วมกันวิเคราะห์หาโอกาส อุปสรรค ภายนอกโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี จากนั้นสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และนำผลการวิเคราะห์เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร หมายถึง องค์ประกอบที่จำเป็นในการบริหารหลักสูตรประกอบด้วยบริหาร ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร

4.2.1 ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนที่มีคุณลักษณะพฤติกรรม การปฏิบัติตนส่งผลให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จ โดยมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีส่วนร่วม มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ส่งเสริมพัฒนาครูและสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู บุคลากรในโรงเรียน

4.2.2 ครู หมายถึง บุคลากรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีคุณลักษณะ พฤติกรรมแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ มีภาวะผู้นำทาง วิชาการและเป็นผู้ตามที่ดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดทำและการนำหลักสูตรไปใช้ มีทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการจัดทำ สื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วม ในการนิเทศ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และมีวัฒนธรรม ค่านิยมที่เหมาะสม

4.2.3 หลักสูตร หมายถึง กรอบหรือแนวทางที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐาน นโยบายและความต้องการของชุมชนและสังคม มีเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

4.2.4 สื่อ/แหล่งเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือหรือสิ่งที่เอื้ออำนวยช่วยให้การจัดการ เรียนรู้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมาย โดยการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทันสมัยอย่างหลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรม เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลและฝึกทักษะของผู้เรียน สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ เป็นแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น

4.2.5 บรรรยากาศ หมายถึง สภาพที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและ การนำหลักสูตรไปใช้ช่วยในการจัดการเรียนรู้ของ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กบรรลุ ตามจุดมุ่งหมายที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและเครือข่ายความร่วมมือ ดำเนินการ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและ การจัดการเรียนรู้ให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ บรรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและนักเรียน

4.3 กระบวนการบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการบริหารหลักสูตร อย่างเป็น ลำดับขั้น โดยทุกขั้นเกิดจากการมีส่วนร่วมและมีวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 6 ขั้น คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การจัดทำ หลักสูตร 4) การนำหลักสูตรไปใช้ 5) การนิเทศการใช้หลักสูตร และ 6) การประเมินหลักสูตร

4.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินการนำข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จมาวิเคราะห์ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยคณะกรรมการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและนำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วยกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทั้งในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ และนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป

4.3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย หมายถึง การดำเนินการของคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดเป้าหมายของหลักสูตร และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาเป็นข้อมูลในการกำหนดโดยให้บูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้วยกระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา มีการตรวจสอบปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้จุดมุ่งหมายทุกข้อมีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

4.3.3 การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยคณะกรรมการประชุมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษาโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ กำหนดเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่

4.3.4 การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง การที่ครูนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยวางแผนและกำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจนประชุมให้ความรู้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ประสานความร่วมมือออกแบบการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตร เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจโดยบูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ

การเปลี่ยนแปลงของสังคม ประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติ นำเทคโนโลยีสารสนเทศ และเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ใช้งานวิจัยและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน ตรวจสอบ แผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน แก้ไขปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร

4.3.5 การนิเทศการใช้หลักสูตร หมายถึง การดำเนินการโดยการมีส่วนร่วม ของผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ติดตามดูแล ให้คำแนะนำแก่ครูที่นำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการตาม วงจรคุณภาพ (PDCA) โดยจัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ กำหนดระยะเวลาชัดเจน สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร สร้างเครือข่าย และจัดระบบการนิเทศ ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน (Coaching) และ แบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ปรับปรุงแก้ไขและ พัฒนา

4.3.6 การประเมินหลักสูตร หมายถึง การดำเนินการของคณะกรรมการ ประเมินหลักสูตร ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ การประเมินหลักสูตร ประเมินหลักสูตรตามช่วงระยะเวลาต่อเนื่อง จัดทำรายงานผลการประเมิน หลักสูตร นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

4.4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดจากการใช้หลักสูตรที่ส่งผล ให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์

4.4.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ประกอบด้วย ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีทักษะกระบวนการคิดและ กระบวนการกลุ่ม มีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถนำความรู้มาคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงาน ได้สำเร็จ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และ สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพและรายได้ใช้ในการดำรงชีวิต ในสังคมได้ สร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะการแก้ปัญหา มีความพร้อมในการศึกษาต่อและ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพและรายได้ในการดำรงชีวิตในสังคม

4.4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมแสดงถึงการมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม มีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญูสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเองแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกันยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรมเห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย

5. โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34-42 ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศในราชกิจจานุเบกษา เรื่อง การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2553

7. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หมายถึง ครูที่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บริหารโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานหรือให้เป็นผู้รับผิดชอบงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

9. ครู หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนและมีประสบการณ์การบริหารหลักสูตรและได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายการบริหาร
 - 1.2 กระบวนการการบริหาร
 - 1.3 การบริหารเชิงระบบการบริหาร
 - 1.4 กระบวนการบริหารวิชาการ
 - 1.5 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 1.6 เครือข่าย
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.1 หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.2 สภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
 - 2.3 แนวทางการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
3. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
 - 3.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 3.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 3.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 3.4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
 - 3.5 แนวทางการบริหารหลักสูตร
 - 3.6 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร
4. แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้
 - 4.1 ความหมายของการจัดการเรียนรู้
 - 4.2 ความหมายของประสิทธิผล
 - 4.3 การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

1. ความหมายการบริหาร

นักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการบริหารไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.5) ได้ให้ความหมายการบริหารไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การดำเนินการร่วมกันของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้ปัจจัยต่างๆ เข้ามามีส่วนสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

จรุณี เก้าเอียน (2557, น.1-3) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการการทำงานกับคนและโดยคนที่มีการจัดระเบียบเป็นระบบ มีจุดหมายชัดเจนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุด ซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ สำหรับการบริหารการศึกษาเน้นการพัฒนาคนและให้คนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคม

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, น.3) กล่าวว่า การบริหารหรือการจัดการ หมายถึง กระบวนการทำงานกับคนและโดยคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดขององค์การ

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2557, น.4-5) ได้สรุปว่า การบริหารหมายถึงการใช้ศาสตร์และศิลป์ของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารเป็นปัจจัยอย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารจะบริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ต้องมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและหลักการบริหาร เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงาน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

อำนาจ บุญทรง (2556, น.50) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมมือกันดำเนินการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยมหรือคุณธรรมและต้องการให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมโดยกระบวนการต่างๆ โดยดำเนินการทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารเป็นกระบวนการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยอาศัยปัจจัยสนับสนุนในการดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามที่ได้กำหนดไว้

2. กระบวนการการบริหาร

นักบริหารและนักวิชาการหลายคนได้เสนอแนวความคิดอย่างหลากหลายเกี่ยวกับกระบวนการบริหารการศึกษา ดังนี้

อนันต์ นามทองตัน (2554, น.43-48) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงผลการดำเนินงานโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ผู้บริหารต้องเข้ามามีส่วนส่งเสริม สนับสนุนและร่วมคิดร่วมทำ มีการทำงานเป็นทีมโดยบุคคลทุกคนในสถานศึกษา มีการกำกับดูแลอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้วงจร PDCA ดังนี้

1. การวางแผน (Plan-P) หมายถึง ขั้นตอนการศึกษาเกี่ยวกับปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การแก้ปัญหาและการวางแผนแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน
2. การปฏิบัติตามแผน (Do-D) หมายถึง ขั้นตอนการดำเนินการแก้ปัญหา หรือนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ
3. การตรวจสอบ (Check-C) หมายถึง ขั้นตอนเปรียบเทียบผลการแก้ปัญหาที่ได้จากการตรวจสอบแล้วว่าได้ผล หากพบข้อบกพร่องขึ้นให้ปฏิบัติตามการแก้ไขตามลักษณะของปัญหาที่ค้นพบ
4. การพัฒนาและแก้ไขปรับปรุง (Action-A) หมายถึง ขั้นตอนแก้ไขปรับปรุงหรือการพัฒนาระบบการปฏิบัติงานที่เป็นข้อบกพร่องให้เป็นไปตามมาตรฐานต้องมีการวางแผนดำเนินงานใหม่ก็ได้

วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, น.42, 324-325) ได้กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่ทางการบริหารที่สำคัญ

1. การวางแผน เป็นกระบวนการในการวางแผนแนวทางที่นำไปดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการให้เกิดกับองค์การ โดยประชาสัมพันธ์ให้ทราบเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและขอบข่ายงานขององค์การ
2. การจัดองค์การ เป็นการออกแบบโครงสร้างและบรรจุคนเข้าในตำแหน่งงานต่างๆ ตามโครงสร้างเพื่อให้การบริหารงานบรรลุจุดหมายขององค์การ เป็นกิจกรรมที่ควรตรวจสอบอยู่เสมอเนื่องจากปัจจัยจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างขององค์การ
3. การนำ เป็นศักยภาพของผู้นำที่มีอิทธิพลต่อผู้อื่นเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุจุดหมายขององค์การได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้นำต้องเข้าใจทฤษฎีแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ การติดต่อสื่อสารและการบริหารกลุ่มเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
4. การควบคุม เป็นกระบวนการทางระเบียบกฎเกณฑ์เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์การบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

สุนทร โคตรบรรเทา (2557, น.6-9) ได้สรุปแนวคิดของนักทฤษฎีการบริหารหลายคนว่า การบริหารเป็นกระบวนการของหน้าที่ในการบริหารองค์การ คือ

1. การวางแผน (Planning) เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายและ พัฒนาแผนแม่บทและยุทธศาสตร์ในการนำไปปฏิบัติ
2. การจัดองค์การ (Organizing) เกี่ยวข้องกับการจัดคน เงิน และทรัพยากร ทางกายภาพมารวมกันในวิธีอย่างดีที่สุดเพื่อทำงานให้บรรลุเป้าหมาย
3. การควบคุม (Controlling) เกี่ยวกับหน้าที่การดำเนินการของผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง กับการดูแลให้บรรลุเป้าหมาย
4. การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการนำทาง (Guiding) การนิเทศติดตาม

จารุณี แก้วเอียน (2557, น.33-39) ได้เสนอแนวความคิดว่า กระบวนการบริหาร ประกอบด้วยขั้นตอนในการบริหารที่ผู้บริหารจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้มีศักยภาพ ในการใช้กระบวนการบริหารในแต่ละขั้นตอนกระบวนการบริหารตามทัศนะของนักบริหารได้เสนอ แนวคิดอย่างหลากหลาย ดังนี้

1. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Henri Fayol นักวิชาการด้านการบริหาร ในปี ค.ศ. 1916 ได้วิเคราะห์หน้าที่การปฏิบัติงานของผู้บริหารว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานพื้นฐาน กระบวนการบริหารมี 5 ขั้นตอน สรุปได้ดังนี้

- 1.1 การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดรูปแบบการทำงานและทิศทาง ให้คนในองค์กร
- 1.2 การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการจัดโครงสร้างตามบทบาทหน้าที่
- 1.3 การบังคับบัญชา (Commanding) การสั่งการจากผู้บังคับบัญชา
- 1.4 การประสานงาน (Coordinating) การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งในและนอกองค์กร
- 1.5 การควบคุมงาน (Controlling) การกำหนดระบบและรูปแบบการทำงาน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Luther H. Gulick and Lyndall Urwick ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านการบริหาร ปี ค.ศ. 1937 หลังสมัยของ Fayol เป็นเวลา 21 ปี มีแนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการบริหาร 7 ขั้นตอน เรียกว่า POSDCoRB ประกอบด้วย

- 2.1 การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดแนวทางการทำงานและทิศทาง การทำงานในอนาคต

2.2 การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการกำหนดโครงสร้างหน้าที่ในการบริหารจัดการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ

2.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) มีหน้าที่ในการคัดเลือกบุคคลอบรมและพัฒนาบุคคลให้เอื้ออำนวยต่อการทำงาน

2.4 การสั่งการ (Directing) เป็นการตัดสินใจ การสื่อสารในการทำงาน และการสั่งการให้บุคลากรทำงานตามตำแหน่งหน้าที่

2.5 การประสานงาน (Co-ordinating) การประสานงานในการทำงานขององค์การให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2.6 การรายงาน (Reporting) เป็นผลจากการดำเนินการที่มีการวัดประเมินผล มีการวิจัยเพื่อยืนยันผลงานและแจ้งให้ผู้บริหารในระดับสูงทราบ

2.7 การจัดงบประมาณ (Budgeting) เป็นการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น การวางแผน การจัดซื้อ

3. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Harold D. Koontz, & Cyrill O'Donnell เป็นนักวิชาการบริหารยุคใหม่ ในปี 1976 ได้ประยุกต์แนวคิดทางการบริหารของนักบริหารที่ผ่านมาได้กำหนดกระบวนการบริหารเป็น 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย

3.1 การวางแผน (Planning)

3.2 การจัดองค์การ (Organizing)

3.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)

3.4 การอำนวยการ (Directing)

3.5 การควบคุมงาน (Controlling)

4. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Peter F. Drucker มีวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยกำหนดกระบวนการในการบริหารสมัยใหม่ 5 วิธีการ ดังนี้

4.1 การวางแผน (Planning) เป็นการกำหนดหน้าที่งานที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ โดยกำหนดว่าจะดำเนินการอย่างไรและดำเนินการเมื่อไรเพื่อให้สำเร็จตามแผนที่วางไว้ การวางแผนต้องครอบคลุม

4.2 การจัดองค์การ (Organizing) เป็นการมอบงานให้บุคลากรในฝ่ายได้ปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายตามแผนที่วางไว้ ซึ่งทำให้องค์การประสบความสำเร็จ

4.3 การนำ (Leading) เป็นการจูงใจ การชักนำ การกระตุ้นและชี้ทิศทางให้ดำเนินไปสู่การบรรลุเป้าหมาย

4.4 การควบคุม (Controlling) เป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินผลดำเนินงาน เปรียบเทียบผลงานปัจจุบันกับเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

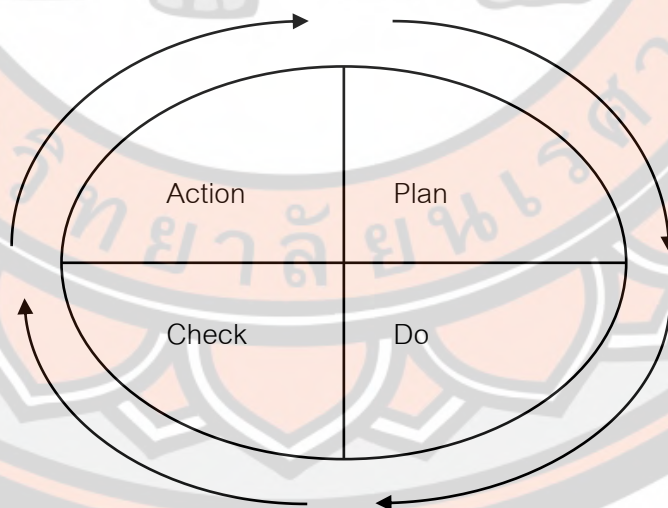
5. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Edward Deming (PDCA) ซึ่งเป็นนักบริหารที่มีแนวคิดมุ่งเน้นคุณภาพ สำหรับแนวคิดของเขาได้รับความนิยมในประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นได้นำแนวคิดของ Edward Deming ไปใช้ในงานอุตสาหกรรมและการบริหารทำให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วในปี ค.ศ. 1915 ได้จัดมีรางวัล Deming Prize การบริหารงานตามแนวคิดของ Edward Deming เรียกว่า วงจร PDCA ซึ่งสามารถหมุนได้หลายรอบและถ้าวงจร PDCA หมุนได้หลายรอบการบริหารจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น กระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Deming กำหนดออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 Plan (P) หมายถึง การวางแผนในการบริหารจัดการสถานศึกษา ผู้บริหารต้องมีการวางแผนงานวิชาการของสถานศึกษา

5.2 Do (D) หมายถึง การนำแผนที่วางไว้ไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

5.3 Check (C) หมายถึง การตรวจสอบเมื่อปฏิบัติไประยะหนึ่งหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคก็ทำการแก้ไข

5.4 Action (A) หมายถึง การนำแผนซึ่งแก้ไขแล้วไปปฏิบัติใหม่และตรวจสอบไปเรื่อยๆ

ภาพ 1 แสดงกระบวนการบริหารตามวงจร Deming

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ และ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น.13, 23-24) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอก เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาโดยการวินิจฉัยภายในที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะของบุคลากร รูปแบบการบริหารจัดการ ค่านิยมร่วม และวิเคราะห์ภายนอกเกี่ยวกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ทำให้ช่วยให้สามารถค้นพบปัญหาและแนวทางในการนำไปพัฒนาสถานศึกษาและปฏิบัติตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์กระบวนการบริหาร

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ									สรุป
	อนันต์ นามทองตัน	วิโรจน์ สารรัตน์ะ	สุนทร โคตรบรรเทา	Henri Fayol	Luther H. Gulick and Lyndall Urwick	Harold D. Koontz and Cyril O. Donnell	Peter F. Drucker	Edward Deming	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
1. การวางแผน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1. การวางแผน
2. การวิเคราะห์บริบท									✓	
3. การจัดองค์การ		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	2. การปฏิบัติ
4. จัดคนเข้าทำงาน					✓	✓			✓	
5. การสั่งการ				✓	✓	✓				
6. การประสานงาน				✓	✓					
7. การปฏิบัติ	✓							✓	✓	
8. การนำ		✓	✓					✓		
9. การจัดทำงบประมาณ					✓				✓	3. การควบคุม
10. การควบคุม การปรับปรุง		✓	✓	✓		✓	✓			
11. การตรวจสอบ	✓							✓		
12. การปรับปรุง	✓							✓		4. การปรับปรุง
13. การรายงาน					✓					

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้สรุปกระบวนการบริหารได้ว่า เป็นขั้นตอนการดำเนินงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางแผน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย
2. การปฏิบัติ หมายถึง การจัดองค์การ จัดคนเข้าทำงาน สั่งการ ประสานงานให้ปฏิบัติตามงบประมาณ
3. การควบคุม หมายถึง การกำหนดการทำงานเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
4. การปรับปรุง หมายถึง การดำเนินงานซึ่งแก้ไขแล้วไปปฏิบัติใหม่

3. การบริหารเชิงระบบ

แนวคิดเชิงระบบมีผู้กล่าวถึงไว้อย่างมาก ดังนี้

อนันต์ นามทองตัน (2554, น.43-48) ได้สรุปลักษณะสำคัญของระบบไว้ว่าส่วนต่างๆ ของระบบจะมีการเคลื่อนไหวและมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกัน ซึ่งในระบบหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยระบบย่อยๆ มากมาย การเปลี่ยนแปลงส่วนใดส่วนหนึ่งของระบบจะมีผลทำให้เกิดการกระทบกระเทือนถึงระบบใหญ่ โดยมีองค์ประกอบของระบบดังนี้

1. สิ่งที่ใช้ในการผลิต (Input) ได้แก่ คน เงิน วัสดุ สิ่งของ ข่าวสาร ข้อมูล และอื่นๆ
2. การดำเนินงาน (Process) กระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งนำเข้า (Input) ให้เป็นผลผลิต (Output) ได้แก่ สินค้า และบริการ
3. ผลผลิต (Output) คือ สิ่งที่วัดความสำเร็จของระบบ
4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ลักษณะปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อระบบ
5. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นภาพของระบบในส่วนต่างๆ

มณีรัตน์ สุวรรณวารี (2555) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีที่ทำให้นักบริหารเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ลักษณะระบบจะก่อให้เกิดการวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาขององค์การทั้งระบบ ซึ่งระบบมีองค์ประกอบดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) ได้แก่ ทรัพยากรต่างๆ ที่ต้องใช้ในการกระบวนการบริหาร คือ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางกายภาพ ทรัพยากรทางการเงินและข้อมูลต้องใช้
2. กระบวนการแปรสภาพ (Transformations Process) ประกอบด้วยเทคนิคการจัดการต่างๆ รูปแบบกิจกรรมการผลิต เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการผลิต
3. ปัจจัยนำออก (Outputs) ได้แก่ ผลที่คาดหวัง

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feed Back) คือ ข้อมูลเกี่ยวกับผลที่เกิดจากกิจกรรมขององค์กรซึ่งสามารถนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในขั้นตอนต่างๆ ได้

สุนทร โคตรบรรเทา (2554, น.95) ได้เสนอแนวคิดที่ว่า โรงเรียนเป็นระบบเปิด ซึ่งทฤษฎีระบบพื้นฐาน (Basic Systems Theory) มี 5 ส่วน คือ

1. ปัจจัยป้อน (Inputs) คือ ทรัพยากรที่เป็นบุคคล วัสดุอุปกรณ์ เงิน หรือข้อมูลที่ใช้ในการผลิต

2. กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) กระบวนการเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งของการแปรรูปซึ่งทำให้ผู้เรียนมีการศึกษาสามารถทำประโยชน์แก่สังคม

3. ผลผลิต (Outputs) ได้แก่ ผลิตภัณฑ์และการบริการของโรงเรียน คือ ความรู้

4. ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) คือ สารสนเทศเกี่ยวกับผลผลิตหรือกระบวนการซึ่งมีอิทธิพลต่อการคัดเลือกตัวป้อนระหว่างวงจร

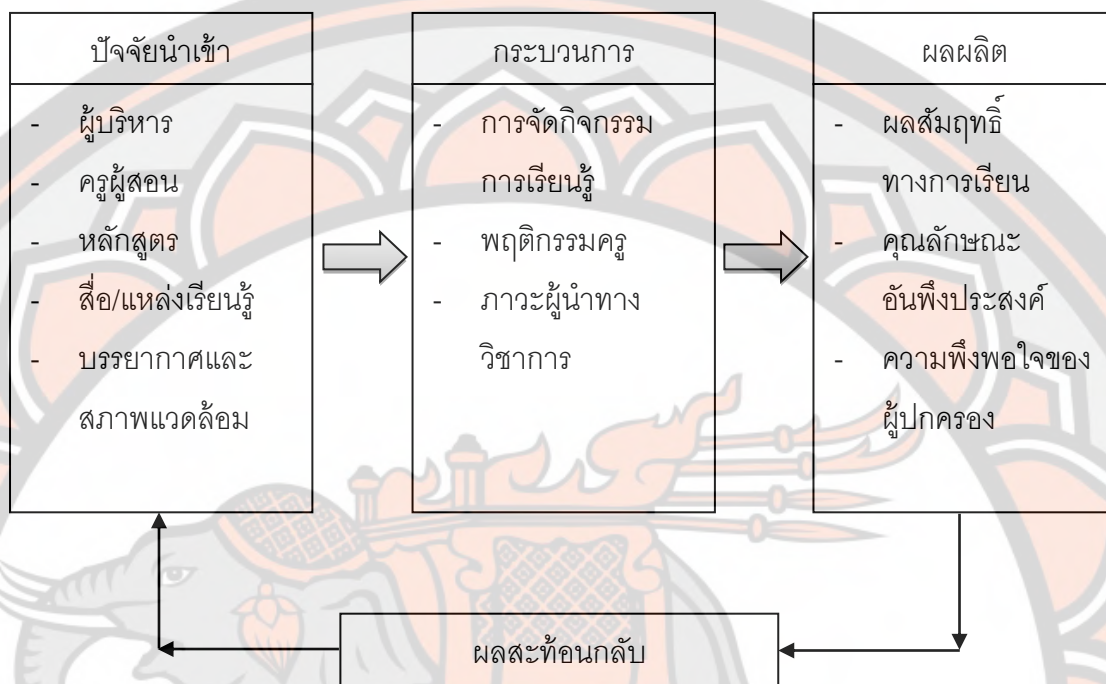
5. สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมที่อยู่ล้อมรอบ ได้แก่ แรงผลักดันทางด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ

จิตติมา วรณศรี (2557, น.12) ได้เสนอการใช้แนวคิดทฤษฎีเชิงระบบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า เป็นทรัพยากรในการบริหาร ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน หลักสูตร สื่อและแหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2. กระบวนการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมครู ภาวะผู้นำทางวิชาการ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

3. ผลผลิต คือ ประสิทธิภาพของการบริหารวิชาการ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และความพึงพอใจของผู้ปกครอง

ภาพ 2 แสดงองค์ประกอบเชิงระบบการบริหารงานวิชาการ

ที่มา: จิตติมา วรรัตนศรี, 2557, น.12

จิตติ รัตมีธรรมโชติ (2558. น.77, 93, 98) ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีระบบที่มีผลที่จำเป็นต่อประสิทธิผลและความสำเร็จขององค์การ หากการวินิจฉัยระบบในผังโครงสร้างขององค์การ พบปัญหาเกี่ยวกับประเด็นใดประเด็นหนึ่งแม้เพียงประเด็นเดียวก็ถือว่าหน่วยนั้นๆ ขาดความเหมาะสมและจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งหรือหลายๆ องค์ประกอบของ 7S MODEL ที่เป็นสาเหตุของปัญหาดังกล่าวเพื่อให้ปัญหานั้นหมดไป ดังนี้

1. องค์การเป็นระบบที่มีขอบเขต องค์ประกอบที่อยู่ในขอบเขต ได้แก่
 - 1.1 Inputs หมายถึง วัตถุประสงค์ เงินทุน ความสามารถของพนักงาน นโยบายของรัฐบาลและกฎระเบียบต่างๆ ฯลฯ
 - 1.2 Process (Transformations หรือ Throughputs) หมายถึง กระบวนการทำงานหรือกระบวนการเปลี่ยนแปลง Inputs เป็น Outputs
 - 1.3 Outputs หมายถึง สินค้า บริการ ข้อมูล ฯลฯ

2. องค์การและระบบย่อยทั้งหมดขององค์การทำหน้าที่ในลักษณะประสานกันเพื่อให้เป้าหมายขององค์การบรรลุผลทุกส่วนของระบบมีความเกี่ยวข้องกัน เมื่อส่วนใดส่วนหนึ่งถูกเปลี่ยนแปลง ส่วนอื่นๆ ก็จะได้รับผลกระทบและในทางตรงกันข้ามส่วนที่กำหนดเปลี่ยนแปลง ก็ได้รับผลกระทบจากส่วนอื่นๆ เช่นกัน

3. กระบวนการภายในขององค์การที่จำเป็นต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งความสำเร็จขององค์การ

4. องค์การและระบบย่อยทั้งหมดในฐานะของหน่วยหนึ่งๆ ล้วนอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่สามารถส่งผลกระทบต่อด้านบวกและลบต่อหน่วยนั้นๆ

5. องค์การได้รับข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับ Outputs ของตนจากสิ่งแวดล้อม ซึ่งช่วยให้องค์การสามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อให้การตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมดีขึ้น

วันชัย มีชาติ (2559, น.58-60) ได้กล่าวเกี่ยวกับแนวความคิดในเชิงระบบหรือทฤษฎีระบบว่า การศึกษาการบริหารมีการนำทฤษฎีระบบมาอธิบายองค์การและการทำงานขององค์การ ประกอบด้วยระบบย่อยๆ ที่ทำงานร่วมกัน โดยระบบย่อยมีลักษณะสำคัญ คือ 1) มีความอิสระของตัวเองหรือสามารถสร้างระบบการทำงานของตนเองได้ 2) ทำงานร่วมกับระบบอื่นในลักษณะที่เป็นหนึ่งเดียวกันในองค์การ การทำงานของระบบย่อยจะต้องประสานสอดคล้องกันจึงจะเกิดผลงานขององค์การได้ และการทำงานขององค์การจะต้องมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอก องค์การจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

1. ระบบจะรับปัจจัยนำเข้า (Inputs) จากสภาพแวดล้อม องค์การจะต้องแสวงหาปัจจัยนำเข้าต่างๆ เช่น ทรัพยากรทางการบริหารเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานขององค์การ

2. ระบบจะทำหน้าที่ในการแปรสภาพ (Conversion process) ปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออกขององค์การ (Outputs) ซึ่งปัจจัยนำออกที่องค์การสร้างขึ้นได้แก่ผลผลิตขององค์การ

3. องค์การจะสร้างผลผลิต (Outputs) ขององค์การและส่งมอบผลผลิตเหล่านี้สู่สภาพแวดล้อม

4. องค์การจะรับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม (Feedback) เพื่อนำไปสู่การปรับตัวขององค์การให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม

ตาราง 2 แสดงการวิเคราะห์การบริหารเชิงระบบ

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ						สรุป
	อนันต์ นามทองตัน (2554)	มนรัตน์ สุวรรณวารี (2555)	สุนทร โคตรบรรเทา (2557)	จิตติมา วรรณศรี (2557)	จิตติ รัตติภรณ์โทธิ (2558)	วันชัย มีชาติ (2559)	
1. ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต	✓						1. ปัจจัยนำเข้า
2. ปัจจัยนำเข้า		✓		✓	✓	✓	
3. ปัจจัยป้อน			✓				
4. การดำเนินงาน	✓						2. กระบวนการ
5. กระบวนการ		✓	✓	✓	✓	✓	
6. ผลผลิต	✓		✓	✓	✓	✓	3. ผลผลิต
7. ปัจจัยนำออก		✓					

จากตาราง 2 การบริหารเชิงระบบมีองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

1. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) เป็นทรัพยากรจากภายในหรือจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่ใช้ในการผลิต เพื่อนำมาใช้ในการบริหารงานสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ และแหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศสภาพแวดล้อมการเรียนรู้

2. กระบวนการ (Process หรือ Transformation) เป็นปัจจัยป้อนหรือกระบวนการดำเนินงานสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ การทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

3. ผลผลิต (Outputs) เป็นปัจจัยป้อนออกหรือผลผลิตที่ได้จากปัจจัยนำเข้าที่ผ่านกระบวนการสำหรับสถานศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์

4. กระบวนการบริหารงานวิชาการ

จิตติมา วรณศรี (2557, น.6-8, 140) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารและครูเป็นผู้นำของโรงเรียนจะต้องเข้าใจผู้เรียน และเข้าใจหลักสูตรการเรียนการสอนโดยพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ การฝึกทักษะภาวะผู้นำของตนด้วยวิธีการที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องด้วยกระบวนการบริหารของวงจร PDCA ดังนี้

1. การวางแผน (Plan: P) เป็นการดำเนินงานเพื่อจัดเตรียม วางแผนงาน ทรัพยากร เพื่อจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียน เช่น การวางแผนงานวิชาการ การวางแผน การพัฒนาหลักสูตร
2. การปฏิบัติตามแผน (Do: D) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัด ประสบการณ์หรือกิจกรรมในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมาย เช่น การพัฒนาสื่อและ แหล่งเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้
3. การตรวจสอบ (Check: C) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมข้อมูล ผู้เรียน ผลการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนของครู เช่น การนิเทศภายในการวัดและ ประเมินผล
4. การปรับปรุง (Act: A) เป็นการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาและ พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหรือมีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ เช่น การวิจัย เพื่อพัฒนาการเรียนรู้

วิเชียร ไชยบัง (2558, น.32-34) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จของการศึกษาเกิดจากครู เพราะเป็นผู้มีบทบาทกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และความเป็นผู้นำจะเกื้อหนุนให้เกิด บรรยากาศในการพัฒนาด้วยการสร้างเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่ง PLC จะช่วยยกระดับความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่จะนำไปจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ยกระดับในด้านทักษะต่างๆ เช่น ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กิจกรรม PLC เป็นกระบวนการที่คู่กันในระดับรอบที่เน้นการฟังจากผู้อื่นโดยทุกคน มีโอกาสได้เรียนรู้จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ รับฟังในเนื้อหาเพื่อการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยสุดท้ายเป็นการร่วมกันอภิปรายสรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเป็นการทบทวน ต่อเรื่องนั้นๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และสามารถนำผลการทบทวนไปปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

วิโรจน์ สารรัตนะ (2556, น.111-112) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คณะต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยแสดงความคิดเห็นว่า การให้การศึกษาดตามทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy of Learning) จะเปลี่ยนไปเน้นทักษะ การเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้น การประเมินค่าจะเป็นทักษะการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นการให้นักเรียนได้เตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในโลกที่เป็นจริง เน้นการศึกษาลดชีวิต และลักษณะของหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 จะเป็นหลักสูตรที่เน้นเทคโนโลยีและมัลติมีเดีย ยึดโครงงานเป็นฐานขับเคลื่อนด้วยการวิจัยและการบูรณาการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น โดยทักษะที่คาดหวังสำหรับศตวรรษที่ 21 คือ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (learning and innovation skills) 2) ทักษะชีวิตและอาชีพ (life and career skills) 3) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี (information media and technology) ให้เกิดขึ้นจากหลัก ความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม คิดเชิงวิพากษ์ (critical thinking) นำเสนอด้วยวาจาและการเขียน การใช้เทคโนโลยี การฝึกปฏิบัติอาชีพ การวิจัยและเป็นพลเมืองดี

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.1, 42) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนและตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้น โดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การวิพากษ์วิจารณ์ การทำงานร่วมกันการร่วมมือรวมพลัง คุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โรงเรียนใดมี PLC สมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องประกอบด้วยคุณลักษณะสำคัญ 5 ประการ คือ 1) การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน (Shared Values and vision) 2) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (Collective responsibility for students learning) 3) การสืบ สอบ เพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ (Reflective professional inquiry) 4) การร่วมมือรวมพลัง (Collaboration) และ 5) การสนับสนุนการจัดลำดับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคลากร (Supportive conditions structural arrangements and collegial relationships) ในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นโรงเรียนแห่งการเรียนรู้ได้นั้น ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือจะต้องมี “ชุมชนแห่งวิชาชีพ หรือ Professional community” เกิดขึ้นในโรงเรียนนั้นเพื่อให้มีการปฏิสัมพันธ์ของผู้ประกอบวิชาชีพครูของโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงผลการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนงานทางวิชาการของโรงเรียนและเนื่องจากครูส่วนใหญ่ในแทบทุกประเทศมักเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงานสอนของตน ครุมีโอกาสนพุดคุยกับบุคคลผู้มีส่วนได้เสียกับงานของครู เช่น

ผู้ปกครอง สมาชิกอื่นๆ ของชุมชน ซึ่งต้องมีการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของโรงเรียน เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียน โดยกิจกรรมของชุมชนแห่งวิชาชีพในโรงเรียนควรประกอบด้วย 1) การมีโอกาสเสวนาใคร่ครวญ (Reflective dialogue) ระหว่างกัน 2) การเปิดกว้างให้มีการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ครูผู้สอนมากขึ้น เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว (Deprivatization) ในงานสอนของครู 3) การรวมกลุ่มเพื่อเน้นเรื่องการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การร่วมมือร่วมใจกัน 5) การแลกเปลี่ยนในประเด็นที่เป็นค่านิยมและปทัสถานร่วม (Shared values and norms)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนด้านโครงสร้างของโรงเรียน เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของโรงเรียน ซึ่งผู้บริหารและครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย ดังนั้นโรงเรียนควรนำกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) มาใช้ในงานทางวิชาการของโรงเรียน เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน และตรวจสอบ สะท้อนผล การปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ทั้งนี้ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งผู้เรียนต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี โดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และพัฒนาคุณภาพด้วยระบบของวงจร PDCA มาใช้ในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น.32-33) ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา โดยใช้การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของการทำงาน ที่เกิดจากการประสานงานกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในลักษณะของกัลยาณมิตร ที่มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน โดยการร่วมกันด้านความคิด กำลังคน ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษา ร่วมกันแก้ปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, น.109) ระบุว่า หลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาสำคัญการบริหารและการจัดการศึกษา

จรูญี เก้าเทียน (2557, น 229-231) ได้เสนอว่า การบริหารในปัจจุบันหรือจะเรียกว่า การบริหารสมัยใหม่มีการนำแนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ด้วยการบริหารและการตัดสินใจ โดยการให้ ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหารซึ่งจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้สึกเกี่ยวข้องกับผูกพันกับงาน หรือองค์กร สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจน การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ผู้ร่วมงานมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะ ในการทำงานร่วมกัน ทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น ตลอดจน ผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะดังนี้

1. เป็นกระบวนการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ
2. เป็นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคคล
3. ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาของการบริหาร
4. ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่ให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา
5. ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญในองค์กร

นอกจากนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความจำเป็นต่อการบริหารงานเพราะ

1. ความเป็นประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้ ความเป็นประสิทธิผลเกี่ยวข้องกับ ความเหมาะสมและความสำเร็จของเป้าหมาย ส่วนความเป็นประสิทธิภาพเกี่ยวข้องกับค่าใช้จ่ายของ ความสำเร็จของเป้าหมาย
2. ทำให้พฤติกรรมของบุคคลสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร การให้โอกาสแก่ บุคคลในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สามารถควบคุมการทำงานของพวกเขาเองในการใช้ ความสามารถและสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นได้
3. ช่วยสร้างแรงจูงใจ การบริหารแบบมีส่วนร่วมสนองความต้องการทางจิตใจตาม ทฤษฎีการจูงใจของมาสโลว์ (Need Hierarchy Theory)

นฏกร ปีนสกุล (2557, น.42) ได้สรุปกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย

- 1) การร่วมในการวางแผนโดยการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทาง ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการขององค์กรหรือหน่วยงาน
- 2) การร่วมในการตัดสินใจ
- 3) การร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งจะต้องประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายที่เข้ามามี ส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานราชการ
- 4) การร่วมในการประเมินผล ตามเกณฑ์ ที่กำหนดตัวชี้วัด เครื่องมือ และวิธีการในการประเมินผล

สรุปว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการบริหารสมัยใหม่ที่น่าแนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ด้วยการบริหารและการตัดสินใจ โดยการให้ผู้ปฏิบัติงานใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญมีส่วนร่วมในรูปแบบของการทำงานที่เกิดจากการประสานงานกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องในลักษณะของกัลยาณมิตรที่มีเป้าหมายการทำงานร่วมกัน โดยการร่วมกันด้านความคิด กำลังคน ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ ตลอดจนทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษา ร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย การร่วมในการวางแผน การร่วมในการตัดสินใจ การร่วมในการดำเนินงาน และการร่วมในการประเมินผล

6. เครือข่าย

สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.187-190) ได้เสนอคำจำกัดความของเครือข่ายจากนักวิชาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศไทยว่า เครือข่าย คือ การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสาร ร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน โดยมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่มสมาชิกของตนเอง ที่มีความคิด มีปัญหา มีความต้องการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกันหรือคล้ายกัน มาติดต่อประสานงานหรือร่วมทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการในเรื่องนั้นๆ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น.32) ได้กล่าวว่า การบริหารงานในสถานศึกษาด้วยระบบเครือข่ายโดยการร่วมกันสร้างเป้าหมาย เน้นการร่วมคิดร่วมทำ ร่วมทำงานจากฝ่ายต่างๆ เปิดโอกาสให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข่าวสารประสบการณ์กันทั้งภายในสถานศึกษา และระหว่างสถานศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีประเด็นสำคัญที่ใช้เป็นหลักการในการพิจารณา ดังนี้

1. การจัดเครือข่ายสถานศึกษาควรจัดตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกัน
2. การมีผู้ประสานงานที่ดีทำหน้าที่เป็นแกนประสานในการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย
3. สมาชิกในเครือข่ายมีความต้องการร่วมกัน แลกเปลี่ยนประสบการณ์ จัดกิจกรรมให้สมาชิกร่วมกันแสดงความสามารถ ร่วมคิดร่วมกันวางแผน และร่วมกันทำงาน
4. สมาชิกในเครือข่ายมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สมาชิกในเครือข่ายสถานศึกษามีจิตสำนึกร่วมกัน เกิดความรัก ความสมานฉันท์ ความเอื้ออาทรต่อกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยกันคิด ช่วยกันทำจนงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์

เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และ อรุณศรี จิตต์แจ้ง (2556, น.23-25) ได้สรุปแนวคิดจากนักวิชาการเกี่ยวกับความหมายของเครือข่ายว่า เครือข่ายเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ของบุคคล กลุ่ม องค์กรและสถาบัน เพื่อร่วมทำกิจกรรมตามเป้าหมายหลักร่วมกัน โดยที่เป้าหมายย่อยของบุคคลหรือองค์กรอาจแตกต่างกันออกไป การดำเนินงาน/กิจกรรมในรูปแบบเครือข่ายเป็นการรวมพลัง (Synergy) ที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการทำงานโดยลำพัง ซึ่งเครือข่ายประกอบด้วยสมาชิกที่มีจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือทำจนเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกในเครือข่ายเกิดการเรียนรู้ ยอมรับในกระบวนการทำงานและช่วยดูแลรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิก

สรุปว่า เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกัน เน้นการร่วมคิด ร่วมกันวางแผน และร่วมกันทำงานโดยมีทรัพยากร มีเป้าหมาย มีกลุ่มสมาชิกของตนเอง ที่มีความคิด มีปัญหา มีความต้องการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเหมือนกันหรือคล้ายกัน มาติดต่อประสานงานหรือร่วมทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อแก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการในเรื่องนั้นๆ โดยยึดหลักการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน เคารพซึ่งกันและกัน มีความสามัคคีกลมเกลียว ช่วยกันทำงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1. หลักการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.3) ระบุว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับผู้เรียน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ ยึดหลักการที่สำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล ทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ ให้สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงสร้างหลักสูตรที่ยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข และมาตรา 8 การจัดการศึกษาให้พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไป อย่างต่อเนื่อง

ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2557) ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาล ด้านการศึกษาและการเรียนรู้ว่า ให้ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญการศึกษา ในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ให้องค์กร ภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มี คุณภาพและทั่วถึง นอกจากนี้ ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2559, น.12) ในการประชุมวาระพิเศษ “นายกรัฐมนตรีพบเพื่อนครู” ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องเปลี่ยนจาก การจัดหาความรู้ ให้กับนักเรียนเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้และ การเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยโซเซียลมีเดียด้วยระบบไอซีทีให้เกิดประโยชน์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การผลิต และพัฒนากำลังให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตรงความต้องการของ ตลาดแรงงานตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวัดและ ประเมินผล โดยนำเอาเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการจัด การเรียนรู้และการบริหารจัดการ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2559, น.8-9) ได้ระบุว่ายุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา โดย มีเป้าหมายให้คนไทยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะ ความรู้และ ความสามารถได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ พัฒนาเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นให้มีทักษะการคิด วิเคราะห์อย่าง เป็นระบบ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิตที่พร้อมเข้าสู่ ตลาดงาน ขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ด้อยโอกาส ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกล

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์และสรุปหลักการจัดการศึกษา

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ					สรุป
	กระทรวงศึกษาธิการ (2551)	พระราชบัญญัติการศึกษา (2553)	ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2557, 2559)	สนง. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ (2559)	
1. สังคมมีส่วนร่วม	✓		✓			1. สังคมมีส่วนร่วม
2. คุณภาพตามมาตรฐาน	✓		✓	✓	✓	2. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน
3. พัฒนาหลักสูตร				✓		3. พัฒนาหลักสูตร
4. โอกาสการศึกษา	✓		✓		✓	
5. พัฒนาสาระการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓			
6. พัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	✓	✓	✓	✓		
7. ศึกษาในระบบและทางเลือก			✓			
8. เรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง			✓		✓	
9. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในและนอกห้องเรียน					✓	
10. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม					✓	
11. ใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	✓	✓			✓	
12. การมีทักษะ ความรู้และความสามารถ			✓	✓		4. การจัดการเรียนรู้
13. สมรรถนะตรงความต้องการ	✓	✓			✓	
14. มีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ	✓		✓	✓		
15. ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					✓	
16. มีความคิดสร้างสรรค์					✓	
17. ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ					✓	
18. มีทักษะการทำงาน					✓	
19. ใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้					✓	

จากตาราง 3 หลักการจัดการศึกษารูปได้ดังนี้ การจัดการศึกษาให้สังคมมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานให้มีการพัฒนาหลักสูตร และให้มีการจัดการเรียนรู้

2. สภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558-2561 (2558, น.5) ได้รายงานเกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กที่พบ ดังนี้

1. ปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายนอกและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่น
2. ปัญหาด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะการบริหารจัดการ
3. ปัญหาด้านหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
4. ปัญหาด้านการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.48-49) ได้สรุปเกี่ยวกับปัญหาด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน จากการประชุมวาระพิเศษ “นายกรัฐมนตรีพบเพื่อนครู” พบว่า นักเรียนเครียดมีการเรียนการสอนมากไม่มีความสุขกับการเรียน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ นักเรียนขาดการฝึกคิดวิเคราะห์ นักเรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ เนื้อหาสาระเยอะซ้ำซ้อน ขาดการปรับปรุงและไม่สอดคล้องกับบริบทของสังคมที่เปลี่ยนแปลง นอกจากนี้พบว่า ครูบางส่วนไม่เก่ง ไม่มีองค์ความรู้ ขาดเทคนิคการสอน ได้มีข้อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงหลักสูตร ปรับปรุงโครงสร้างเวลาเรียน ลดสาระการเรียนรู้ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพิ่มทักษะการคิดวิเคราะห์ ใช้กระบวนการตัดสินใจและสร้างเส้นทางเลือกเพื่อการประกอบอาชีพ

3. แนวทางการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558-2561 (2558, น.29) กำหนดแนวทางการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อโอกาสทางการศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ สนับสนุนและพัฒนาครูให้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาสื่อ ICT สามารถจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการช่วงชั้นและใช้สื่อเทคโนโลยี

สารสนเทศให้มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์และร่วมมือกับสถาบันทางการศึกษาอื่นๆ และชุมชน ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันมากขึ้นระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กทั่วไปกับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีคุณภาพ

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.6-9) กำหนดนโยบายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก โดยนำการศึกษาไปช่วยแก้ปัญหาความยากจน ให้เด็กในชนบทได้รับโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนส่งเสริมการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เพื่อให้นักเรียนได้เรียนทุกชั้นในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

นอกจากนี้สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น.17-18) กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “การศึกษาของประเทศไทยมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย” โดยกำหนดพันธกิจ 3 ประเด็น คือ

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ
2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา

กำหนดนโยบายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 และเสนอแนวทางสำหรับประเทศไทยปรับเปลี่ยนสถานการณ์เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยปลูกฝังผู้เรียนด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ รวมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและห่างไกลยาเสพติด
2. พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยให้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ โดยลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียน ชุมชนท้องถิ่น และสังคม โดยหลักสูตรใหม่ควรพัฒนาในส่วนของความสอดคล้องเชิงทฤษฎี ออกแบบหลักสูตรบนพื้นฐานของความเข้าใจชัดเจนตรงกับการเรียนรู้สอดคล้องต่อเนื่องและชีวิตของ

หลักการสอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากล การจัดทำหลักสูตรควรอยู่บนพื้นฐานการรับฟังคำแนะนำจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2-3) กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษาและมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีประเด็นพิจารณาระดับคุณภาพ 2 ประเด็น คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

1.1 ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารและการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น

1.2 ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา

1.3 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.4 ความก้าวหน้าทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

1.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนาการจากผลการสอบวัดระดับชาติ

1.6 ความพร้อมในการศึกษาต่อ การฝึกงานหรือการทำงาน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

2.1 การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนดโดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม

2.2 ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

2.3 การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

2.4 สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ			สรุป
	กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (2558)	กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (2559)	สำนักทดสอบทางการศึกษา (2559)	
1. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม	✓	✓		1. การมีส่วนร่วม
2. พัฒนาครู	✓		✓	2. การพัฒนาครู
3. พัฒนาผู้เรียน		✓		3. การพัฒนาผู้เรียน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน		✓	✓	
5. ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ ห่างไกลยาเสพติดและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตร		✓	✓	
6. ปรับปรุงหลักสูตรสอดคล้องเชิงทฤษฎี		✓		4. การพัฒนาหลักสูตร
7. พัฒนาหลักสูตรและเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง		✓		
8. หลักสูตรมีคำแนะนำที่ชัดเจนแก่ครู		✓		
9. นำหลักสูตรไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ	✓			5. การจัดการเรียนรู้อ
10. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องความต้องการ	✓	✓	✓	
11. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร	✓		✓	
12. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมการคิด	✓		✓	
13. ใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร	✓	✓	✓	

จากตาราง 4 แนวทางการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วม 2) การพัฒนาผู้เรียน 3) การพัฒนาครู 4) การพัฒนาหลักสูตร และ 5) การจัดการเรียนรู้อ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร

หน่วยงาน นักบริหารและนักวิชาการได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

จรูณี เก้าเอี้ยน (2557, น.3-9) ได้กล่าวว่า หลักการเบื้องต้นและวิธีการของการบริหารในการบริหารสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการบริหาร เพื่อให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรและจุดหมายของสถานศึกษา บุคลากรทุกฝ่ายได้รับผิดชอบร่วมกัน คำนี้ถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลและความประหยัด ดังนี้

1. ยึดหลักให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพปัญหา โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วม

2. ส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด

3. ส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งการเรียนรู้

4. มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดการหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้นทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

5. มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและในการจัดคุณภาพและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) ได้เสนอแนวทางปรับเปลี่ยนสถานการณ์เพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ด้านหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรควรพัฒนาในส่วนของความสอดคล้องเชิงทฤษฎี

2. การออกแบบหลักสูตรบนพื้นฐานของความเข้าใจ ชัดเจนตรงกับการเรียนรู้สอดคล้องต่อเนื่องและชี้ชัดของหลักการ สอดคล้องกับมาตรฐานระดับสากล

3. มีคำแนะนำที่ชัดเจนกับครูผู้สอน

4. การจัดทำหลักสูตรควรอยู่บนพื้นฐานของการรับฟังคำแนะนำจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

1. กำหนดให้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพโดยลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้
3. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตรตามความจำเป็นและความต้องการของโรงเรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม
4. กำหนดจุดเน้นด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ปรับปรุงตามเหมาะสมกับผู้เรียน
5. โครงสร้างเวลาเรียนมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียน
6. สถานศึกษาทุกแห่งมีการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในแต่ละช่วงชั้นสถานศึกษา

ใช้ STEM Education, BBL, DLTV

1. ความหมายของหลักสูตร

หน่วยงานทางการศึกษา (2551, น.2) กำหนดว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่จัดทำขึ้นสำหรับท้องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับ การดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อใช้เป็นทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น.8) ได้นิยามว่า หลักสูตร หมายถึง ประมวลความรู้และประสบการณ์ที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้ หลักสูตรเป็นแผนกำหนดทิศทาง ในการพัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนในการพัฒนาไปสู่มาตรฐานที่กำหนด

รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.5) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง หลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นตามแนวการจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเป็นแผนและแนวทางหรือข้อจำกัดของการจัดการศึกษาด้วยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาทุกด้านที่ประกอบด้วยการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด ประสบการณ์อื่นๆ ที่สถานศึกษาวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถโดยส่งเสริมให้แต่ละบุคคลพัฒนาศักยภาพสูงสุดของตน

จิตติมา วรณศรี (2557, น.38) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาแห่งนั้น

จารุณี แก้วเอี่ยม (2557, น.159) ได้สรุปความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและเจตคติ ค่านิยม พัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน และเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืนก้าวหน้า บุคคลที่นำพาสິงเหล่านี้ให้ประสบผลสำเร็จก็คือครูนั่นเอง

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558) ได้เสนอว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์หรือแผนการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมือ หรือกรอบแนวทางที่จัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ในการนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หรือจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน พัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถไปสู่มาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาได้ทราบถึงจุดมุ่งหมาย คุณลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษา

2. ความสำคัญของหลักสูตร

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.23) ได้กล่าวว่า หลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เพราะเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของครูที่จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น.11-12) ได้เสนอว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเป็นโครงร่างที่กำหนดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาสำหรับควบคุมการจัดการศึกษา หลักสูตรมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่องจะต้องมีการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาตลอดเวลา

จิตติมา วรณศรี (2557, น.30) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเนื่องจากหลักสูตรเป็นแผนการจัดการศึกษาโดยรวมของสถานศึกษาโดยมีความสำคัญต่อผู้เรียน ครู สถานศึกษา และผู้ปกครอง ดังนี้

1. ความสำคัญต่อผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผนดำเนินงานของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งสติปัญญา ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และด้านสังคมเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

2. ความสำคัญต่อครู หลักสูตรสถานศึกษาทำให้ครูทุกคนเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนช่วยให้ครูสามารถวางแผนพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ทั้งด้านเนื้อหาสาระ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล การใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

3. ความสำคัญต่อสถานศึกษา หลักสูตรเป็นแผนหลักที่จะช่วยให้ทราบว่าจะจุดมุ่งหมายและความคาดหวังของสถานศึกษาที่มีต่อผู้เรียน ทำให้ทราบลักษณะของผู้เรียนที่จบ การศึกษาจากสถานศึกษาและทราบแนวทางดำเนินการจัดการศึกษาสถานศึกษา

4. ความสำคัญต่อผู้ปกครอง หลักสูตรสถานศึกษาช่วยให้ผู้ปกครองทราบ จุดมุ่งหมายและความคาดหวังด้านลักษณะ ด้านคุณสมบัติของบุตรหลาน แนวทางการพัฒนา ผู้เรียนของสถานศึกษาเพื่อประกอบการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษา

จรูณี เก้าเอี้ยน (2557, น.157) ได้กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นมาก สำหรับการจัดการศึกษาของประเทศในระดับต่างๆ เพราะหลักสูตรเป็นเครื่องมือที่ทำให้การจัดการ การศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์

ชวลิต ชูกำแหง (2559, น.13) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการกำหนดอนาคตทางการศึกษาของสังคมนั้นๆ หลักสูตรเป็นเครื่องชี้ทางในการจัดความรู้และ ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ครูต้องปฏิบัติตามเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมาย หรือมีมาตรฐานเดียวกัน หลักสูตรบอกความเจริญของประเทศ ประเทศใดที่มีหลักสูตรที่เหมาะสม ทันสมัยและมีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่คุณภาพของคนในประเทศนั้น สามารถสรุปความสำคัญ ของหลักสูตรดังนี้

1. หลักสูตรเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะของคนที่จะจบการศึกษาในระดับนั้นๆ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการศึกษา หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพจะสะท้อนถึง การจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพของประเทศ
3. หลักสูตรเป็นแนวทางในการให้การศึกษา ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนใช้เป็นเครื่องมือ ในการกำกับดูแลติดตามผลของการศึกษาได้ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง
4. หลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนของครู เป็นตัวกำหนด คุณลักษณะของผู้เรียนในระดับมาตรฐานเดียวกัน ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลายให้สะท้อนและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

5. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้ และการจัดประสบการณ์ของครู ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป

6. อนาคตการศึกษาของชาติมาจากหลักสูตรที่มีวิสัยทัศน์ที่มีการวางกรอบเนื้อหา ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.5) สรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญมากในการเป็น กรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาให้คนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและ ความประพฤตินี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

สรุปได้ว่าหลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา หลักสูตรเป็น แผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นเครื่องมือที่ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดอนาคต ทางการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้คนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน

3. องค์ประกอบของหลักสูตร

สมน্থ ชาติทอง (2553, น.9-10) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรใช้เป็นแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงการเรียนการสอนหรือการพัฒนา หลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตรมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมุ่งหมาย การกำหนดความมุ่งหมายของหลักสูตรต้องคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐาน ของสังคมเพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหาสนองความต้องการของสังคม ผู้เรียน และต้องสอดคล้อง กับนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ

2. เนื้อหาวิชา เป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในหลักสูตรชัดเจน โดยมุ่งให้ผู้เรียนได้มี ประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ต้อง สมบูรณ์ ต้องผนวกความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม แนวคิด และทัศนคติเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ พัฒนาด้านความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงประสงค์

3. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการแปลงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในรูปแบบของกิจกรรม ที่หลากหลายที่สำคัญที่สุดคือกิจกรรมการเรียนรู้ ครูต้องมีความเข้าใจหลักสูตรเพราะนำหลักสูตร ไปใช้ วิธีการที่จะนำผู้เรียนไปสู่ความมุ่งหมายของหลักสูตรประกอบด้วย

3.1 วิธีการจัดการเรียนรู้ การกำหนดวิธีการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร

3.2 วัสดุประกอบหลักสูตร คือ วัสดุ เอกสาร สื่อการเรียนรู้

3.3 วัสดุประกอบหลักสูตรสำหรับนักเรียน เช่น หนังสือเรียน หนังสือแบบฝึกหัด หนังสืออ่านเพิ่มเติม แบบคัดลายมือ เป็นต้น

3.4 การประเมินผล เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ทราบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์และการบรรลุจุดมุ่งหมายในการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

Taba (1962, p.10 อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, น.14) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ทั่วไปและวัตถุประสงค์เฉพาะวิชา
2. เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสอนแต่ละวิชา
3. กระบวนการสอนและการเรียนหรือการนำหลักสูตรไปใช้
4. โครงการประเมินผลการสอนตามหลักสูตร

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น.14-15) ได้จำแนกองค์ประกอบของหลักสูตร 4 องค์ประกอบคือ

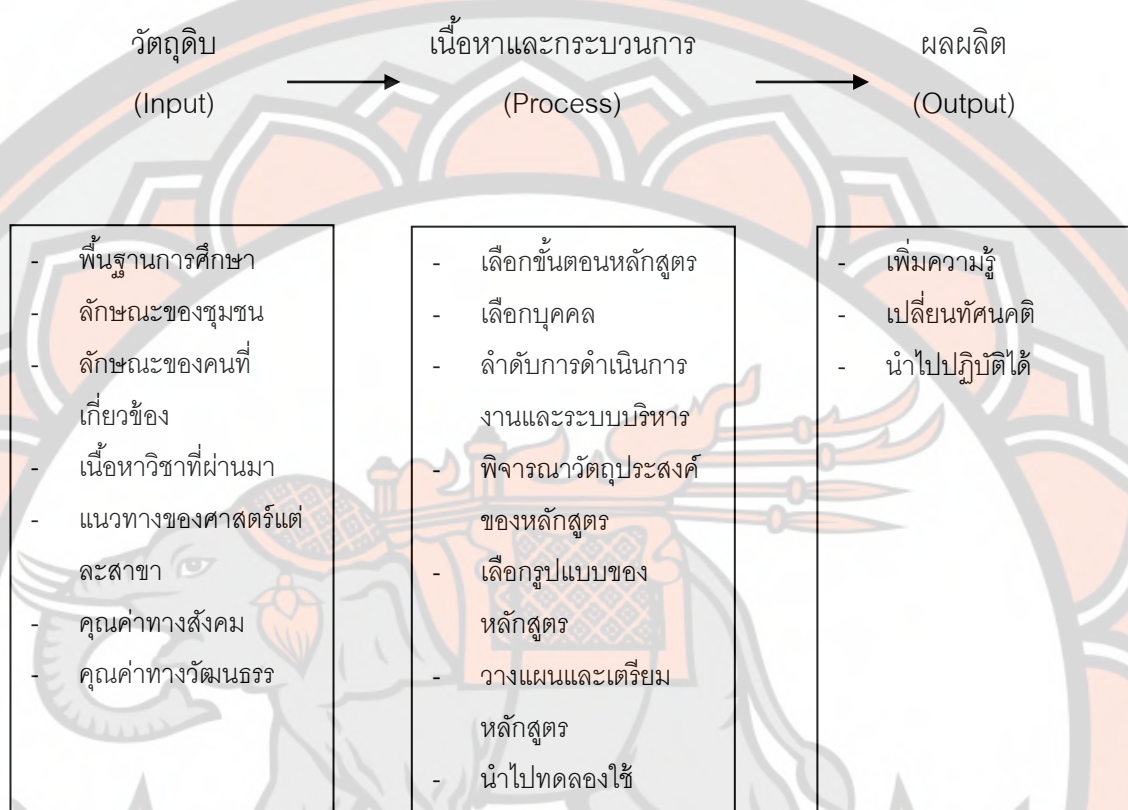
1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) เป็นตัวกำหนดทิศทางและขอบเขตในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียน

2. เนื้อหา (Content) เป็นการเลือกเนื้อหาสาระ ประสพการณ์ การเรียงลำดับเนื้อหาสาระและกำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม

3. การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum Implementation) เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เช่น การจัดทำวัสดุหลักสูตร การเตรียมความพร้อมด้านบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและด้านอื่นๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นเรียน วัสดุอุปกรณ์ ครูที่ต้องมีความรู้ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ในการจัดการเรียนรู้

4. การประเมินผลหลักสูตร (Evaluation) เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในการบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

นิตยา เปลื้องนุช (2554, น.8-9) ได้เสนอว่า หลักสูตรเป็นระบบ (Curriculum as a System) เป็นกระบวนการโดยการส่งวัตถุเข้าไปสู่กระบวนการแล้วได้ผลผลิตที่สมบูรณ์เป็นแนวคิดเชิงระบบ

ภาพ 3 แสดงองค์ประกอบต่างๆ ในระบบหลักสูตร

ที่มา: นิตยา เปลื้องนุช มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554, น.8

โดยที่องค์ประกอบหลักๆ ของหลักสูตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ประการ คือ

1. ความมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Objective) ต้องชัดเจนทั้งความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ
2. โครงสร้างของหลักสูตร (Curriculum Structure) เป็นส่วนที่เกี่ยวกับการแบ่งระบบการศึกษา การแบ่งเป็นภาคเรียน การใช้เวลา และการวัดผลของหลักสูตร
3. เนื้อหาของหลักสูตร (Curriculum Contents) ต้องกำหนดว่าจะต้องสอนเนื้อหาอย่างไร ลำดับก่อนหลังอย่างไรจึงจะเหมาะสมเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
4. วัสดุประกอบหลักสูตร (Curriculum Materials) คือ วัสดุที่ใช้ประกอบหลักสูตร เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

5. กระบวนการเรียนการสอน (Curriculum Process) คือ กระบวนการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร เริ่มด้วยวิธีสอน การจัดชั้นเรียน เทคนิคการจัดกิจกรรมให้แก่นักเรียน การวัดประเมินผล

ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.4-7) ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตร ประกอบด้วย 3 ประการ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรกำหนดนโยบายของรัฐหรือครูผู้สอน ซึ่งมีความเหมาะสมกับนักเรียนและสอดคล้องกับสภาพบริบทของสังคม
2. ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร เนื้อหาที่ชัดเจนจากนิยามและจุดมุ่งหมายข้อมูล ที่นำมาสร้างหลักสูตรหรือกำหนดหลักสูตรนำมาจากข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หลักการและระเบียบวิธี ครูออกแบบอ้างอิงในกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการคิดที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการเรียนรู้ในเนื้อหานั้น
3. ความสัมพันธ์กับเวลาในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยการจัดสรรเวลาหรือแบ่งเวลา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการเรียงลำดับเวลาของหลักสูตรในการให้ข้อมูลข่าวสารและการจัดกิจกรรมต่างๆ

Tyler (1971, p.1 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น.5-9) ได้สรุปว่า องค์ประกอบ หลักสูตร 4 ประการ คือ

1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษา (Educational purpose) ที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียน เรียนบรรลุผล
2. ประสบการณ์ทางการศึกษา (Educational experience) คือ ประสบการณ์ ที่โรงเรียนจัดให้เพื่อทำให้ผู้เรียนบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนดไว้
3. วิธีการจัดประสบการณ์ (Organizational of educational experience) โรงเรียน จะจัดประสบการณ์ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร
4. วิธีการประเมิน (Determination of what to evaluate) เพื่อตรวจสอบจุดหมาย ที่กำหนดไว้ และตรวจสอบการบรรลุผลของผู้เรียน

สรุปได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของ หลักสูตร วิธีการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์และสรุปองค์ประกอบของหลักสูตร

รายการ	หน่วยงาน/นักวิชาการ						สรุป
	ชนันท์ ธาตุทอง (2553)	Taba (1962)	บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553)	นิตยา เป็ลืองนุช (2554)	ชวลิต ชูแก้วแพง (2559)	Tyler (1971)	
1. ความมุ่งหมาย	✓		✓	✓	✓	✓	1. จุดมุ่งหมาย
2. วัตถุประสงค์		✓					
3. โครงสร้างหลักสูตร				✓			2. เนื้อหาวิชา
4. เนื้อหาวิชา	✓		✓	✓	✓		
5. ประสบการณ์ทางการศึกษา						✓	
6. วัสดุประกอบหลักสูตร				✓			
7. ความสัมพันธ์กับเวลาในหลักสูตร					✓		
8. การนำหลักสูตรไปใช้	✓		✓				3. การจัด
9. การจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	การเรียนรู้
10. การประเมินผล	✓	✓	✓			✓	4. การประเมินผล

จากตาราง 5 สรุปได้ว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ด้าน คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลหลักสูตร

หลักการของหลักสูตร

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ สพฐ. 293/2551 เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้มีการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสังคมและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการเป็นการสร้างกลยุทธีใหม่ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สามารถตอบสนองความต้องการของบุคคล สังคมไทย ผู้เรียนมีศักยภาพในการแข่งขันและร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในสังคมโลก ปลูกฝังให้ผู้เรียน

มีจิตสำนึกในความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม บนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา อย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรสถานศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและ การจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย ครอบคลุม ทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552, น.35) ได้ระบุว่า ระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจในท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนา หลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับ สถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุนส่งเสริม การใช้และ พัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและ จัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด อันจะส่งผลให้ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ มีการเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและ ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนดำเนินการการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพ การใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและ พัฒนาการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร จัดระเบียบการวัด และประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียด ที่เขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้ง

สถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และความต้องการของผู้เรียนโดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

จุดมุ่งหมายหลักสูตร

กรมวิชาการ (2546, น.15) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดในมาตรา 28 ว่า หลักสูตรการศึกษาในระดับต่างๆ ต้องมีลักษณะหลากหลาย ให้จัดตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ สาระของหลักสูตรทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงามและความรับผิดชอบต่อสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, น.3) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญหา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหาการใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.84-85) ได้กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีเกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย วิธีการในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้การประชุมอภิปรายหรือการประชุมพิจารณาจากจุดมุ่งหมายที่ได้ร่างขึ้นหรือหลักสูตรเดิมที่มีมาแล้ววิเคราะห์ปรับปรุง หรือใช้วิธีการศึกษาจากความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีมีลักษณะดังนี้

1. ตั้งอยู่บนรากฐานทางการศึกษาอย่างถูกต้อง เช่น พื้นฐานทางด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยา สังคมวิทยาและธรรมชาติของความรู้และบนรากฐานความจริงที่สามารถนำไปปฏิบัติได้
 2. สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนเป็นคนที่มีความรู้และคุณลักษณะที่สำคัญที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมและชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในแต่ละวัย ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรในแต่ละระดับของผู้เรียนย่อมมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียน
 3. มุ่งเสริมสร้างค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์และสร้างสรรค์วัฒนธรรมของตน
 4. มุ่งส่งเสริมผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีความสมดุลหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นคนที่มีควมดี ความเก่ง และมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
 5. มุ่งส่งเสริมผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและเจตคติ ก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคม
 6. มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และมีความต่อเนื่องเชื่อมโยงในแต่ละข้อ
 7. มีความยืดหยุ่นและสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป
- สรุปได้ว่า หลักการและจุดหมายของหลักสูตร บริหารหลักสูตร เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและความเจริญทางวิทยาการทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้น มุ่งส่งเสริมผู้เรียนในทุกด้าน เพื่อให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์มีความสมดุล เป็นคนที่มีควมดี ความเก่ง และมีความสุขทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

ลักษณะของหลักสูตร

จรูณี แก้วเอียน (2557, น.16) ได้กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีต้องเตรียมความพร้อม ทางสติปัญญา ความสามารถ รู้คุณค่าของความคิดทางวิชาการและส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าทางภูมิปัญญา วัฒนธรรมของท้องถิ่นพัฒนาความเป็นสากลและมีความรู้เฉพาะด้าน เพื่อจะส่งเสริมความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะชีวิตและสังคมมีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและได้กล่าวเกี่ยวกับหลักการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรจะเกิดขึ้นเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่สำคัญ ดังนี้

1. เมื่อวิทยาการต่างๆ ของสังคมและของโลกมีการเปลี่ยนแปลงไป
2. เมื่อนโยบาย ปรัชญา และแนวทางการพัฒนาการศึกษาเปลี่ยนแปลงไป
3. เมื่อผู้ใช้หลักสูตรเรียกร้อง
4. เมื่อข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนเปลี่ยนแปลง

สุเทพ อ่วมเจริญ (2557) เสนอว่า หลักสูตรเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องนำไปสู่การเรียนรู้การสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา หลักสูตรที่ดีมีคุณสมบัติสำคัญต่อไปนี้

1. ตรงตามความมุ่งหมายของการศึกษา
2. ตรงตามลักษณะของพัฒนาแต่ละช่วงวัยของผู้เรียน
3. ตรงตามลักษณะวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี เอกลักษณ์ของชาติ
4. เนื้อหาสาระเรื่องที่สุดอดเพียงพอที่จะช่วยให้นักเรียนคิดเป็น และมีพัฒนาการในด้านต่างๆ
5. สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน คือ ต้องจัดวิชาทักษะ และวิชาเนื้อหาให้เหมาะสม
6. หลักสูตรที่ดีต้องสำเร็จจากการร่วมมือของทุกฝ่าย เพื่อให้ได้ผลดีควรจัดให้เป็นคณะกรรมการ
7. หลักสูตรที่ดีต้องให้นักเรียนได้เรียนรู้ต่อไป และจะต้องเรียงลำดับความยากง่ายไม่ให้ขาดตอนออกจากกัน
8. หลักสูตรที่ดีต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ไขปัญหา
9. หลักสูตรที่ดีต้องจัดประสบการณ์ที่ดีและกิจกรรมหลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกอย่างเหมาะสมตามความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของแต่ละคน
10. หลักสูตรที่ดีต้องวางกฎเกณฑ์ได้อย่างเหมาะสม นำไปปฏิบัติ และวัดประเมินผลได้อย่างสะดวก

สรุปได้ว่า หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือบอกแนวทางปฏิบัติงานของครู หลักสูตรจะเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเมื่อสังคมมีสิ่งหนึ่งสิ่งใดเปลี่ยนแปลง เพื่อให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม

4. กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรมีหลายรูปแบบ โดยมีนักวิชาการหลายท่านได้สร้างขึ้นจากทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

สุนัย วงศ์สุวรรณ (2555, น.168) นำเสนอผลการแสดงความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 345 คน ได้ผลการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับ

ปานกลางทุกข้อและความต้องการร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีค่าเฉลี่ยรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและการประเมินสถานภาพสถานศึกษา
2. การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ
3. การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร
6. การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

วาริรัตน์ แก้วอุไร (2555) ได้กล่าวว่า “การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมเป็นหัวใจให้เกิดการศึกษาที่มีคุณภาพ” การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่จะต้องปฏิบัติอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนการดำเนินงานทำให้ได้หลักสูตรที่มีคุณค่าสนองต่อการแก้ไขปัญหาและตรงตามความต้องการของผู้เรียน สังคมและการพัฒนาแบบยั่งยืน ในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับรายวิชากับสภาพท้องถิ่น สภาพความเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ปรับรายวิชาต่างๆ ใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพหรือความสะดวกในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาปัญหาวิเคราะห์สภาพปัญหา เพื่อกำหนดความต้องการสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลาง
2. จัดสาระการเรียนรู้ กำหนดคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้
3. จัดทำเอกสารหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตร สื่อการเรียนการสอนจัดทำแนวการวัดผลประเมินผล

เทอดศักดิ์ โพธิ์ทอง (2556, น.131) นำเสนอแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. กำหนดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนักเรียน และท้องถิ่นต้องมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น
2. ให้ความรู้เรื่องหลักสูตร การวิเคราะห์ และจัดทำหลักสูตรด้วยการจัดประชุมสัมมนาศึกษาเอกสารหรือเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้
3. กระตุ้นส่งเสริมให้ครูทุกคนพัฒนาหลักสูตรโดยใช้ข้อมูลท้องถิ่นเป็นฐานโดยจัดทำเป็นเอกสาร

4. โรงเรียนศึกษาความต้องการ ความจำเป็นการสร้างหลักสูตร แต่งตั้งคณะกรรมการสร้างหลักสูตร เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรมาเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงตรวจสอบจนได้รับอนุมัติให้นำไปใช้ได้

5. ให้ขวัญกำลังใจแก่ครูที่พัฒนาหลักสูตรได้ดีที่เป็นแบบอย่างแก่ครูคนอื่นๆ โดยเผยแพร่ผลงานในที่ประชุมบุคลากร หรือเสนอรายงานในโอกาสต่างๆ

6. มีการนิเทศ ติดตาม ประชุมสัมมนาระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ และเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ไขปัญหาร่วมกัน

จรุณี เก้าเอี้ยน (2557, น.179) กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรมีสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลด้านความต้องการความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง นโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน การวิเคราะห์หลักสูตรเดิมเพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คณะกรรมการดำเนินงานจะต้องร่วมกันพิจารณากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐาน

3. การกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การเลือกสาระความรู้ต่างๆ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4. การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอน หลักสูตรจะประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจะต้องศึกษาทำความเข้าใจและมีความชำนาญในการใช้หลักสูตร

5. การประเมินผลหลักสูตรเป็นการประเมินสัมฤทธิ์ผลของหลักสูตรว่าเมื่อนำหลักสูตรไปใช้แล้วนั้นผู้ที่จบหลักสูตรนั้นๆ ไปแล้วมีคุณสมบัติ มีความรู้ความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้การประเมินหลักสูตรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้

6. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้ผ่านกระบวนการประเมินผลหลักสูตรแล้ว มีการใช้หลักสูตรไประยะหนึ่งอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงทางสภาวะแวดล้อมและสังคมจนทำให้หลักสูตรขาดความเหมาะสม จำเป็นต้องมีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนไป

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2557, น.215) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน ท้องถิ่น
2. วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินผลสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยบูรณาการเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
4. นำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
5. นิเทศการใช้หลักสูตร
6. ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร
7. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จิตติมา วรรัตนศิริ (2557, น.33) ได้สรุปแนวความคิดการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 9 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กำหนดเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และเวลาเรียน
4. กำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้
5. กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล
6. จัดทำเอกสารหลักสูตร
7. เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและขออนุมัติใช้หลักสูตรจากหน่วยงานต้นสังกัด
8. นำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา
9. ประเมินหลักสูตร

ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2528, น.171) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรของ Tabata (1962, p.12) ที่เสนอกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สสำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม
- ขั้นที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ

ขั้นที่ 3 คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูต้องนำมาสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและเป็นตรงกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่กำหนด

ขั้นที่ 4 จัดลำดับขั้นตอน แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระที่คัดเลือกมาได้

ขั้นที่ 5 คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้ต่างๆ ซึ่งจะนำมาเสริมเนื้อหาสาระกระบวนการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 6 จัดระเบียบ จัดลำดับขั้นตอนและแก้ไขปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ที่จะนำมาเสริมเนื้อหาสาระการเรียนรู้

ขั้นที่ 7 กำหนดวิธีการและเกณฑ์ในการประเมินผล

ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.23) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรของนักวิชาการหลายท่าน ดังนี้

1. Ralph W. Tyler (1949, p.1) ได้เสนอเป็นการตอบคำถามพื้นฐานเรียงกันตามลำดับของหลักการและเหตุผล 4 ประการ คือ

1.1 มีความมุ่งหมายของการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนควรแสวงหา
1.2 มีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้างที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.3 จัดประสบการณ์ทางการศึกษาอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ

1.4 ทราบได้อย่างไรว่าความมุ่งหมายที่กำหนดไว้บรรลุผลแล้ว

ความมุ่งหมายเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่จะกำหนดรายละเอียดในข้ออื่นๆ รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Ralph W. Tyler มีลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยข้อมูลจากการศึกษาดังคมผู้เรียน และความคิดเห็นของนักวิชาการ จิตวิทยาการเรียนรู้ ปรัชญาการศึกษาและปรัชญาสังคม

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์ในการเรียนรู้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณา ได้แก่

1. ผู้เรียนฝึกกิจกรรมและเรียนรู้เนื้อหาตามที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย
2. กิจกรรมและประสบการณ์ควรจะทำให้ผู้เรียนพอใจที่จะปฏิบัติตามพฤติกรรมที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมาย

3. กิจกรรมและประสบการณ์อยู่ในขอบข่ายที่ปฏิบัติได้

4. กิจกรรมและประสบการณ์หลายๆ ด้าน นำไปสู่จุดหมาย

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้จัดเป็นหน่วย ต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและเนื้อหา มีความต่อเนื่อง เรียงลำดับขั้นตอนและการบูรณาการ

ขั้นที่ 4 การประเมินผล เป็นขั้นตอนที่พิจารณาว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดหมายที่กำหนดและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. Hilda Taba (1962, pp.422-425) ได้เสนอแนวคิดว่า หลักสูตรมาจากครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารระดับสูง โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการและความจำเป็นต่างๆ ของสังคม พัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ซึ่งเป็นแนวทางที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลักควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริงและเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เนื้อหาคัดเลือกรวบรวมในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญและถูกต้อง

ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ก่อนหลังซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน

ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ ศึกษาถึงกระบวนการเรียนรู้และวิธีการสอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน

ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้เลือกเป็นการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 7 การประเมินผลเป็นการพิจารณาว่าหลักสูตรประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด มีปัญหาหรือข้อบกพร่องในขั้นตอนใดเพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. Saylor and Alexander (1981, pp.30-39) ได้เสนอแนวคิดว่า การพัฒนาหลักสูตรจะไม่ดำเนินไปในลักษณะเส้นตรงการจะเริ่มที่ขั้นตอนหรือกระบวนการใดก็ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และขอบเขต โดยกำหนดขอบเขตของเป้าหมายไว้ 4 ประการ คือ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย พัฒนาการของบุคคล ความสามารถทางสังคม ทักษะการเรียนรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน

ขั้นที่ 2 การออกแบบหลักสูตร เป็นการตัดสินใจโดยใช้เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และขอบเขต พร้อมทั้งพิจารณาข้อมูลอื่นๆ ประกอบ เช่น ความสนใจของผู้เรียนและสังคม ธรรมชาติของวิชา

ขั้นที่ 3 การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับการนำวิธีสอนต่างๆ ที่ได้ ออกแบบไว้ไปปฏิบัติและต้องเหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการสอน

ขั้นที่ 4 การประเมินหลักสูตร ผู้สอนจะต้องเลือกใช้วิธีประเมินผลแบบต่างๆ เพื่อบอก ความก้าวหน้าของผู้เรียน รวมทั้งประสิทธิภาพการสอน ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Oliva (1982 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น.84-85) ได้เสนอแนวคิดว่าการพัฒนาหลักสูตรมี 12 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมาย โดยการกำหนดเป้าหมายของหลักสูตรที่คาดหวังไว้ให้เกิด กับผู้เรียน

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของชุมชน โดยวิเคราะห์ความต้องการของชุมชน ที่โรงเรียนตั้งอยู่

ขั้นที่ 3 และ 4 กำหนดรายละเอียดของจุดหมาย และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งขึ้นอยู่กับเป้าหมายใหญ่ ความเชื่อและความต้องการในขั้นที่ 1 และ 2 ที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 จัดการและการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ รวมทั้งกำหนดโครงสร้างที่จะให้มีการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร

ขั้นที่ 6 และ 7 เขียนรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับจุดหมายและวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 8 เลือกเทคนิควิธีการสอนที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน

ขั้นที่ 9 เสนอแนะแนวทางในการประเมินผลการเรียนของนักเรียน

ขั้นที่ 10 นำเทคนิคการสอนไปปฏิบัติ เป็นการนำหลักสูตรลงสู่การปฏิบัติการสอน ในชั้นเรียน

ขั้นที่ 11 ประเมินผลการสอน เมื่อสอนแล้วจึงมีการติดตามประเมินผลผู้เรียนตาม จุดมุ่งหมายที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขั้นที่ 12 ประเมินผลการสอนแบบครบวงจร เป็นการประเมินผลการเรียนการสอน ให้ครอบคลุมทุกเรื่องที่หลักสูตรกำหนดไว้

Beauchamp (1981, pp.145-149 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น.86) ได้ เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรแบบเชิงระบบ (Model of Curriculum System) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ตัวป้อนเนื้อหา กระบวนการ ผลผลิต โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ตัวป้อนเข้า ของระบบหลักสูตร พื้นฐานทางการศึกษา ลักษณะของชุมชน ลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล วิเคราะห์หลักสูตรที่มีอยู่ ความรู้ของมนุษย์และเนื้อหาวิชาแต่ละวิชา คุณค่าทางสังคมและ วัฒนธรรม และความสนใจของผู้เรียนเพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มากำหนดขอบเขตในการทำหลักสูตร

เลือกบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เลือกลำดับการดำเนินงานและวิธีการดำเนินงานโดยเลือกวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เลือกรูปแบบของหลักสูตร วางแผนและเขียนหลักสูตร จัดวิธีการการนำหลักสูตรไปใช้ วิธีการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร ด้านผลผลิตได้หลักสูตรที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เพิ่มขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ได้ข้อคิดเห็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

ตัวป้อน (Input)	เนื้อหาและกระบวนการ (Content and Processes)	ผลผลิต (Output)
<ul style="list-style-type: none"> - พื้นฐานทางการศึกษา - ลักษณะของชุมชน - ลักษณะและบุคลิกภาพของบุคคล - วิเคราะห์หลักสูตรที่มีอยู่ - ความรู้ของมนุษย์และเนื้อหาวิชาแต่ละวิชา - คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม - ความสนใจของผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกขอบเขตในการทำหลักสูตร - เลือกบุคลากร - เลือกลำดับการดำเนินงานและวิธีการ - ดำเนินงานโดยการเลือกวัตถุประสงค์ - เลือกรูปแบบของหลักสูตร - วางแผนและเขียนหลักสูตร - จัดวิธีการในการนำหลักสูตรไปใช้ - จัดวิธีการในการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้หลักสูตรที่ประกอบด้วยเนื้อหาที่เพิ่มขึ้นโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง - เปลี่ยนแปลงเจตคติ - ได้ข้อคิดเห็นในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ

ภาพ 4 แสดงรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Beauchamp

ที่มา: ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2559, น.86

ชวลิต ชูกำแหง (2559, น.32) ได้สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นในการสร้างหลักสูตร
2. การพัฒนาหลักสูตร โดยการนำข้อมูลพื้นฐาน จากการสำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นมากำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดเนื้อหาสาระ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินในหลักสูตร หรือกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ เพื่อให้ได้ร่าง หลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรที่จำเป็นในแต่ละหลักสูตร
3. การทดลองใช้หลักสูตรเป็นการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร โดยการทดลองหลักสูตรจะอาศัยวิธีการออกแบบต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ ที่ได้ที่เกิดจากหลักสูตรที่พัฒนาขึ้น
4. การประเมินหลักสูตร เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมโดย อาศัยวิธีการประเมินตามแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ของการประเมินพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ หลักสูตรที่สมบูรณ์ก่อนนำหลักสูตรไปใช้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2559, น.11-12) ได้กำหนดมาตรฐานด้านกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในคุณภาพระดับดีเยี่ยม ดังนี้

1. ด้านการจัดกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม
 - 1.1 ผู้เรียนมีการวิเคราะห์ตนเอง กำหนดเนื้อหาสาระ กิจกรรมที่สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดเป็นรายบุคคลอย่างเป็นรูปธรรมทั้งระบบ
 - 1.2 ให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิด ได้ปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย ระบุองค์ความรู้และสามารถนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้
 - 1.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ แสดงออก นำเสนอผลงาน แสดงความคิดเห็น คิดเป็นทำเป็น รักการอ่านและแสวงหาความรู้จากสื่อเทคโนโลยีด้วยตนเองอย่างเป็นรูปธรรมและ ต่อเนื่อง
 - 1.4 ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยเชื่อมโยงบูรณาการสาระการเรียนรู้และทักษะต่างๆ
 - 1.5 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 1.6 ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง

-
2. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่ยึดโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น
 - 2.1 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - 2.2 ชุมชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง
 3. ด้านการตรวจสอบและประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
 - 3.1 ประเมินผู้เรียนจากสภาพจริง
 - 3.2 มีขั้นตอนตรวจสอบและประเมินอย่างเป็นระบบ
 - 3.3 ใช้เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับเป้าหมายและการจัดการเรียนการสอน
 - 3.4 นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล
 - 3.5 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนและผู้เรียนนำไปใช้พัฒนาตนเอง

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์และสรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

รายการ	ศูนย์ วจศ์วุดันธ (2555)	วาริรตัน แก้วอุไร (2555)	เทอดศักดิ์ โพธิ์ทอง (2556)	จรุณี แก้วเดียน (2557)	รุ่งรัชดาพร เวทีชาติ (2557)	จิตติมา วรรณศรี (2557)	ปริญภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558)	Ralph W. Tyler (1949)	Hilda Taba (1962)	Saylor and Alexander (1981)	Oliva (1982)	Beauchamp (1981)	ชวลิต ฐักำแพง (2559)	สรุป
1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	2. กำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การออกแบบหลักสูตร	✓					✓				✓		✓		3. การจัดทำหลักสูตร
4. จัดทำหลักสูตร		✓	✓		✓	✓						✓		
5. นำหลักสูตรไปใช้	✓			✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	4. การนำหลักสูตรไปใช้
6. การเลือกเนื้อหาสาระ				✓		✓	✓							
7. การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ		✓							✓					
8. การเลือกประสบการณ์				✓			✓	✓	✓					
9. การจัดประสบการณ์							✓	✓	✓					
10. การกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้						✓								
11. จัดทำแนววัดประเมินผล						✓								
12. การนิเทศการใช้หลักสูตร	✓			✓	✓									5. การนิเทศการใช้หลักสูตร
13. การประเมินหลักสูตร	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6. การประเมินหลักสูตร

จากตาราง 6 สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้
 1) ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ขั้นกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) ขั้นจัดทำเอกหลักสูตร 4) ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ 5) ขั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร และ 6) ขั้นการประเมินหลักสูตร

5. แนวทางการบริหารหลักสูตร

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น.1) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตรให้มีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด วิธีการ รูปแบบและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ วิธีการบริหารจัดการและแนวปฏิบัติใหม่ๆ ต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับสถานศึกษา การบริหารหลักสูตรมีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และมีองค์ประกอบปัจจัยเกี่ยวพันต่างๆ มากมาย เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด มีประเด็นสำคัญ คือ การพัฒนาหลักสูตรการส่งเสริมสนับสนุนและ การกำกับดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรซึ่งดำเนินการในสถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุด ในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารการศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน มีแนวทางในการดำเนินงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและดูแลด้านคุณภาพ การจัดการศึกษาให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

สำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.21) กำหนดขอบข่ายงานการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน ดังนี้

1. หลักสูตรโรงเรียนได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตร
3. มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรตามองค์ประกอบของหลักสูตรโรงเรียนและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร
4. มีการจัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้
5. นำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
6. มีการนิเทศภายในการกำกับ ติดตามประเมินผลหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง
7. มีการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร

รัชเนีย แพ้โธสง และวัลภา อารีรัตน์ (2553, น.106) ได้เสนอว่า การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาที่ประสิทธิภาพประกอบด้วยการดำเนินงานใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและด้านการกำกับดูแลคุณภาพ

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ได้แก่ การที่สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมและการส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้ได้หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการในการทำงาน การวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ การจัดทำสาระของหลักสูตรสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบและดำเนินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ เป็นการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร การจัดระบบประกันคุณภาพภายในการวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้สามารถจัดหลักสูตรการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จรรยา คีรีนิล, ดวงทิพย์ โสฬสเสาวภาคย์ และ สุชาดา เบญจมนีวัฒน์ (2554, น.1-2) ได้เสนอการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย 7 ภารกิจ คือ

- ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม
 1. สร้างความตระหนักให้แก่คณะครู โดยการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร
 2. แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาหลักสูตรโดยส่งเข้ารับการอบรม
 3. พัฒนาบุคลากรในโรงเรียนทุกคนโดยการศึกษาเอกสาร ส่งเข้ารับการอบรมแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความถนัด
 4. ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา พิจารณาความเห็นชอบ
- ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 1. จัดบุคลากรประชุมอบรมการบริหารจัดการหลักสูตร การจัดทำสาระหลักสูตรตามความถนัดของแต่ละบุคคล
 2. ผู้เข้าประชุมนำความรู้ที่ได้มาขยายผลให้บุคลากรในโรงเรียนทุกคนได้รับทราบและสร้างความเข้าใจทุกครั้ง
 3. ประชุมปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4. ประชุมคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรรวบรวมข้อมูลเอกสารหลักฐานของแต่ละกลุ่ม
สาระการเรียนรู้ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

ภารกิจที่ 3 การวางแผนดำเนินงานการใช้หลักสูตร

1. จัดทำคู่มือโครงสร้างหลักสูตรแต่ละระดับชั้น
2. จัดเตรียมบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่สอน

ภารกิจที่ 4 การดำเนินการบริหาร (การใช้หลักสูตร)

1. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรที่จัดทำ
2. จัดครูเข้าสอนในแต่ละรายวิชาตามความเหมาะสม

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร

1. ประชุมหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้
2. กำกับ ติดตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ครูส่งแผนการจัดการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการทดสอบระดับโรงเรียนและ

ระดับชาติ

4. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยการบันทึกความดี

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน

1. รายงานสรุปผลการเรียนประจำภาคเรียนของครูผู้สอนแต่ละรายวิชา
2. สรุปผลการเรียนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. รายงานผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน

ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงพัฒนา วิเคราะห์ปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการปรับเปลี่ยน
สาระวิชาเพิ่มเติมทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยเน้นเพิ่มเติมรายวิชาสามัญ เช่น
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ

2. เน้นพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
ให้มากขึ้น

3. ปรับปรุงเวลาเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดหลักสูตร

บุญเลี้ยง พุ่มทอง (2554, น.178) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบในการดำเนินงานหลักสูตร

ประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรศึกษาวิเคราะห์สภาพของสังคมในปัจจุบัน
พร้อมทั้งวิเคราะห์หลักสูตรเดิม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพิจารณาร่วมกับข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ในการ

พัฒนาหลักสูตร ปรับปรุงแก้ไข แล้วกำหนดจุดประสงค์ใหม่ องค์ประกอบทุกองค์ประกอบจะสัมพันธ์กันและเท่าเทียมกัน ได้แก่

1. การกำหนดความมุ่งหมาย ต้องชัดเจนว่าต้องให้ผู้เรียนคุณสมบัติอย่างไรใช้เป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ในการเรียนรู้ต่อไป
2. การวางแผนกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรและการเลือกเนื้อหาวิชาและการจัดการ
3. การทดลองใช้หลักสูตรหรือกระบวนการเรียนการสอนหรือวิธีการและการจัดการเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องจัดหาและปรับปรุงกระบวนการสอน สอนจัดชั้นเรียน การใช้อุปกรณ์ การวัดผลและประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมทางวิชาการ การสอนซ่อมเสริม การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. การประเมินผลหลักสูตร เป็นการประเมินคุณค่าของหลักสูตรว่าให้ทราบถึงคุณภาพ ความมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา และประสบการณ์ที่ตรงกับความมุ่งหมาย การประเมินผลทราบถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเรียนการสอน

นิเพาซาน วาบา (2556) ได้สรุปการบริหารหลักสูตรว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การกระจายอำนาจความรับผิดชอบ โดยมีกระบวนการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่นำหลักสูตรไปใช้ สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ผู้บริหาร ครู บุคลากร หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องรู้ เข้าใจในเรื่องหลักสูตรและเห็นความสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.5-6) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนาตามกรอบแนวคิดเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การช่วยเหลือของสถานศึกษาในด้านต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณ ทรัพยากร การดำเนินการแบบมีส่วนร่วม และการสนับสนุนส่งเสริมด้านวิชาการ

2. ด้านการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามกำหนดในหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากการบูรณาการ การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและแหล่ง เรียนรู้ ค่านิยมที่พึงประสงค์ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรท้องถิ่นในชุมชนมาใช้ประโยชน์ ในการจัดการเรียนรู้ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล ตามสภาพจริง

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการหลักสูตรและงานวิชาการ การมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร ประเมินผลการใช้หลักสูตร ตรวจสอบและประเมินผลพัฒนาผู้เรียน

จิตติมา วรณศรี (2557, น.34-37) ได้เสนอว่าในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิผลและหลักสูตรมีคุณภาพ หลักสูตรต้องสอดคล้องกับความเหมาะสมกับบริบท ปัญหาและความต้องการของชุมชนโดยสถานศึกษามีแนวทางดำเนินการ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำหลักสูตร เป็นขั้นตอนแรกของการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาใน 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. กำหนดวิสัยทัศน์ จุดมุ่งหมายหลักสูตร ดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งถือเป็นเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหรือ คุณภาพและคุณลักษณะของผู้เรียนที่คาดหวังโดยมาจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแหล่ง ต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางระดับชาติ สภาพปัญหา จุดเน้น ความต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

2. กำหนดโครงสร้างหลักสูตร เป็นการกำหนดรายวิชา/สาระการเรียนรู้รวมทั้ง กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรและ กำหนดเวลาเรียนให้อย่างชัดเจน เพื่อครูจะได้นำไปสู่การจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

3. เขียนคำอธิบายรายวิชาโดยการศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดของสาระ การเรียนรู้แต่ละชั้นปีที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ทราบ มาตรฐานตัวชี้วัดที่กำหนดให้ผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติ แล้วนำประเด็นที่ได้จาก การวิเคราะห์ทั้ง 3 ด้านมาเขียนเป็นคำอธิบายรายวิชาโดยมีเนื้อหาสาระความรู้ของท้องถิ่นระบุ เพิ่มเติมได้ เพื่อจะได้นำไปใช้วางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียน

4. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยการนำเนื้อหาสาระความรู้ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้จาก คำอธิบายรายวิชาหรือผลการวิเคราะห์มาตรฐานตัวชี้วัดในส่วนของความรู้มาพิจารณากำหนด เนื้อหาย่อยๆ และรวบรวมจัดหมวดหมู่เนื้อหาที่สัมพันธ์กันเป็นหน่วยการเรียนรู้โดยกำหนดชื่อหน่วย การเรียนรู้และเวลาในการเรียนรู้แต่ละหน่วย จากนั้นจึงจัดทำร่างหลักสูตรสถานศึกษาเสนอต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมคุณภาพของหลักสูตรเมื่อได้รับความเห็นชอบและอนุมัติการใช้หลักสูตรแล้วดำเนินการจัดทำประกาศหรือคำสั่งการใช้หลักสูตร สถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การนำหลักสูตรไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนดำเนินการที่สำคัญของการบริหารหลักสูตร ซึ่งจะเกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนสำคัญการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ครูต้องวางแผนออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนาผู้เรียนโดยผ่านการเรียนรู้ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยยึดหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการเรียนรู้ ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริงครูต้องเลือกใช้ วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด

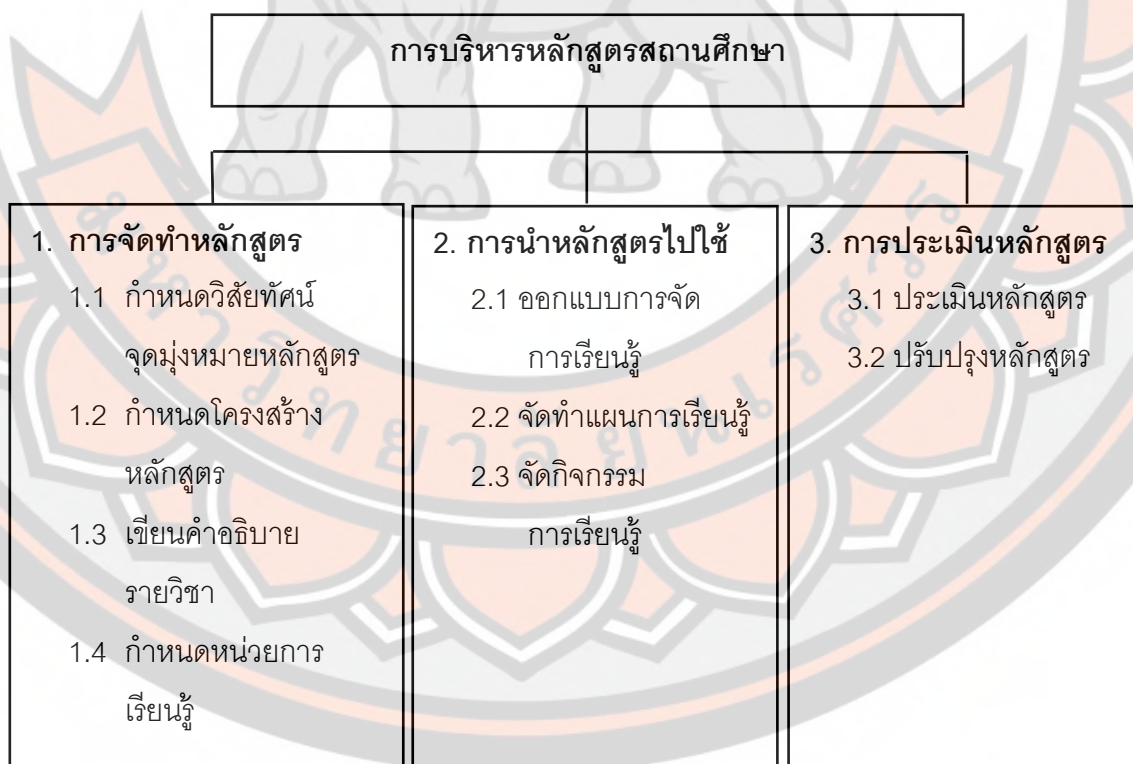
2. จัดทำแผนการเรียนรู้ เป็นการแปลงหลักสูตรสถานศึกษาสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะปฏิบัติและเจตคติ ตามที่กำหนดคำอธิบายรายวิชาหรือ ตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมและกระบวนการที่ได้กำหนดไว้จะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยแผนการจัดการเรียนรู้จะบอกให้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้เรียน เรื่องที่เรียนรู้ วิธีการ การใช้เวลาการเรียนรู้ และวิธีการตรวจสอบ ผลการเรียนรู้

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และคุณลักษณะตามมาตรฐานตัวชี้วัด ผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่กำหนด โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญ เป็นผู้ปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ใช้กระบวนการสอนที่หลากหลาย

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินหลักสูตร ประกอบด้วย การดำเนินการดำเนินงานการตรวจสอบความสำเร็จของการใช้หลักสูตร ดังนี้

1. ประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการตรวจสอบโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตร ทั้งครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อตรวจสอบว่า หลังจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ปัญหาอุปสรรคในการใช้หลักสูตร เพื่อจะเป็นข้อมูลสารสนเทศไปใช้พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา

2. ปรับปรุงหลักสูตร เป็นการนำข้อมูลสารสนเทศจากการประเมินหลักสูตรมาพิจารณากำหนดแนวทางดำเนินการแก้ไข ปรับเปลี่ยนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับปัญหาความต้องการ บริบทและความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเป้าหมายของสถานศึกษา

ภาพ 5 แสดงการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (2558, น.6) ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรว่า การพัฒนาและใช้หลักสูตร
ให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตร เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถ
ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
การบริหารจัดการหลักสูตรมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษาให้มีส่วนร่วมคิดร่วม
ตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงความคิด วิธีการ รูปแบบและ
ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดใหม่ ความรู้ใหม่ วิธีการบริหารจัดการ และ
แนวปฏิบัติใหม่ๆ ซึ่งต้องมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันหลายระดับตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น
และระดับสถานศึกษา

ปรียาภรณ์ ตั้งคุณานันท์ (2558, น.168-171) ได้กล่าวว่า การจัดการหลักสูตรเพื่อให้
ผู้มีส่วนได้เสียทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาทราบถึงแผนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา
สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการโดยสถานศึกษาจึงควรมีแนวทางในการจัดการงานหลักสูตร
7 ภารกิจ ดังนี้

ภารกิจที่ 1 การเตรียมความพร้อม เพื่อให้การจัดการงานหลักสูตรดำเนินไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. สร้างความตระหนักให้แก่บุคลากร โดยสำรวจความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรต่อ
หลักสูตร จัดทำเอกสารเผยแพร่ ประชุมชี้แจง และศึกษาดูงาน
2. พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจ โดยจัดอบรม สัมมนา เปิดโอกาสให้มี
การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างเครือข่ายในการเรียนรู้
3. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาซึ่ง
คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานกรรมการ
 - 3.2 ผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็น
รองประธานกรรมการ
 - 3.3 หัวหน้าหมวดวิชาเป็นกรรมการ
 - 3.4 หัวหน้างานแนะแนวเป็นกรรมการ
 - 3.5 หัวหน้างานวัดและประเมินผลเป็นกรรมการ

3.6 ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการในการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการสามารถยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของสถานศึกษา

4. จัดทำระบบสารสนเทศของสถานศึกษา โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้านบุคลากรงบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้และข้อมูลชุมชน จากนั้นนำข้อมูลมาจัดกระทำให้เป็นระบบ

5. จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพงานวิชาการและหลักสูตร โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ภารกิจ และเป้าหมายของสถานศึกษา จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร

6. เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

ภารกิจที่ 2 การจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาต้องศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่สร้างหลักสูตรและผลการจัดการเรียนรู้ จัดทำคำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ แผนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สื่อ แหล่งการเรียนรู้และวิธีการวัดและประเมินผล

ภารกิจที่ 3 การวางแผนการดำเนินการใช้หลักสูตร โดยวางแผนเกี่ยวกับการสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ การจัดหา เลือกรู้ ทำ และพัฒนาสื่อ การจัดกระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และการนิเทศกำกับและติดตาม

ภารกิจที่ 4 การใช้หลักสูตร ในการจัดการเรียนการสอน

ภารกิจที่ 5 การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร

ภารกิจที่ 6 การสรุปผลการดำเนินงาน และรายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตรให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

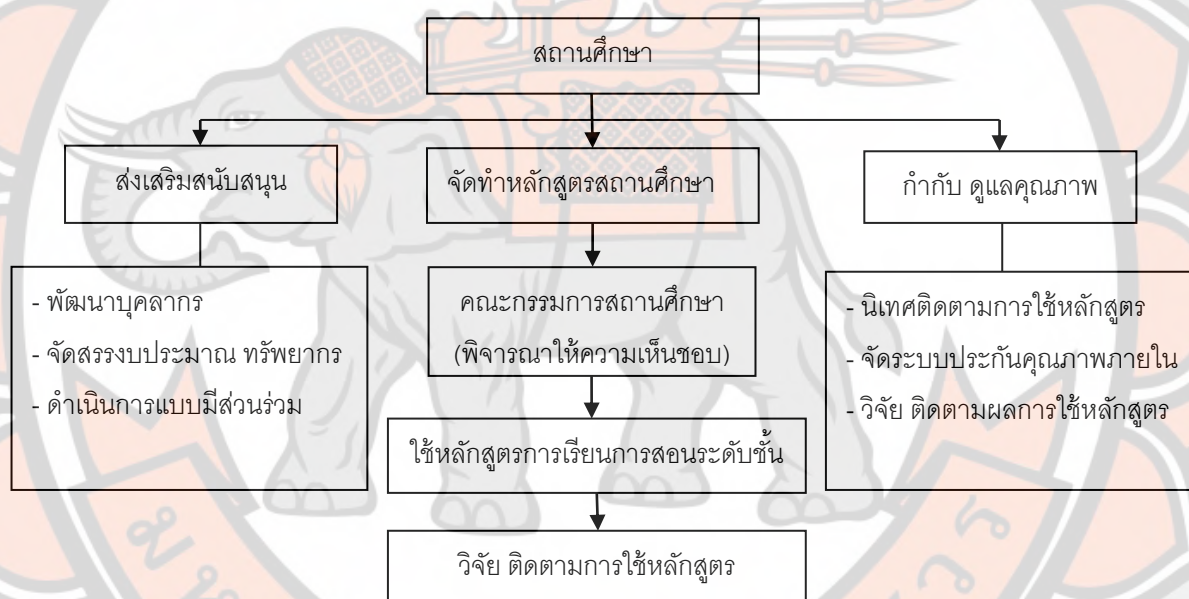
ภารกิจที่ 7 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร โดยนำผลที่ได้จากการประเมินการใช้หลักสูตรมาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, น.33) เสนอแนวคิดในการบริหารหลักสูตร ดังนี้

1. สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. สถานศึกษาออกแบบหลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน ท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐาน เป็นสมาชิกที่ดีของชุมชน มีบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชนและสามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข

3. สถานศึกษามีการติดตามดูแลคุณภาพการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบต่อเนื่องและครบวงจรและนำผลจากการติดตาม กำกับดูแลคุณภาพมาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ภาพ 6 แสดงโครงสร้างการบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

ที่มา: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553, น.34

ประเวศ เวชชะ (2561, น.315-319) ที่นำเสนอพลังในบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1. หลักการ (Principles) ประกอบด้วย ความชัดเจน ความมีคุณภาพ การเตรียมความพร้อม การสนับสนุน การมีประสิทธิภาพ ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วม การกำกับ ดูแลควบคุม ตรวจสอบ และการประเมินผล

2. กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 4 ชั้น คือ

2.1 การวางแผนหลักสูตร เป็นการวางแผนในการจัดเตรียมหลักสูตร รวมถึง การตรวจสอบก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ และความพร้อมของครู การวางแผนการกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และการวางแผนประเมินหลักสูตร

2.2 การปฏิบัติ การดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ชุมชน คณะกรรมการบริหารหลักสูตร ดำเนินการศึกษาหลักสูตร วัสดุ และคู่มือครู พัฒนาครูและบุคลากร วิเคราะห์ผู้เรียน จัดตารางการเรียนและตารางการสอนของครู ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์และ เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน และประเมิน ผู้เรียน

2.3 การกำกับ ดูแล ควบคุม และตรวจสอบหลักสูตร ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน และพัฒนาครู โดยวางแผนควบคุม ตรวจสอบการใช้หลักสูตรของครู สร้างระบบและรูปแบบ การนิเทศ การติดตามการดำเนินการตามหลักสูตร การมีทัศนคติที่ดีสร้างบรรยากาศต่อการดูแล ควบคุม และตรวจสอบ ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในหลักสูตร การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสบการณ์การเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ หลากหลาย ครูมีทักษะในการสื่อสารและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะการเรียนรู้และสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้เรียนที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประเมินผลและกำกับติดตามผลการใช้หลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ

2.4 การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการในการพิจารณาหลักสูตรว่าสามารถ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอน ติดตามผล ผู้สำเร็จการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตรเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตร

2.5 การมีส่วนร่วม (Participatory) ในการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่จากผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน วางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีมาตรฐาน ตามตัวชี้วัดของหลักสูตร ศึกษาหลักการ แนวคิดและมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร แกนกลางเนื้อหาท้องถิ่นที่ระบุไว้ในหลักสูตร จัดตั้งคณะกรรมการหลักสูตรและคณะกรรมการ สถานศึกษา และอนุกรรมการรวมทั้งกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ชี้นำนโยบาย แนวปฏิบัติ บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการการจัดการหลักสูตรของโรงเรียน สร้างความตระหนัก ให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร รวมถึงผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และ

คณะกรรมการ โรงเรียนจะต้องร่วมมือกันในการจัดการหลักสูตรของโรงเรียน จัดระบบรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณ อาคารเรียน สิ่งอำนวยความสะดวก ภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่ง เรียนรู้ ชุมชนท้องถิ่นเพื่อใช้ข้อมูลต่างๆในการจัดการหลักสูตรของโรงเรียน เน้นการควบคุมดูแลให้มี การดำเนินงานตามแผนการควบคุมดูแลของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ควบคุมดูแลการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลเพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีผลต่อการพัฒนาผู้เรียน ประเมินหลักสูตรของ โรงเรียน เพื่อนำปัญหาที่พบจากการประเมินหลักสูตรไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตร ส่งเสริม หลักสูตรของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้ตระหนักถึง การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นที่ความดีของนักเรียน ครอบคลุมชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ สร้างเครือข่ายร่วมของโรงเรียนกับผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน และภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูและการพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์และสรุปแนวทางการบริหารหลักสูตร

รายการ	การวิเคราะห์											สรุป	
	สำนักวิชาการ (2552)	สำนักงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย (2552)	วิทยุภาพโตสง และวิทยาลัยอริรัตน์ (2553)	จรรยา ศิรินิล (2554)	บุญเลี้ยง ทูมทอง (2554)	นิเทศาน วาบา (2556)	รังสันต์ โยศรีคุณ (2556)	จิตมา วรณศรี (2557)	กลุ่มพัฒนาหลักสูตร (2558)	ปริญภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558)	สำนักวิชาการและมาตรฐาน (2559)		ประเวศ เกษปะ (2561)
1. การส่งเสริมสนับสนุน	✓		✓				✓			✓	✓	✓	1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	✓		✓		✓		✓	✓		✓			
3. การกำหนดจุดมุ่งหมาย	✓				✓			✓		✓		✓	2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
4. การวางแผน	✓			✓	✓					✓		✓	
5. การมีส่วนร่วม		✓	✓					✓	✓	✓		✓	3. การจัดทำหลักสูตร
6. คณะกรรมการ		✓	✓	✓	✓	✓			✓	✓		✓	
7. การจัดทำหลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	4. การใช้หลักสูตร
8. การใช้หลักสูตร	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
9. การจัดการเรียนรู้	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	5. การนิเทศการใช้หลักสูตร
10. การนิเทศการใช้หลักสูตร	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
11. การประเมินหลักสูตร	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	6. การประเมินหลักสูตร
12. การปรับปรุงและสรุปผล				✓			✓		✓				

จากตาราง 7 แนวทางการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ
 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) การจัดทำหลักสูตร 4) การใช้หลักสูตร
 5) การนิเทศการใช้หลักสูตร และ 6) การประเมินหลักสูตร

ตาราง 8 แสดงกระบวนการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ
 โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

รายการ	หน่วยงาน/นักการศึกษา						สรุป
	กระบวนการบริหาร	หลักสูตรการศึกษา	แนวทางการบริหาร	มัธยมศึกษาเล็ก	กระบวนการพัฒนา	หลักสูตร	
1. การวิเคราะห์ข้อมูล					✓		1. การวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน
2. โอกาสทางการศึกษา		✓	✓				
3. สังคมมีส่วนร่วม		✓	✓				2. กำหนดจุดมุ่งหมาย
4. กำหนดจุดมุ่งหมาย				✓	✓		
5. การวางแผน	✓						3. การจัดทำหลักสูตร
6. การเตรียมความพร้อม						✓	
7. พัฒนาครู			✓				
8. การปฏิบัติ	✓						
9. การจัดทำเอกสารหลักสูตร					✓	✓	4. การนำหลักสูตรไปใช้
10. การนำหลักสูตรไปใช้					✓	✓	
11. การจัดการเรียนรู้		✓	✓				
12. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน		✓	✓				
13. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม		✓	✓				5. การนิเทศการใช้ หลักสูตร
14. มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์			✓				
15. ใช้เทคโนโลยี เครือข่าย อินเทอร์เน็ต		✓	✓				
16. มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ		✓					
17. การนิเทศการใช้หลักสูตร					✓	✓	6. การประเมินหลักสูตร
18. การควบคุม	✓						
19. การประเมินหลักสูตรหลักสูตร					✓	✓	

จากตาราง 8 กระบวนการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 6 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย 3) ชั้นการจัดทำหลักสูตร 4) ชั้นการนำหลักสูตรไปใช้ 5) ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร และ 6) ชั้นการประเมินหลักสูตร

1. ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการสำรวจและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น การวิเคราะห์หลักสูตรให้สอดคล้องกับนโยบายแผนการศึกษาขั้นพื้นฐานและสภาพการเปลี่ยนแปลง ความต้องการของชุมชน ความจำเป็นต่างๆ ของสังคม โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรมีส่วนร่วม เพื่อเป็นแนวทางที่สำคัญในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตร

2. ชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรของโรงเรียนที่มีคณะกรรมการดำเนินงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม โดยกำหนดจุดมุ่งหมายให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานของสังคม ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและเจตคติก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อประโยชน์ในการแก้ปัญหา สนองความต้องการของสังคม ผู้เรียน สอดคล้องกับนโยบาย การจัดการศึกษาของชาติ และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ตามความเหมาะสมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

3. ชั้นการจัดทำหลักสูตร เป็นการดำเนินการจัดทำหลักสูตรของคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน จากนั้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหลักสูตรที่จัดทำขึ้นตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโรงเรียนที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาต่อผู้เรียน สนองต่อการแก้ไขปัญหามาและตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยจัดวิชาทักษะและวิชาเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

4. ชั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เป็นกระบวนการที่นำหลักสูตรที่สร้างขึ้นสู่การปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ในการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการที่ผู้บริหาร ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องสนับสนุนช่วยเหลือดูแลให้คำแนะนำและใช้อำนาจความสะดวกแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำและใช้หลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรของโรงเรียนและเหมาะสมกับผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6. ชั้นการประเมินหลักสูตร เป็นการประเมินเอกสารหลักสูตร การประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยยึดจุดมุ่งหมายหลักสูตร

6. ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

กรมวิชาการ (2546, น.9) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดในมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้โรงเรียนส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ ครูและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ

จิตติมา วรณศิริ (2553, น.60-61) ในรายงานวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า คุณลักษณะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาประกอบด้วยเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีและมีความรอบรู้ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลง ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้เกียรติและส่งเสริมครูให้เป็นผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.28) ซึ่งได้เสนองานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง การแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถโน้มน้าว จูงใจหรือชี้แนะให้บุคคลในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เกิดการรวมพลัง ประสานสัมพันธ์กันเพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยพฤติกรรม 7 ด้าน ได้แก่ 1) การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาวิสัยทัศน์ 2) การและนิเทศและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ 3) การสร้างความมั่นใจในกฎเกณฑ์ การประเมินผล 4) การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา 5) การสนับสนุน การพัฒนาทางวิชาชีพโดยการใช้วิจัยเป็นฐาน 6) การสร้างและพัฒนาศักยภาพความเป็นผู้นำของบุคลากร และ 7) การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

นิตยา กาญจนารักษ์ (2553) ได้ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรตามที่คณะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ ด้านชุมชนและผู้ปกครอง ด้านวัตถุประสงค์หลักสูตรและด้านผู้บริหาร

ยงยุทธ สิมสีพิมพ์ (2555) ได้สรุปว่า การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา ผู้บริหารต้องดำเนินการ ดังนี้

1. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิจารณาให้ความเห็นชอบ) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพปัญหา ความต้องการของชุมชนและของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

2. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา (เวลา เรียน รายวิชา พื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และเกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผล เพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

3. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ครุนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนดโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

4. กำกับดูแลคุณภาพ โดยนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร จัดระบบประกันคุณภาพภายในและวิจัย ติดตามผลการใช้หลักสูตรในการเรียนและวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร

จิตติมา วรรณศรี (2557, น.53) ได้เสนอปัจจัยนำเข้าต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ในการบริหารจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนจัดเตรียมให้เหมาะสมเพียงพอแก่ความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาหรือในชุมชน การจัดเตรียมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการที่มี ความเหมาะสม ปลอดภัยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิทิตา สุขทั่วญาติ (2557, น.150) ได้นำเสนอผลการศึกษาระดับปริญญาโททางวิชาการด้านการจัดการหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ความสามารถด้านการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง
2. ความสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินการจัดการหลักสูตร
3. ความสามารถให้ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรให้บรรลุเป้าหมาย
4. ความสามารถสนับสนุนให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร
5. ความสามารถให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร
6. ความสามารถในการนำหลักสูตรไปใช้
7. ความสามารถติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร
8. ความสามารถนำผลติดตามและประเมินการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงและแก้ไข

ฉันทิภา ธาตุทอง (2552, น.299-304) ได้เสนอเกี่ยวกับการจัดการห้องเรียนคุณภาพ หมายถึงห้องเรียนที่มีครูเข้าสอนในชั้นเรียน และห้องอื่นๆที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสื่อเทคโนโลยีและอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องเรียนคุณภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความสะดวกและเป็นระเบียบ มีสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีการจัดมุมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ หรือการแสวงหาผลงานผู้เรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารหลักสูตรเป็นการพัฒนางานวิชาการที่เน้นการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนซึ่งผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง ปัญหาและความต้องการของผู้เรียน โดยให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อม ดังตาราง 8 แสดงปัจจัยการบริหารหลักสูตร

ตาราง 9 แสดงปัจจัยการบริหารหลักสูตร

รายการ	หน่วยงาน/นักรการศึกษา							สรุป
	กรมวิชาการ (2546)	จิตติมา วรรณศรี (2553)	สำนักพัฒนาครู (2552)	นิตยา กาญจนรักษ์ (2553)	ยงยุทธ ลิ้มสีพิมพ์ (2555)	จิตติมา วรรณศรี (2557)	วิฑิตา สุขทั่วญาติ (2557)	
1. ผู้บริหาร		✓	✓	✓	✓			1. ผู้บริหาร
2. ภาวะผู้นำทางวิชาการ	✓	✓	✓					
3. คำแนะนำการจัดทำหลักสูตร		✓						
4. ความรอบรู้ทันต่อ ความเปลี่ยนแปลง		✓						
5. ส่งเสริมพัฒนาครู								
6. มีส่วนร่วม		✓	✓				✓	
7. นิเทศติดตาม		✓	✓		✓		✓	
8. ส่งเสริมประชาสัมพันธ์หลักสูตร							✓	
9. ครู	✓		✓	✓	✓		✓	2. ครู
10. จัดทำหลักสูตร				✓	✓		✓	
11. นำหลักสูตรไปใช้	✓			✓			✓	
12. ติดตามประเมินหลักสูตร		✓	✓	✓	✓		✓	3. หลักสูตร
13. หลักสูตร		✓	✓	✓	✓	✓	✓	
14. สอดคล้องกับความต้องการของ ผู้เรียน โรงเรียนและชุมชน					✓			
15. สื่อการเรียนรู้	✓						✓	4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
16. สื่อเทคโนโลยี	✓	✓	✓					
17. แหล่งการเรียนรู้	✓						✓	
18. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม	✓						✓	5. บรรยากาศและ สภาพแวดล้อม
19. ห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัด การเรียนรู้	✓					✓	✓	
20. จัดมุมส่งเสริมการเรียนรู้ ผลงานผู้เรียน					✓		✓	

จากตาราง 9 สรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

- 1) ผู้บริหาร มีพฤติกรรมและคุณลักษณะดังนี้ มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถให้คำแนะนำ การจัดทำหลักสูตร มีความรอบรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมพัฒนาครู ส่งเสริมการมีส่วนร่วม นิเทศติดตาม ส่งเสริมประชาสัมพันธ์หลักสูตร
- 2) ครู มีพฤติกรรมและคุณลักษณะดังนี้ จัดทำหลักสูตร นำหลักสูตรไปใช้ ติดตามประเมินหลักสูตร
- 3) หลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนโรงเรียนและชุมชน
- 4) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ มีสื่อเทคโนโลยี สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ และ
- 5) บรรยากาศสภาพแวดล้อม จัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ จัดมุมส่งเสริมการเรียนรู้ผลงานผู้เรียน

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

กลุ่มพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553, น.1) ได้ระบุว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.71-72) ได้สรุปว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นผลมาจากการฝึกประสบการณ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทั้งความรู้ ความรู้สึกและทักษะ

จิตติมา วรธรณศรี (2557, น.44-45) ได้เสนอแนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการ ที่ส่งผลต่อเจตคติ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล เป็นการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและเกิดทักษะในการลงมือปฏิบัติและมีเจตคติในทางบวกส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์

พิชิต ฤทธิจัญญ (2559, น.2) ได้เสนอแนวคิดว่าการจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูต้องมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถเต็มศักยภาพ ครูต้องใช้นวัตกรรมเป็นงานเสริมเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้เหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ฐวิทย์ ไชยแก้ว (2559) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้มีลักษณะเด่น 3 ลักษณะ คือ

1. การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2. การจัดการเรียนรู้มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ความคิด หรือด้านพุทธิพิสัย ด้านทักษะกระบวนการหรือด้านทักษะพิสัยและด้านเจตคติหรือด้านจิตพิสัย

3. การจัดการเรียนรู้จะบรรลุจุดประสงค์ ครูต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถทางด้านวิชาการ ทักษะ และเทคนิคการจัดการเรียนรู้

ณัฐพิมล ธรรมสงรวงูร (2559, น.74) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญของครูในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติโดยการจัดกิจกรรมหรือจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและเกิดทักษะในการลงมือปฏิบัติดีเจตคติในทางบวกส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2. ความหมายของประสิทธิผล

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2555) ได้ให้ความหมายของประสิทธิผล (effectiveness) หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ซึ่งพิจารณาจากการนำผลของการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.7) ได้กล่าวว่า ประสิทธิผล หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ ซึ่งสะท้อนว่าผู้เรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณภาพ และการจัดการได้

วัฒนา สุานสโร (อ้างถึงใน จิตินา วรณศรี, 2557, น.9) ได้เสนอผลการศึกษาวิจัยว่า ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาพิจารณาจากคุณลักษณะของผู้เรียน 3 ประการ คือ

1. การเป็นคนดี ได้แก่ ผู้เรียนปฏิบัติธรรมตามศาสนา รักความเป็นไทย มีความรับผิดชอบ อุดหนุน ชยันหมั่นเพียร มีความสามัคคี เชื่ออาทร อ่อนน้อม มีมนุษยสัมพันธ์ คำนึงถึงส่วนรวม และมีจิตสาธารณะ

2. การเป็นคนเก่ง ได้แก่ ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีความรู้รอบตัว มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาอังกฤษ มีทักษะการสื่อสารและการจัดการ รักการเรียนรู้ รู้จักค้นคว้าแสวงหาความรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความสามารถในความคิด

3. การเป็นคนมีความสุข ได้แก่ ผู้เรียนมีสุขภาพกายสมบูรณ์ มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ รักษาสุขภาพ ใช้สมาธิและสติในการดำรงชีวิต รู้จักและเข้าใจผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคม กล้าเผชิญและกล้าแก้ไขปัญหา หลีกเลี้ยงสิ่งที่เป็นอันตราย ช่วยเหลือและพัฒนาสังคม ปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า

Kreitner (1971, อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2555, น.168) ได้จำแนกทัศนะความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ออกเป็น 3 ทัศนะ คือ

1. ทัศนะดั้งเดิมเห็นว่าความมีประสิทธิภาพหมายถึงการดำเนินงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้

2. ทัศนะทรัพยากรเชิงระบบ เห็นว่าความมีประสิทธิภาพหมายถึงความสามารถขององค์การในการที่จะจัดหาทรัพยากรที่มีคุณค่าและขาดแคลนมาใช้ในระบบขององค์การได้

3. ทัศนะที่คำนึงถึงความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขององค์การ

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลผลิตของการดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่คาดหวังไว้ ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ทักษะ มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร คือ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นคนมีความสุข

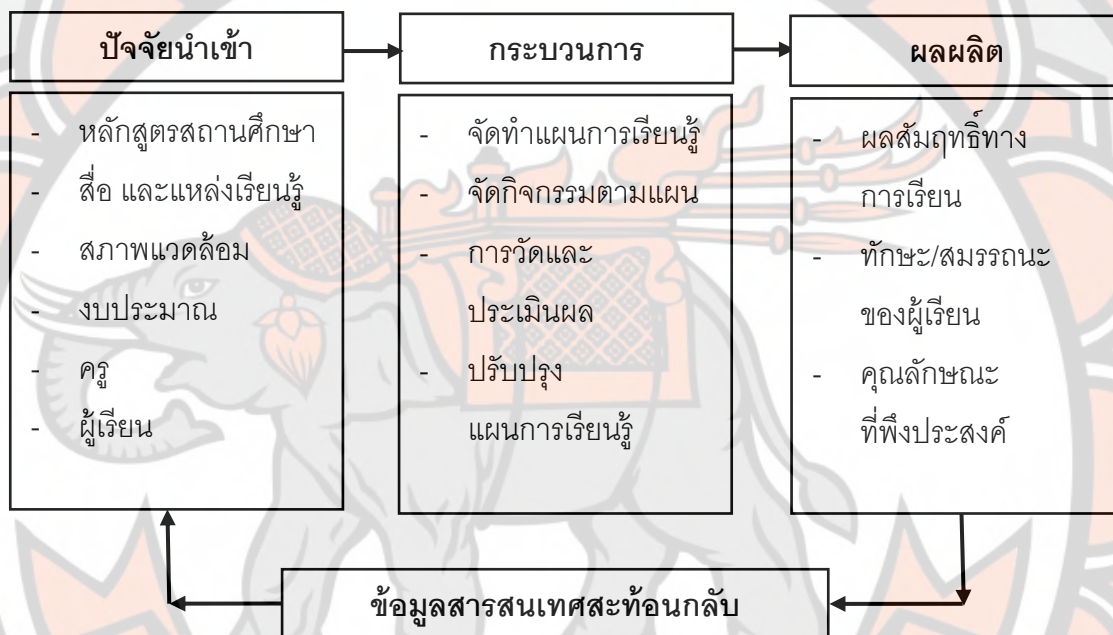
3. การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

จิตติมา วรณศรี (2557, น.56) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพย่อมมาจากการใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่หลากหลายครูจึงควรพิจารณาเลือกวิธีการหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ในแต่ละเนื้อหาสาระจัดการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่เกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ในการบริหารในการบริหารจัดการเรียนรู้ที่โรงเรียนต้องจัดหาให้เหมาะสมเพียงพอในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้

2. กระบวนการ เป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การบริหารจัดการเรียนรู้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพ โดยเป็นวงจรการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมตามแผน การวัดและประเมินผล การปรับปรุงแผนการเรียนรู้

3. ผลผลิต เป็นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาหลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะ/สมรรถนะของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ภาพ 7 แสดงการบริหารจัดการการเรียนรู้

ที่มา: จิตินา วรรณศรี, 2557, น.56

ซูวิทย์ ไชยเป้า (2559, น.6) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

1. ผู้เรียน ครูต้องเป็นผู้ให้ความสำคัญกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ

2. บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ครูมีส่วนสำคัญที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียน ในขณะที่เดียวกันบรรยากาศในชั้นเรียนอาจเกิดจากตัวผู้เรียนเอง เช่น ก่อนเข้าชั้นเรียนอาจได้รับสิ่งที่กระทบในเชิงลบมาก่อน

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนเพราะ การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนจะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

กรมวิชาการ (2546, น.8-9) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดในมาตรา 24 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วน สมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา
5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม
6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559, น.18) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูต้องมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถเต็มตามศักยภาพ ครูต้องใช้งานวิจัยเป็นงานเสริมเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวิจัยมีสัมพันธ์เชื่อมโยงกันสามารถดำเนินการวิจัยไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนรู้ตามปกติในลักษณะสอนไปทำวิจัยไปเป็นการเรียนรู้คู่วิจัย โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้เริ่มต้นด้วยการวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาเกิดขึ้นระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ก็นำไปสู่กระบวนการวิจัยเมื่อประเมินผลการเรียนรู้และวิเคราะห์ผลการเรียนรู้แล้วหากมีปัญหาก็นำไปสู่กระบวนการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนแก้ปัญหา ปฏิบัติการแก้ปัญหา ตรวจสอบผลการแก้ปัญหา สะท้อนผลกลับต่อการแก้ปัญหาและเสนอผลการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของครูซึ่งเป็นวงจรของกระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวิจัยที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตลอดไป

ณัฐพิมล ธรรมสวางกูร (2559, น.74) ได้เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ คือ การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเกิดการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถนำความรู้ที่ได้ออกไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2-3) ได้อธิบายระดับคุณภาพต้นคุณภาพผู้เรียน มี 2 ประเด็น คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านความรู้ความสามารถทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษา และมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แสดงออกถึงคุณภาพของผู้เรียน โดยในระดับดีเยี่ยมผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียนได้เหมาะสมตามระดับชั้น มีความสามารถในการสื่อสาร คิดคำนวณ คิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ปัญหาและประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างเหมาะสมและปลอดภัย มีประสิทธิภาพ มีความก้าวหน้าในด้านความรู้ความเข้าใจจากพื้นฐานเดิม มีค่าเฉลี่ยผลการทดสอบระดับชาติมีพัฒนาการสูงขึ้น มีความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี พร้อมทั้งจะศึกษาต่อในระดับชั้นสูงขึ้น

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ผู้เรียนมีความประพฤติด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม จิตสังคม และจิตสำนึกตามโรงเรียนกำหนด มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม มีความภาคภูมิใจในท้องถิ่นความเป็นไทย และเห็นคุณค่าเกี่ยวกับภูมิปัญญาไทยและแสดงออกได้อย่างเหมาะสม ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีวิธีการรักษาสุขภาพตนเองให้แข็งแรง รักษาอารมณ์และสุขภาพจิตให้ดีอยู่เสมอ วิธีการป้องกันตนเอง

สรุปการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่หลากหลายที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุตามจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องให้สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจและความสามารถของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยต้องคำนึงถึงผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ซึ่งจะมีผลสะท้อนของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ตาราง 10 แสดงประสิทธิผลที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ที่ดี

รายการ	หน่วยงาน/นักรการศึกษา					สรุป
	จิตติมา วรรณศรี (2557)	สุวิทย์ ไชยแก้ว (2559)	กมลวิภากร (2546)	พินิต เทพธัญญ์ (2559)	ณัฐ พิเมต ธรรมเสถียร (2559)	
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	1. ผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน
2. ความรู้ความเข้าใจ	✓		✓	✓	✓	
3. การอ่าน การเขียน					✓	
4. การคิด การคำนวณ	✓		✓	✓	✓	
5. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					✓	
6. สร้างข้อสรุปด้วยตนเอง	✓				✓	
7. ทักษะ/สมรรถนะของผู้เรียน	✓		✓	✓	✓	
8. มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ	✓				✓	
9. ความถนัด ความสนใจ		✓	✓			
10. นำความรู้ที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			✓	✓		
11. แก้ปัญหาด้วยวิสัย				✓		
12. คุณลักษณะที่พึงประสงค์	✓			✓	✓	2. คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์
13. คุณธรรม จริยธรรม			✓		✓	
14. พัฒนาทางร่างกาย		✓		✓		
15. พัฒนาทางอารมณ์		✓		✓	✓	
16. ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น					✓	
17. การใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง			✓			
18. เจตคติในทางบวก		✓			✓	
19. ค่านิยมที่ดีงาม			✓		✓	

จากตาราง 10 สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1. ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรู้ความเข้าใจ การอ่าน การเขียน การคิด การคำนวณ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างข้อสรุปด้วยตนเอง ทักษะ/สมรรถนะของผู้เรียน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ความถนัด ความสนใจ นำความรู้ นั้นไปใช้ในชีวิติประจำวันได้ และแก้ปัญหาด้วยวิจัย
2. ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ คุณธรรม จริยธรรม พัฒนาทางร่างกาย พัฒนาทางอารมณ์ ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น การใฝ่รู้ อย่างต่อเนื่อง เจตคติในทางบวก และค่านิยมที่ดีงาม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน มัธยมขนาดเล็ก มีดังนี้

นิพนธ์ พรหมเมศร์ (2553) ได้นำเสนอเรื่องกรณีศึกษาโดยการสร้างความร่วมมือในการ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการดำเนินการร่วมกันอย่างยั่งยืนในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา โดยการสร้างร่วมมือของครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนบ้านโคกเมมา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส ดังนี้

1. กำหนดประเด็นปัญหาจากข้อค้นพบการใช้หลักสูตร
2. วิเคราะห์สาเหตุของปัญหาการจัดทำหน่วยการเรียนรู้
3. กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา (ครูทุกคน)
4. วางแผนการพัฒนาโดยผู้บริหารครูร่วมวิจัย: ศึกษานิเทศก์
5. ปฏิบัติการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้
6. ครุนำหน่วยการเรียนรู้ลงสู่ห้องเรียน
7. นิเทศ ติดตาม สอนแนะให้คำปรึกษา สะท้อนคิด เต็มเต็ม
8. ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
9. พัฒนาต่อเนื่องโดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน

พบว่า ผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ของครูโรงเรียนบ้านโคกเมมา สามารถขยายเครือข่ายครูแกนนำสู่ครูทุกคน ในโรงเรียนจำนวน 24 คน ในการหาข้อสรุปและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาร่วมกัน โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นที่เลี้ยงให้คำปรึกษาสอนแนะเติมเต็มในการพัฒนาสำเร็จผล ดังนี้

1. ผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนบ้านโคกเมมา มีการปรับหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยการนำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา มาวิเคราะห์หาความสอดคล้องกับมาตรฐานตัวชี้วัดในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ แต่ละระดับชั้น และวิเคราะห์บริบทของโรงเรียน ความต้องการของชุมชน และความพร้อมของโรงเรียนทางด้านบุคลากร และทรัพยากรอื่น ได้ดำเนินการปรับเพิ่มสาระการเรียนรู้ ให้มีความสอดคล้องกับท้องถิ่น ตามธรรมชาติของวิชาและระดับชั้นเรียน และนำเรื่องของท้องถิ่นไปจัดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ที่นักเรียนมีความสนใจ และความถนัด

2. ผลที่เกิดขึ้นกับครู

2.1 ครูมีความเข้าใจและมั่นใจเกี่ยวกับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผน การจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนวิธีการและแนวทางในการจัดการเรียน การสอนที่เน้นกระบวนการคิด การใช้คำถาม การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

2.2 ครูมีมุมมองเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับชั้นเรียน และเกิดความมั่นใจในตัวนักเรียน

2.3 มีการสร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกันในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับเป้าหมาย และความต้องการ โดยเพื่อนครูสังเกตการณ์สอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2.4 ครูมีการพูดคุย ปรึกษาหารือกันมากขึ้นเกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาสู่การวิจัยในชั้นเรียน

3. ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

3.1 นักเรียนสามารถนำเรื่องราวในชีวิตประจำวันมาใช้ในชั้นเรียนได้

3.2 นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำงานรู้จักการทำงานร่วมกัน

3.3 นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น พูดเสียงดังขึ้น และสามารถไปนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนได้

3.4 นักเรียนทำกิจกรรมและออกไปนำเสนอแนวคิดและวิธีการของกลุ่มตัวเอง

3.5 นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.6 นักเรียนมีชิ้นงาน ภาระงาน

3.7 นักเรียนมีทักษะการคิด สรุปองค์ความรู้และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

3.8 ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

รัจนียา แพ้ไธสง และวัลภา อารีรัตน์ (2553) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2: กรณีศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยเลือกโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัวเป็นกรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานใช้หลักการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม กระจายอำนาจ มีการตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเน้นการจัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคมท้องถิ่นของตนทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อท้องถิ่นของตนเอง

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพ ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดให้มีการนิเทศติดตามและส่งเสริมการใช้หลักสูตร เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ว่า ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการสร้างตระหนักรู้และให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารเพื่อที่จะนำแนวคิดไปใช้ในการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพโรงเรียนควรจัดตั้งคณะทำงานในการวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงพัฒนาให้สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.83-86) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาใน 3 ด้าน คือ ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำและการใช้ หลักสูตรสถานศึกษา และด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ

ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่ม ตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 238 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผลจากการวิจัยได้ ข้อเสนอแนะจากคำถามปลายเปิดในการสอบถามข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ควรมีฝ่ายประสานงาน นิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับ โรงเรียนและระดับสังกัด

1.2 ครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ควรศึกษาข้อมูล เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการ นำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อผู้เรียน

1.3 ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดทำและการใช้หลักสูตร

1.4 มีการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในระดับจังหวัด เพื่อดำเนินการตาม ความต้องการ ประหยัดงบประมาณ เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของผู้เข้ารับการอบรม

2. ด้านการจัดทำและการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

2.1 ทุกโรงเรียนในสังกัดควรร่วมกันจัดทำหลักสูตรโดยเชิญผู้เชี่ยวชาญแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้ให้คำแนะนำและนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษา

2.2 จัดผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรแนะนำเพิ่มความเข้าใจในการใช้หลักสูตร

2.3 จัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

2.4 ควรมีการวางแผนและกำหนดแนวทางในการทำงานที่ชัดเจน

3. ด้านการกำกับดูแลคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา

3.1 ควรกำหนดแผนกำกับดูแลทุกภาคเรียน/การศึกษา

3.2 ควรประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน/การศึกษา

3.3 ควรนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ดูแลใจใส่อย่างเป็นระบบ

อำนาจ บุญทรง (2556, น.310-311) ได้ศึกษากลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในเขต ภาคเหนือตอนล่าง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในเขตภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาสภาพแวดล้อมและแนวทางการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในเขตภาคเหนือตอนล่าง จากนั้นนำผลที่ศึกษามาสร้างกลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานในเขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งผ่านการตรวจสอบ

ความเหมาะสมจากการจัดสรรบุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา และประเมินกลยุทธ์ การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง โดยการจัดประชุมสัมมนาฯ รับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบท ของโรงเรียนขนาดเล็กมีผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน เพราะหลักสูตร สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สำนักงานเขตพื้นที่ที่จะต้อง ให้ การสนับสนุนให้สามารถพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และชุมชนโดย การมีส่วนร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่ โรงเรียนและประสานความร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชน ในการร่วมทำกรอบสาระท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนขนาดเล็กใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและท้องถิ่นในแง่มุมต่างๆทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

สิริมนต์ นฤมลสิริ (2556, น.282) ได้ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากลยุทธ์ การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย เทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยโดยการศึกษารูปแบบและแนวทางการบริหารงานวิชาการของวิทยาลัย เทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาและหัวหน้างาน จำนวน 327 คนและสัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสร้างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของ วิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และตรวจสอบความเหมาะสมของ กลยุทธ์ด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างเป็น ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ รวมจำนวน 140 คน ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนา การบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ได้แก่

1. เร่งรัดพัฒนาการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน
 2. ขับเคลื่อนระบบการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ
 3. เพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้ในการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอน
- แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. พัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้มแข็ง

พบว่า กลยุทธ์หลักเพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้ในการบริหารงานหลักสูตรการเรียนรู้อื่นๆ แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ย่อย กระตุ้นให้เกิดการจัดกิจกรรมการสร้างองค์ความรู้ในการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นเพราะการพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรการเรียนรู้อื่นๆ ให้มีประสิทธิภาพได้นั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ สถานศึกษาต้องวางแผน กำหนดรูปแบบกระบวนการในการบริหารงานหลักสูตร เช่น จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร จัดให้ผู้ทำหลักสูตรและผู้ใช้หลักสูตรได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ให้เกิดความเข้าใจ และสร้างแนวทางการปฏิบัติให้ชัดเจน จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ในการบริหารงานหลักสูตร การจัดการเรียนรู้อื่นๆ

ธนภุต สิทธิราช (2557, น.288-294) ได้ศึกษาการศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการมัธยมศึกษาของไทย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามกรอบการจัดการศึกษาไทย อนาคตของสังคมไทยในสองทศวรรษหน้า แล้วนำสาระข้อมูล ที่ศึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยประยุกต์เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) และนำข้อมูลที่ได้ไปสอบถามหาฉันทามติเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า โดยใช้ Delphi technique กับผู้เชี่ยวชาญ 20 คน จำนวน 2 รอบ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรต้องเรียนตามความสนใจ ตามความรู้ ความสามารถที่จะเรียนต่อในสายสามัญหรือสายอาชีพอย่างหลากหลาย หลักสูตรควรจัดให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน ทั้งความรู้ ความสามารถ และความถนัด มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มาก โดยเฉพาะจิตสาธารณะและปฏิบัติทางวิชาการโดยการเรียนรู้อื่นๆ และสืบค้นด้วยตนเอง
2. ด้านการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในสองทศวรรษหน้า ผู้บริหารสถานศึกษา เห็นความเปลี่ยนแปลงของโลกด้านศาสนาและวัฒนธรรม ครูผู้สอนเป็นคนใช้หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อื่นๆ และใช้สื่อนวัตกรรมการสอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะต้องพัฒนาหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี การเตรียมกำลังคนเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หลักสูตรในอนาคตต้องเป็นหลักสูตรที่มีทักษะชีวิตทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ ผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมยิ่งรวดเร็วมาก การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องปรับให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสภาพของสังคม การได้มาซึ่งหลักสูตรต้องมี

ข้อมูลต่างๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คนในชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เพื่อให้ได้ หลักสูตรที่เหมาะสมกับศักยภาพของโรงเรียนมากที่สุด

นิพพาน วาบา (2556) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการ ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลาม จังหวัดปัตตานี ดำเนินการวิจัยโดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 250 คน ซึ่งผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะ ในการนำผลการวิจัยไปใช้ด้านการบริหารหลักสูตรว่า โรงเรียนควรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ ในการบริหารหลักสูตร เพื่อให้การกำกับนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระ มีความต่อเนื่องและกำหนดหรือจัดทำแผนการนิเทศภายในของครูวิชาการที่มีปฏิทินการนิเทศ และแผนการนิเทศติดตามนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ศิธาชัย ศรีอุดม (2557, น.169-174) ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหาร จัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาลักษณะและแนวทาง การบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ด้วยการใช้การวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาสภาพการบริหารงานจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาลที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี จำนวน 3 แห่ง และ สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการ สร้างรูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล และตรวจสอบ ความเหมาะสม ของรูปแบบด้วยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน และ ประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำ รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล ไปใช้ โดยการสัมมนารับฟัง ความคิดเห็นจากนักการศึกษาสังกัดเทศบาล ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสถานศึกษา สังกัด เทศบาล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ คณะกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ครูผู้สอน และขอบข่ายการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิธีการจัดการเรียนรู้ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสารและแหล่งเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน วัดและประเมินผล ด้านผลผลิต ได้แก่ ผลที่เกิดกับผู้เรียน การเป็นคนดีมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีทักษะอาชีพและมีทักษะ ที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร

จิรัทฐ มหาวงศ์ (2558, น.185) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนา รูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ดำเนินการวิจัยโดยการศึกษาลักษณะและแนวทางการบริหารของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง นำข้อมูลที่ได้ไปสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง และประเมิน ความเป็นไปได้และ ความเป็นประโยชน์ ในการนำรูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียน ในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูงไปใช้ ผลการวิจัยพบว่า ความร่วมมือ ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีชีวิต มุ่งเน้นการพัฒนา คุณภาพชีวิตและทักษะชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก มุ่งเน้นการจัดการศึกษา เพื่ออํารงวัฒนธรรมไว้และเพื่อการประกอบอาชีพ ที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

ณัฐพิมล ธรรมสร้างกูร (2559, น.246-247, น.262) ได้ศึกษารูปแบบการบริหาร เพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยโดยด้วยการศึกษาองค์ประกอบการบริหารเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารเพื่อ เสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจากนั้นนำข้อมูลไปสร้างรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา และประเมินรูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะ การคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผลการวิจัย พบว่าปัจจัยเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ด้านหลักสูตร มีรายละเอียดดังนี้

1. กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าประสงค์ของโรงเรียน ต้องคำนึงถึง ความสอดคล้องกับหลักสูตรที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ให้กับผู้เรียน
2. กำหนดเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียนที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน

3. จัดทำมาตรฐาน ตัวชี้วัดและเอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ในทุกสาระวิชาและส่งเสริมให้มีการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง
4. มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งด้านวิชาการ ดนตรี กีฬา ศิลปะตามความสนใจและศักยภาพของผู้เรียน
5. ส่งเสริมให้มีการประเมินผลตามสภาพจริงให้มากขึ้นและเน้นทักษะกระบวนการมากกว่าผลผลิต
6. ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาหลังจากการให้หลักสูตรในทุกปีการศึกษาเพื่อนำผลไปปรับปรุงและแก้ไขต่อไป
7. การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงและส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ

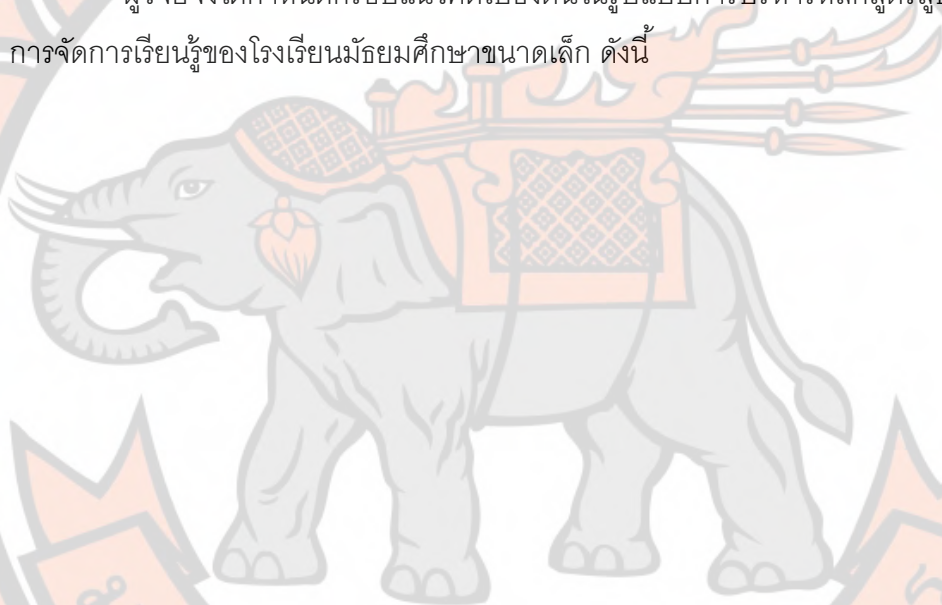
ARILE OGOM ADISOMELLE (2015, pp.7, 44-45) ได้ศึกษาข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน: การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษานในเขต Loiyangalani ของ Marsabit County มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนในโรงเรียนที่การศึกษาไม่ดี อำเภอลอยยะลา คำ โดยนำเสนอการออกแบบการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อสร้างข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการหลักสูตรของโรงเรียน กลุ่มเป้าหมายคือ ครู 28 คนนักเรียน 140 คน ผู้ปกครอง 56 คนและผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ 3 คน เครื่องมือที่ใช้การศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามการสัมภาษณ์และตารางการสังเกตการณ์การบริหารจัดการกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ผลการศึกษาสภาพข้อมูลพื้นฐาน พบว่า ผู้บริหารขาดการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือครูและนักเรียนที่จำเป็น ครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่เหมาะสมในการเรียนรู้ซึ่งส่งผลต่อประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมาก เนื่องจากครูและผู้บริหารมักจะมาโรงเรียนสายหรือไปประชุมอบรมเนื่องจากนโยบาย โรงเรียนมีปัญหาขาดแคลนครูในสาขาวิชา ผู้ปกครองขาดความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ศึกษาอยู่ในโลกไซเบอร์ สำหรับผลการศึกษาด้านปัจจัยการบริหารจัดการหลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสนับสนุนครู การนิเทศกำกับติดตาม การมอบหมาย การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการตัดสินใจ โดยผู้บริหารที่มีคุณสมบัติและลักษณะดังกล่าวต้องทำผลงานให้ดีขึ้นและบรรลุตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานการจัดการหลักสูตรโดยรวมที่ดีในโรงเรียนของตน

Ann S. Teberg (1999, pp.3-8) ที่ศึกษาความต้องการการพัฒนาทางวิชาชีพของครู ในการปฏิรูปหลักสูตร ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเพื่อ ระบุระดับความต้องการของครูสำหรับการสนับสนุนประเภทต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง หลักสูตร ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ครู 185 คนจากโรงเรียนมัธยมศึกษาใน 12 เขตการปกครองที่เป็นตัวแทน ของเมืองในเขตชานเมืองและชนบทในรัฐทางตะวันตกเฉียงเหนือ ข้อมูลได้รับการวิเคราะห์โดยใช้ การวัดแนวโน้มกลางและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และรายงานเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาโดยอ้างถึง บันทึกรายชื่อข้อมูลภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่าความสำเร็จในการทำหลักสูตรจะเพิ่มขึ้นเมื่อครูได้รับ การส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนครูในรูปแบบของข้อเสนอแนะและการให้กำลังใจ การ ทบทวนกลยุทธ์การสอนแบบใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์ต่อ การ เปลี่ยนแปลงและการพัฒนาวิชาชีพโดยระบุว่าต้องการทรัพยากร เวลา เพื่อการวางแผนและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเกี่ยวกับทักษะการสอน ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ในการสอน มากกว่าสองปีแสดงความต้องการเนื้อหาสาระหลักสูตรในปัจจุบันให้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตร ตามมาตรฐานของรัฐใหม่ เพื่อที่จะช่วยให้ได้สร้างโอกาสในการเรียนรู้เพื่อเตรียมผู้เรียนให้ดีขึ้น เพื่อให้บรรลุมาตรฐาน และต้องการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนเกี่ยวกับความรับผิดชอบของนักเรียน ในการปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนด

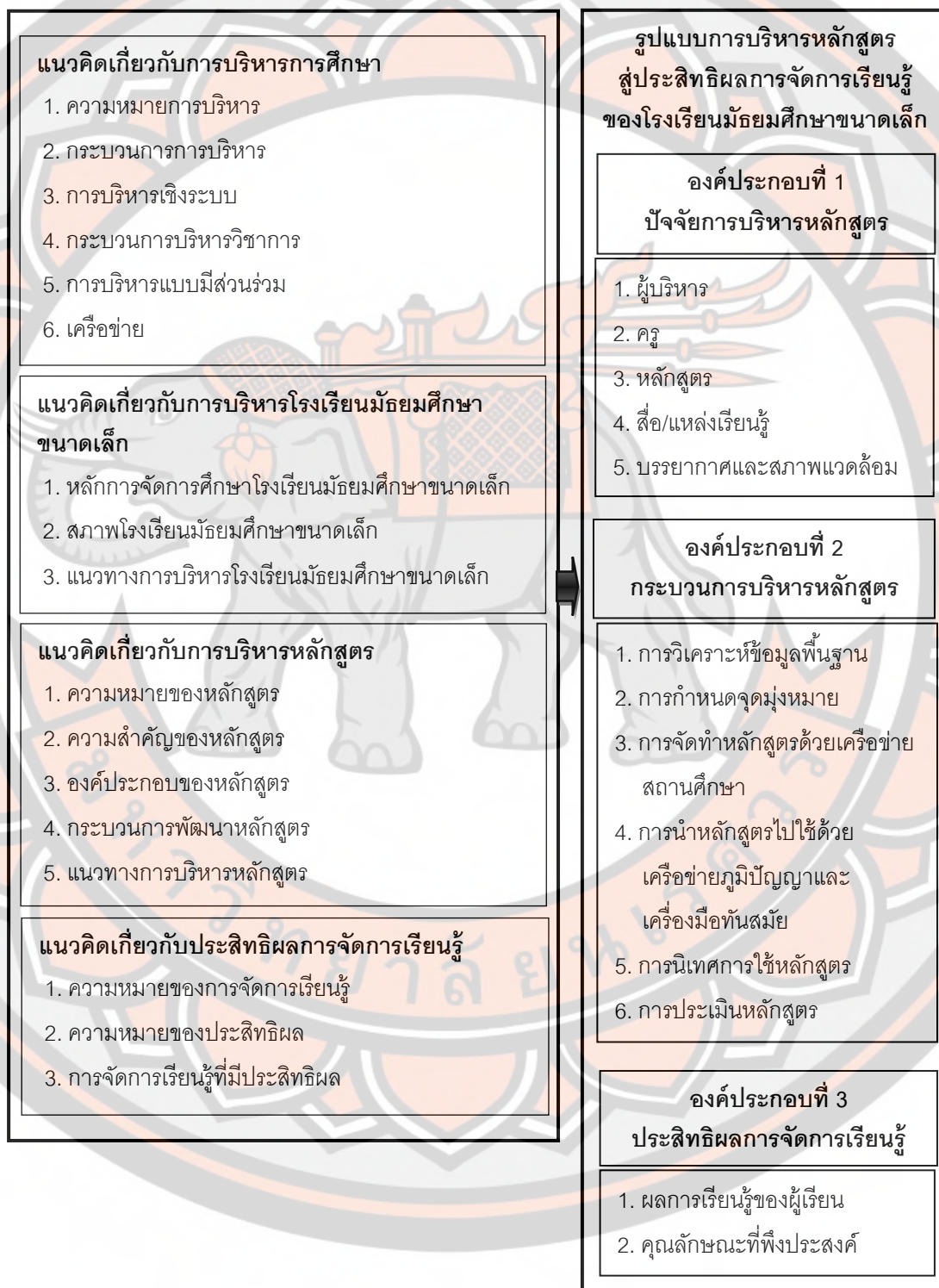
M.W. Lumadi University of South Africa College of Education (2012, pp.121-132) ได้ศึกษาการจัดการหลักสูตร: "การขับเคลื่อนของทีมนิเทศโรงเรียน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการหลักสูตรของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน ศึกษาโดยใช้ การออกแบบเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาประสบการณ์ของทีมนิเทศโรงเรียน (School Management Team: SMT) ในการจัดการหลักสูตร โดยการสำรวจรายงานประจำปี 2010 และ 2011 ของ Umalusi ที่ระบุถึงความผิดปกติสำคัญๆ ที่เกิดขึ้น เกี่ยวกับผลการทดสอบของเอกสารคณิตศาสตร์และ วิทยาศาสตร์กายภาพ จาก โรงเรียน 3 แห่ง ในแคว้น Mpumalanga และจากการสัมภาษณ์ครูที่ เป็นทีมนิเทศโรงเรียนที่ให้ความยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษา ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร โรงเรียนส่งผลกระทบต่อจัดการหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารควรมีบทบาท ในการสมานฉันท์เพื่อนำทุกฝ่ายเข้าด้วยกันซึ่งจะช่วยให้มีการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพของครูและเจตคติของครูที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์กายภาพมีผลต่อ การขับเคลื่อนการจัดการหลักสูตรของทีมนิเทศโรงเรียน และคุณภาพของครู มีผลกระทบในด้ว นบทบาทและความรับผิดชอบของทีมนิเทศโรงเรียน บทบาทและหน้าที่ของทีมนิเทศโรงเรียน มีจุดประสงค์คือเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพและการให้บริการที่ดีในทุก

สถาบันการศึกษา บทบาทและความรับผิดชอบเหล่านี้มีความซับซ้อนและอาจก่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ไม่เป็นระเบียบถ้าไม่ได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมุ่งมั่นที่จะลดปัจจัยที่ขัดขวางความก้าวหน้าของตนเอง ทีมบริหารโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของเขตปกครองของรัฐบาล เป็นตัวแทนการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเพื่อเป็นกุญแจสำคัญในการปฏิบัติและติดตามการจัดทำหลักสูตร ดังนั้นทีมบริหารโรงเรียนจึงต้องเป็นผู้นำของทีม และทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดี

ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดเบื้องต้นในรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

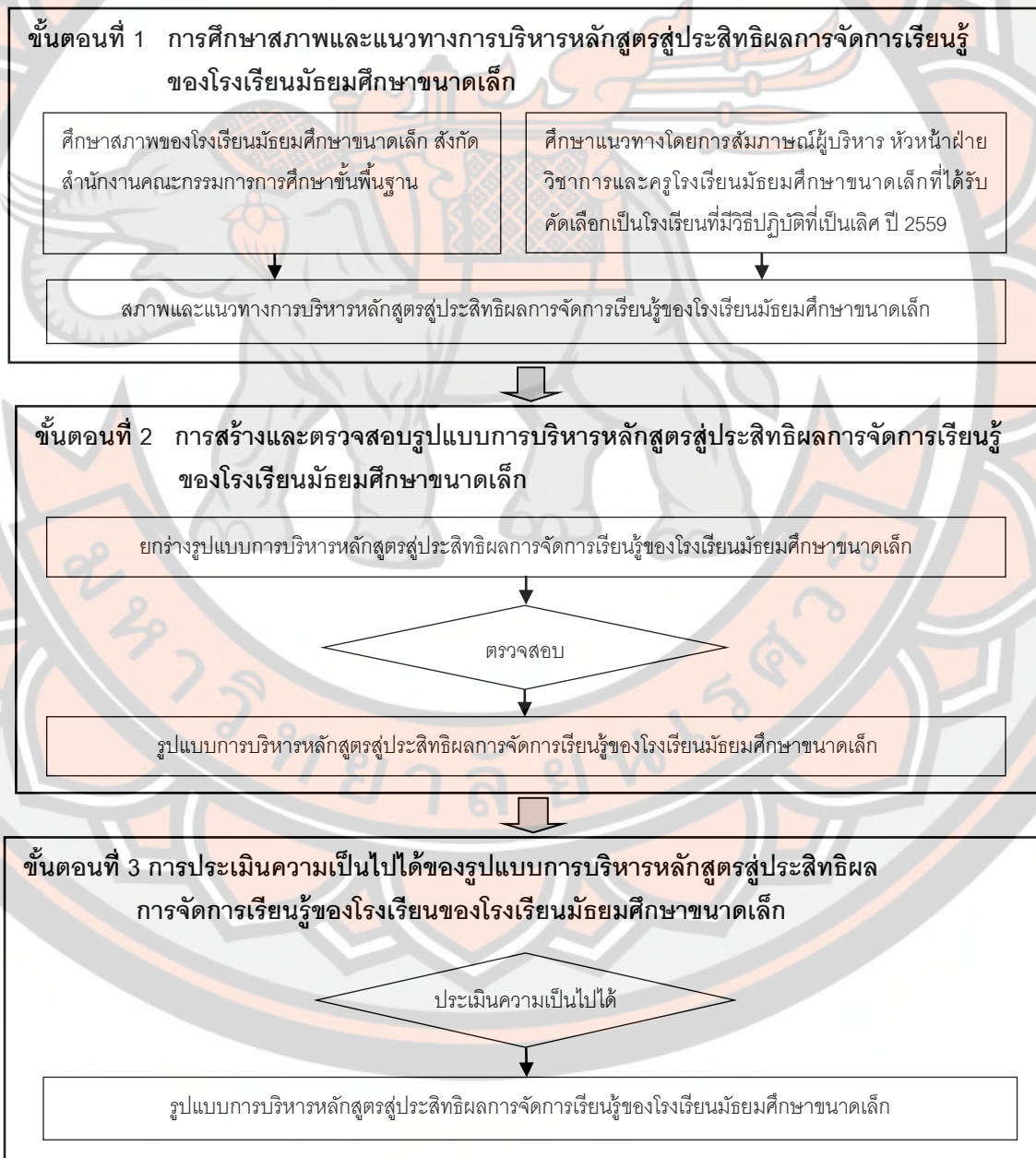

ภาพ 8 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

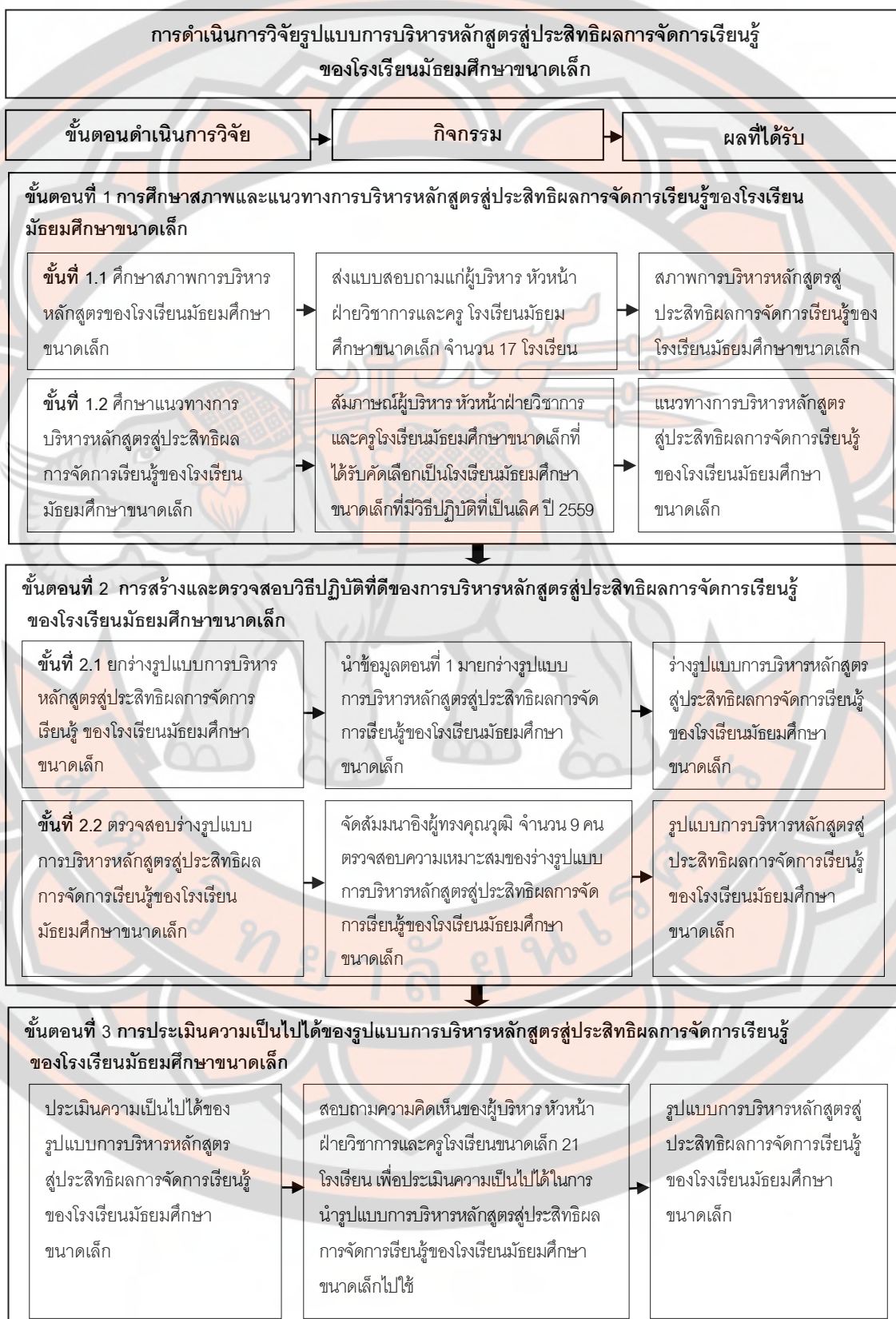
บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 9 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ภาพ 10 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1) ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู ในโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 236 คน โดยจำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 17 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 17 คน และครู จำนวน 202 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 17 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 17 คน และครูจำนวน 17 คน รวมจำนวน 51 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2559

1.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตร เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ดังมีรายละเอียดในบทที่ 2 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดประเด็นเป็นกรอบในการสร้างข้อคำถาม

2) จัดสร้างร่างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

- องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร
 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร
 องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนรู้
 ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดเล็ก

ลักษณะของเครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยกำหนดค่านำหน้าระดับความคิดเห็น ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมาก
 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อย
 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3) นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตร จำนวน 3 คน ดังนี้

4.1) รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.2) รองศาสตราจารย์ ดร.เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาพัฒนศึกษา รองคณบดีฝ่ายพัฒนาและวิจัย มหาวิทยาลัยนเรศวร

4.3) รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตรุประชีวิน อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รองคณบดีฝ่ายบริหารและศิษย์เก่าสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

5) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามที่เหมาะสมจากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2554, น.70-71) ได้ระบุว่า ค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่ามีความสอดคล้องกัน สำหรับค่า IOC ที่อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ให้คงไว้หรือปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ค, น.246-259)

1.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงโรงเรียนจำนวน 17 โรงเรียน ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามที่จัดทำไว้ทางไปรษณีย์
- 3) ผู้วิจัยประสานโรงเรียนที่ผู้วิจัยส่งหนังสือไปให้และไม่ส่งกลับคืนตามกำหนดเวลา
- 4) ผู้วิจัยตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด จำนวน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2554, น.121) ระบุดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนสุฤษดีเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ เป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน และได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำแนกดังนี้

- 1) ผู้บริหารจำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน ได้แก่
 - 1.1) นางสาวอัญรินทร์ ฉัตรโชติวรกิตติ ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
 - 1.2) นายผจญเกียรติ จินสลุต ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนสฤทธิเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
- 2) หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน
 - 2.1) นายอัศวิน กลับมา หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
 - 2.2) นางสาวนันทพร โพธิ์ทอง หัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการโรงเรียนสฤทธิเสนาพิทยาคมจังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39
- 3) ครูที่มีประสบการณ์การบริหารหลักสูตรและได้รับรางวัลด้านการจัดการเรียนรู้จำนวน 2 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน
 - 3.1) นางพิลาวัลย์ อยู่สุข ครูโรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
 - 3.2) นายวัลลภ มานักษ์อง ครูโรงเรียนสฤทธิเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - Structured interview) โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1) นำผลจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและจากการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่ได้จากขั้นที่ 1.1 เพื่อเป็นแนวทางการกำหนดประเด็นเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
- 2) จัดสร้างร่างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหาร
หลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3) นำร่างแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของ
ข้อคำถาม การใช้ภาษาและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

4) นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์

5) นำแบบสัมภาษณ์เสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมของข้อ
คำถาม และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา จำนวน 3 คน

6) นำข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์
ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ค, น.260-264)

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำ
หนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติ
ที่เป็นเลิศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2559 จำนวน 2 โรงเรียน
ได้แก่ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
และโรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 39

2) ผู้วิจัยประสานผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยม
ขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปี 2559
จำนวน 2 โรงเรียน เพื่อนัดหมาย กำหนดวัน เวลา ในการเข้าสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

3) ผู้วิจัยเข้าสัมภาษณ์ วันที่ 26 กรกฎาคม 2560 เวลา 13.00 น.-16.00 น.
ณ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37
และวันที่ 28 กรกฎาคม 2560 เวลา 9.00 น.-12.00 น. ณ โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม จังหวัด
พิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่จัดทำไว้

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยแบ่งเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2.1.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือองค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร และองค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

2.1.2 นำร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ในการตรวจร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่จัดทำไว้ในขั้นที่ 2.1 มาตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) โดยดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน จากการเลือกแบบแบบเจาะจง (Purposive Selection) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มนักวิชาการระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน มีคุณสมบัติคือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกสาขาการบริหารการศึกษาหรือมีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารของสถาบันอุดมศึกษา และเป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย

1.1) รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2) รองศาสตราจารย์ ดร.วาริรัตน์ แก้วอุไร อาจารย์ภาควิชาการศึกษาศา
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.3) รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายพัฒนาครูและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยนเรศวร

2) กลุ่มผู้บริหารการศึกษาที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาและเป็นผู้มี
ความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 4 คน
ประกอบด้วย

2.1) ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2) นายสุชน วิเชียรสรรค์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39

2.3) ดร.อภิชัย นุชเนื่อง ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ
ติดตามและประเมินผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาดาก เขต 1

2.4) ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการ
กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก

3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิ การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท
สาขาการบริหารการศึกษา หรือมีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา มีผลงานและมีประสบการณ์
เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

3.1) ดร.อรุณศรี เงินเสื่อ ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพุทธชินราช
พิทยา อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก นายกสมาคมผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

3.2) นายพิพัฒน์ พรหมโพธิ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนชาติตระการพิทยาคม
อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย 1) โครงร่างวิทยานิพนธ์
2) ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก และ 3) ประเด็นพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ
รวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) นำข้อมูลรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมขนาดเล็กที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพิจารณาเพื่อกำหนดประเด็นในการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร
- ประเด็นที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร
- ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

2) นำประเด็นการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ภาษาและความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา

3) นำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์ประเด็นพิจารณาความเหมาะสมฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (ภาคผนวก ค, น.265-279)

2.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอเชิญเข้าร่วมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ

2) ผู้วิจัยส่งหนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแนบโครงร่างวิทยานิพนธ์ ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กและประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

3) ผู้วิจัยประสานผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อยืนยันการเข้าร่วมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ

4) ดำเนินการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2560 เวลา 9.00 น. ถึง เวลา 12.00 น. ณ ห้องประชุมเกียรติคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์

2.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยนำข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาประมวลข้อคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไข ได้รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยปรับรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลจัดการ
การเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ ดำเนินการดังนี้

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 21 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน
21 คน และครูจำนวน 21 คน รวมจำนวน 63 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive
Selection) ตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ เป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2560

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำ
รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้
โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.2.1 นำรายละเอียดของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

- 1) องค์ประกอบที่ 1 บริบท ประกอบด้วย 2 ด้าน
 - 1.1) สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน
 - 1.2) สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน
- 2) องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ด้าน
 - 2.1) ผู้บริหาร
 - 2.2) ครู
 - 2.3) หลักสูตร
 - 2.4) สื่อ/แหล่งเรียนรู้
 - 2.5) บรรยากาศและสภาพแวดล้อม
- 3) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ชั้น
 - 3.1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
 - 3.2) การกำหนดจุดมุ่งหมาย
 - 3.3) การจัดทำหลักสูตร
 - 3.4) การนำหลักสูตรไปใช้

3.5) การนิเทศการใช้หลักสูตร

3.6) การประเมินหลักสูตร

4) องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ด้าน

4.1) ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2.2 จัดสร้างร่างแบบประเมินความเป็นไปได้โดยกำหนดประเด็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

องค์ประกอบที่ 1 บริบท

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลักษณะของเครื่องมือที่สร้างขึ้นเป็นแบบประเมินความเป็นไปได้ที่มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยกำหนดค่าน้ำหนักเป็นระดับความเป็นไปได้ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับความเป็นไปได้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.2.3 นำแบบประเมินความเป็นไปได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม การใช้ภาษา และความครอบคลุมของประเด็นที่ศึกษา จากนั้นนำข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแก้ไขและจัดพิมพ์แบบประเมินความเป็นไปได้ฉบับสมบูรณ์ (ภาคผนวก ค, น.280-293)

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ในการทำหนังสือถึงโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 21 โรงเรียน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ทางไปรษณีย์ โดยแนบเอกสารดังนี้

1) รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

2) แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

3.3.3 ผู้วิจัยประสานผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่นำรูปแบบ การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ที่ผู้วิจัยส่งหนังสือไปให้และไม่ส่งกลับคืนตามกำหนดเวลา

3.3.4 ผู้วิจัยตรวจสอบแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ที่ได้รับกลับคืนมา จำนวน 57 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.5

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2554, น.121) ระบุดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตัดสินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ พิจารณาจากค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าไม่เกิน 1.00 ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน สำหรับข้อเสนอแนะอื่นๆ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 3 ตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

รายละเอียดของผลการวิจัยในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ส่วนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งได้รับแบบสอบถามกลับคืน 51 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 11 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	17	33.3
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	17	33.3
ครู	17	33.4
รวม	51	100
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	18	35.3
ปริญญาโท	31	60.8
สูงกว่าปริญญาโท	2	3.9
รวม	51	100
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1 – 5 ปี	2	3.9
6 – 10 ปี	9	17.6
11 – 15 ปี	6	11.8
15 ปีขึ้นไป	34	66.7
รวม	51	100

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านตำแหน่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 วุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 60.8 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 66.7

1.1.2 สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในภาพรวม

รายการ	(n = 51)		ระดับ
	\bar{X}	S.D.	
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร	4.19	0.37	มาก
1. ผู้บริหาร	4.11	0.49	มาก
2. ครู	4.21	0.38	มาก
3. หลักสูตร	4.28	0.44	มาก
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.14	0.51	มาก
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม	4.19	0.43	มาก
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร	4.24	0.39	มาก
1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	4.33	0.47	มาก
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.30	0.46	มาก
3. การจัดทำหลักสูตรโดยเครือข่ายสถานศึกษา	4.24	0.45	มาก
4. การนำหลักสูตรไปใช้โดยเครือข่ายภูมิปัญญาและเครื่องมือทันสมัย	4.27	0.39	มาก
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร	4.13	0.47	มาก
6. การประเมินหลักสูตร	4.15	0.57	มาก
องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	4.21	0.36	มาก
1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.97	0.45	มาก
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.45	0.40	มาก
รวมเฉลี่ย	4.21	0.33	มาก

จากตาราง 12 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าระดับความคิดเห็นสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.11-4.28

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.13-4.33 และองค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.93-4.45 องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมาคือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.21$) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.19$)

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านผู้บริหาร

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1. ผู้บริหาร				
1.1	มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	4.21	0.70	มาก
1.2	สามารถให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.12	0.71	มาก
1.3	สามารถให้คำแนะนำ ชี้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง	4.16	0.67	มาก
1.4	วางแผนการบริหารหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ	4.14	0.66	มาก
1.5	สามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร และจัดทำหลักสูตร	4.14	0.66	มาก
1.6	เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	4.18	0.74	มาก
1.7	จัดครูโดยมอบหมายรายวิชาให้รับผิดชอบและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.20	0.63	มาก
1.8	เป็นผู้นำการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ	3.98	0.71	มาก
1.9	มีการประเมินและนำผลการประเมินการใช้หลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	3.90	0.54	มาก
1.10	เป็นผู้นำการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	4.00	0.63	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1.11	ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	4.24	0.62	มาก
1.12	ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆมาใช้ในการบริหารหลักสูตรอยู่เสมอ	4.24	0.68	มาก
1.13	ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อการบริหารหลักสูตร	4.12	0.71	มาก
1.14	ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	3.88	0.68	มาก
1.15	สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารหลักสูตรให้สำเร็จ	4.16	0.76	มาก
รวมเฉลี่ย		4.11	0.49	มาก

จากตาราง 13 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตรด้านผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กด้านผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.88-4.24 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆมาใช้ในการบริหารหลักสูตรอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.24$) รองลงมา คือ มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.21$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ($\bar{X} = 3.88$)

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครู

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
2. ครู				
2.1	มีความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้และหลักจิตวิทยา	4.14	0.49	มาก
2.2	มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร	4.24	0.49	มาก
2.3	มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร	4.04	0.56	มาก
2.4	มีความสามารถในการวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องหลักสูตร	4.35	0.59	มาก
2.5	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันโดย ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	4.29	0.67	มาก
2.6	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ	4.31	0.65	มาก
2.7	มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.25	0.63	มาก
2.8	มีทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้	4.20	0.60	มาก
2.9	มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร	4.02	0.68	มาก
2.10	มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.04	0.60	มาก
2.11	สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.96	0.60	มาก
2.12	มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร	3.84	0.61	มาก
2.13	เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยี	4.39	0.60	มาก
2.14	มีความมุ่งมั่นตั้งใจจัดการเรียนรู้ด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ	4.51	0.54	มากที่สุด
2.15	มีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.59	0.54	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.21	0.38	มาก

จากตาราง 14 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านครู มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.84-4.59 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่คือ มีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมในการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.59$) รองลงมาคือ มีความมุ่งมั่นตั้งใจ จัดการเรียนรู้อย่างมีความรับผิดชอบและเสียสละ ($\bar{X} = 4.51$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 3.84$)

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
3. หลักสูตร				
3.1	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องกับปัญหาความต้องการของสถานศึกษา	4.39	0.57	มาก
3.2	ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	4.29	0.54	มาก
3.3	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมคุณสมบัติของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของมาตรฐานการศึกษาชาติ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.37	0.63	มาก
3.4	มีสาระเนื้อหาตรงกับความสนใจของผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ	4.16	0.58	มาก
3.5	หลักสูตรส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม	4.39	0.57	มาก
3.6	เนื้อหาสาระรายวิชานักเรียนได้เรียนรู้เรื่องลำดับความยากง่าย	4.27	0.57	มาก
3.7	เนื้อหาสาระรายวิชาสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน	4.31	0.62	มาก
3.8	มีความยืดหยุ่นตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาดังตรงตามความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	4.31	0.65	มาก

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
3.9	มีการสอดแทรกทักษะชีวิตทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร	4.29	0.58	มาก
3.10	มีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับครู	4.06	0.70	มาก
3.11	มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุก 3 - 5 ปี อย่างต่อเนื่อง	4.22	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.28	0.44	มาก

จากตาราง 15 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.06 - 4.39 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ สอดคล้องปัญหาความต้องการของสถานศึกษา และหลักสูตรส่งเสริม การปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็น รูปธรรม ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมคุณสมบัติของผู้เรียนตาม จุดมุ่งหมายของมาตรฐานการศึกษาชาติ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.37$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับครู ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้				
4.1	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและ ภายนอกโรงเรียน	4.49	0.54	มาก
4.2	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำ จัดหาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อ นำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.29	0.58	มาก
4.3	อบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	4.41	0.50	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
4.4	มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการเรียนรู้	4.12	0.79	มาก
4.5	มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance learning information technology: DLIT) มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	3.80	0.96	มาก
4.6	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้	4.12	0.68	มาก
4.7	ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเพื่อการเรียนรู้และเพียงพอ ต่อความต้องการ	4.20	0.63	มาก
4.8	มีการจัดเก็บสื่อการเรียนรู้อย่างมีระบบ สะดวกต่อการนำไปใช้	3.96	0.77	มาก
4.9	มีห้องสมุดที่มีเอกสารต่างๆอย่างหลากหลายที่จำเป็นสำหรับสืบค้น ข้อมูลการเรียนรู้	4.10	0.73	มาก
4.10	มีห้องปฏิบัติการต่างๆ สำหรับฝึกทักษะของนักเรียน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ฯลฯ	4.08	0.84	มาก
4.11	มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างครอบคลุม ทุกสาระการเรียนรู้	3.96	0.80	มาก
รวมเฉลี่ย		4.14	0.51	มาก

จากตาราง 16 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็กด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.80-4.49
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก
โรงเรียน ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ อบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม
($\bar{X} = 4.41$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็น
เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.80$)

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม				
5.1	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	4.35	0.59	มาก
5.2	แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	4.24	0.59	มาก
5.3	มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ	4.41	0.54	มาก
5.4	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.22	0.61	มาก
5.5	บรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนระหว่างครูกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	4.31	0.58	มาก
5.6	มีห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.31	0.65	มาก
5.7	จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกลได้	4.71	0.90	มากที่สุด
5.8	จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มการเรียนรู้	4.27	0.63	มาก
5.9	มีการจัดมุมวิชาการต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน	4.04	0.56	มาก
5.10	มีการจัดป้ายนิเทศที่มีความรู้ มีประโยชน์ ประหยัด สวยงาม และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	4.20	0.60	มาก
5.11	จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน	4.08	0.48	มาก
รวมเฉลี่ย		4.19	0.43	มาก

จากตาราง 17 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อมอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.04-4.71 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกลได้ ($\bar{X}=4.71$) รองลงมาคือ มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ ($\bar{X}=4.41$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการจัดมุมวิชาการต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ($\bar{X}=4.04$)

ตาราง 18 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน				
1.1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง	4.35	0.59	มาก
1.2	คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.25	0.59	มาก
1.3	มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร	4.25	0.59	มาก
1.4	มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง	4.41	0.61	มาก
รวมเฉลี่ย		4.33	0.47	มาก

จากตาราง 18 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.25-4.41 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.35$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและมีการแนะนำให้รู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.25$)

ตาราง 19 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย				
2.1	มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคมเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.33	0.55	มาก
2.2	กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้	4.35	0.52	มาก
2.3	กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและ ผู้เกี่ยวข้อง	4.29	0.54	มาก
2.4	ประชุมอภิปราย พิจารณาความเหมาะสมของจุดมุ่งหมาย ที่กำหนด	4.33	0.62	มาก
2.5	มีการตรวจสอบความชัดเจนของจุดมุ่งหมายที่กำหนดและ สามารถนำไปปฏิบัติได้	4.18	0.62	มาก
2.6	การกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.29	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย		4.30	0.46	มาก

จากตาราง 19 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมายอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.18 – 4.35 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้ ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคมเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและประชุมอภิปราย พิจารณาความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายที่กำหนด ($\bar{X} = 4.33$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ มีการตรวจสอบความชัดเจนของจุดมุ่งหมายที่กำหนด และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ($\bar{X} = 4.18$)

ตาราง 20 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการจัดทำหลักสูตร

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
3. การจัดทำหลักสูตร				
3.1	มีการศึกษาเอกสารหรือจัดประชุมสัมมนาหรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร	4.14	0.66	มาก
3.2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม	4.18	0.62	มาก
3.3	มีการออกแบบหลักสูตรโดยการรับฟังคำแนะนำของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร	4.25	0.59	มาก
3.4	มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางฯ หลักสูตรโรงเรียน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน	4.27	0.57	มาก
3.5	มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรที่จัดกลุ่มมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร	4.41	0.54	มาก
3.6	มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร	4.25	0.59	มาก
3.7	มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.25	0.63	มาก
3.8	มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร	4.18	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.24	0.45	มาก

จากตาราง 20 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการจัดทำหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ชั้นการจัดทำหลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.14–4.41 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรที่จัดกลุ่มมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมาคือ มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตร

แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรโรงเรียน สภากวาดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน ($\bar{X} = 4.27$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการศึกษาเอกสารหรือจัดประชุม สัมมนาหรือเชิญวิทยากร มาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและ การจัดทำหลักสูตร ($\bar{X} = 4.14$)

ตาราง 21 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
4. การนำหลักสูตรไปใช้				
4.1	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ	4.27	0.53	มาก
4.2	ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.39	0.53	มาก
4.3	มีการประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.31	0.62	มาก
4.4	มอบหมายความรับผิดชอบผู้ให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร	4.57	0.50	มากที่สุด
4.5	มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบที่สำคัญสอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษา	4.37	0.60	มาก
4.6	มีการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้จริง	4.33	0.52	มาก
4.7	มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองสอดคล้องกับสาระหลักสูตร	4.39	0.53	มาก
4.8	มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น	4.12	0.55	มาก
4.9	นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) มาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของครู	4.18	0.62	มาก
4.10	มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.22	0.58	มาก
4.11	มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	4.25	0.56	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
4.12	ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	4.16	0.54	มาก
4.13	ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	4.14	0.69	มาก
4.14	ส่งเสริมการอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาสาระความรู้	4.33	0.59	มาก
4.15	มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.14	0.57	มาก
4.16	มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ในรูปแบบวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน	4.07	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย		4.27	0.39	มาก

จากตาราง 21 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กองค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ มีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.57–4.07 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มอบหมายความรับผิดชอบครูให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร ($\bar{X} = 4.57$) รองลงมาคือ ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรและมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองสอดคล้องกับสาระหลักสูตร ($\bar{X} = 4.39$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน ($\bar{X} = 4.07$)

ตาราง 22 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร				
5.1	วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร	4.10	0.54	มาก
5.2	กำหนดผู้รับผิดชอบการนิเทศ	4.20	0.57	มาก
5.3	มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน	4.22	0.58	มาก
5.4	กำกับติดตามให้เป็นไปตามแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร	4.18	0.62	มาก
5.5	สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน	4.06	0.68	มาก
5.6	มีการนิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ไขปัญหาพร้อมกัน	4.12	0.68	มาก
5.7	มีการจัดระบบข้อมูลการนิเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียน	4.10	0.61	มาก
5.8	จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ในการนิเทศ	4.16	0.61	มาก
5.9	จัดทำแบบประเมินการวัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการนิเทศ	4.12	0.59	มาก
5.10	มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.14	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		4.13	0.47	มาก

จากตาราง 22 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.06–4.22 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน ($\bar{X} = 4.22$) รองลงมาคือ กำหนดผู้รับผิดชอบการนิเทศ ($\bar{X} = 4.20$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.06$)

ตาราง 23 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการประเมินหลักสูตร

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
6. การประเมินหลักสูตร				
6.1	มีการวางแผนการประเมินหลักสูตร	4.16	0.61	มาก
6.2	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร	4.20	0.60	มาก
6.3	การประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	4.16	0.67	มาก
6.4	มีการประเมินหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิตหลักสูตร	4.18	0.65	มาก
6.5	มีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	4.08	0.66	มาก
รวมเฉลี่ย		4.15	0.57	มาก

จากตาราง 23 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการประเมินหลักสูตร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กชั้นการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.08–4.20 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ การประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 4.20$) รองลงมาคือ มีการประเมินหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิตหลักสูตร ($\bar{X} = 4.18$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ การนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.08$)

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียน				
1.1	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	3.94	0.68	มาก
1.2	สามารถในการอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) ตามเกณฑ์ระดับชั้น	3.76	0.65	มาก
1.3	สามารถการคิดคำนวณ (Arithmetics) ตามเกณฑ์ระดับชั้น	3.73	0.60	มาก
1.4	สามารถอธิบาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	4.00	0.63	มาก
1.5	มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน	4.18	0.59	มาก
1.6	สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหมาะสมตามเกณฑ์ของระดับชั้น	3.74	0.77	มาก
1.7	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ	4.12	0.55	มาก
1.8	วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง	4.01	0.47	มาก
1.9	มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้	4.10	0.61	มาก
1.10	สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน	4.10	0.67	มาก
1.11	สามารถจัดทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ	4.01	0.58	มาก
1.12	สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์	3.92	0.66	มาก
1.13	สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.00	0.66	มาก
1.14	ความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย	3.96	0.60	มาก
รวมเฉลี่ย		3.97	0.45	มาก

จากตาราง 24 พบว่าสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กขั้นตอนการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 3.73–4.18 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.18$) รองลงมาคือ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ ($\bar{X} = 4.12$) ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ สามารถการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น ($\bar{X} = 3.73$)

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์				
2.1	มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.43	0.57	มาก
2.2	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร	4.41	0.57	มาก
2.3	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.37	0.53	มาก
2.4	มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด	4.47	0.58	มาก
2.5	มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.51	0.54	มากที่สุด
2.6	มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น	4.43	0.54	มาก
2.7	มีความรับผิดชอบ	4.21	0.61	มาก
2.8	สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	4.31	0.58	มาก
2.9	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน	4.51	0.54	มากที่สุด
2.10	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม	4.51	0.54	มากที่สุด

ตาราง 25 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	(n = 51)		ระดับ
		\bar{X}	S.D.	
2.11	มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	4.67	0.52	มากที่สุด
2.12	มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	4.53	0.58	มากที่สุด
2.13	มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	4.53	0.58	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.45	0.40	มาก

จากตาราง 25 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากและมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.21 - 4.67 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมาคือ มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือและมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม ($\bar{X} = 4.53$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ มีความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.21$)

ส่วนที่ 1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผู้วิจัยศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2559 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขตภาคเหนือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 6 คน โดยเข้าสัมภาษณ์ วันที่ 26 กรกฎาคม 2560 เวลา 13.00 น.-16.00 น. ณ โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 และวันที่ 28 กรกฎาคม 2560 เวลา 9.00 น.-12.00 น. ณ โรงเรียนสุษดีเสนาพิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตาราง 26 แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
1. ผู้บริหาร	<p>1.1 เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์</p> <p>1.2 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ</p> <p>1.3 มีความรู้ด้านโครงสร้าง บริบทของโรงเรียน อย่างรอบด้าน</p> <p>1.4 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถให้ คำแนะนำแก่ครู</p> <p>1.5 วางโครงสร้างการบริหารการทำงานเป็นทีม เน้นความรับผิดชอบและกำหนดเป้าหมายชัดเจน</p> <p>1.6 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการกับ สถานศึกษาเครือข่าย สถาบันการศึกษาและ หน่วยงาน ในชุมชน</p> <p>1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากรอื่นๆ</p> <p>1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะการใช้สื่อ DLIT, DLTV และ อินเทอร์เน็ต มาใช้ในการเรียนรู้</p> <p>1.9 มีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาที่พบในหลักสูตร โดยเน้น ผลที่เกิดกับผู้เรียน</p> <p>1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาสทางการศึกษา</p> <p>1.11 ให้กำลังใจ คำชมเชยหน้าเสาธงและในที่ประชุมแก่ครู และผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>1.1 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ</p> <p>1.2 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถให้ คำแนะนำ แก่ครู</p> <p>1.3 วางโครงสร้างการบริหารการทำงานเป็นทีม เน้น ความรับผิดชอบและกำหนดเป้าหมายชัดเจน ลดขั้นตอน การทำงาน</p> <p>1.4 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการกับ สถานศึกษา เครือข่าย สถาบันการศึกษาและหน่วยงาน ในชุมชน</p> <p>1.5 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากร</p> <p>1.6 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะการใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ต มาใช้ในการเรียนรู้</p> <p>1.7 มีส่วนร่วมการแก้ไขปัญหาที่พบในหลักสูตรโดยเน้นผล ที่เกิดกับผู้เรียน</p> <p>1.8 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่ โดยคำนึงถึงผู้เรียน</p> <p>1.9 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาสทางการศึกษา</p> <p>1.10 แสดงความชื่นชม คำชมเชย ความสัมพันธ์ที่ดีและ ให้กำลังใจแก่ครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ</p>	<p>1.1 เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ **,**</p> <p>1.2 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ **,**</p> <p>1.3 มีความรู้ด้านโครงสร้างและบริบทของโรงเรียน อย่างรอบด้าน *</p> <p>1.4 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถ ให้คำแนะนำ แก่ครู **,**</p> <p>1.5 วางโครงสร้างการบริหารการทำงานเป็นทีม เน้น ความรับผิดชอบ และกำหนดเป้าหมายชัดเจน **,**</p> <p>1.6 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษา เครือข่าย สถาบันการศึกษาและหน่วยงานในชุมชน **,**</p> <p>1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากร เพื่อการบริหารหลักสูตร **,**</p> <p>1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะการใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ต นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ **,**</p> <p>1.9 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่ โดยให้คำนึงถึงผู้เรียน **,**</p> <p>1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาส ทางการศึกษา **,**</p> <p>1.11 แสดงความชื่นชม คำชมเชย ความสัมพันธ์ที่ดีและ ให้กำลังใจ แก่ครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ **,**</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤตเสนาพิทยาคม	สรุป
2. ครู	2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ 2.2 มีครูครบตรงตามสาขาวิชาหลักที่สำคัญ 2.3 ต้องศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ให้เข้าใจ 2.4 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร 2.5 มีความสามารถวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องหลักสูตร 2.6 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ต มาใช้ ในการจัดการเรียนรู้ 2.7 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2.8 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร 2.9 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร 2.10 มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2.11 มีเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ	2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม 2.2 ต้องศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ให้เข้าใจ 2.3 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด 2.4 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร 2.5 มีความสามารถวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องหลักสูตร 2.6 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ 2.7 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2.8 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2.9 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร 2.10 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร 2.11 มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 2.12 สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ	2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม *,** 2.2 มีครูครบตรงตามสาขาวิชาหลัก * 2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร *,** 2.4 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับตัวชี้วัด * 2.5 มีความสามารถวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง กับหลักสูตรและตัวชี้วัด *,** 2.6 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร *,** 2.7 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร *,** 2.8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ ** 2.9 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ *,** 2.10 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ *,** 2.11 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ *,** 2.12 มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครู โรงเรียนอื่นๆ *,**

ตาราง 26 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤตเสนาพิทยาคม	สรุป
3. หลักสูตร	<p>3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ นโยบาย และสอดคล้องปัญหาความต้องการ</p> <p>3.2 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร</p> <p>3.3 หลักสูตรมีเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย</p> <p>3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น</p> <p>3.6 มีคู่มือหลักสูตร</p> <p>3.7 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปี อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ นโยบาย และ สอดคล้องปัญหาความต้องการ</p> <p>3.2 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร</p> <p>3.3 หลักสูตรมีเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย</p> <p>3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น</p> <p>3.6 มีคู่มือหลักสูตร</p> <p>3.7 มีสูตรทวิศึกษา</p> <p>3.8 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ สถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.9 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุก 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับ นโยบาย และสอดคล้องปัญหาความต้องการ *,**</p> <p>3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย *,**</p> <p>3.3 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนา หลักสูตร *,**</p> <p>3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ *,**</p> <p>3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น หลักสูตรทวิศึกษา *,**</p> <p>3.6 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน *,**</p> <p>3.7 มีคู่มือหลักสูตร *,**</p> <p>3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีหรือ 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง *,**</p>

ตาราง 26 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤกษ์ดีเสนาพิทยาคม	สรุป
4. สื่อ/ แหล่งเรียนรู้	4.1 มีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามรายวิชา	4.1 มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามรายวิชา	4.1 มีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามรายวิชาและ กิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ *,**
	4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน *,**
	4.3 มีสื่อโปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ และ IP Board ใช้ในห้องปฏิบัติการ	4.3 มีสื่อโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน	4.3 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน *,**
	4.3 มีสื่อโทรทัศน์และคอมพิวเตอร์ในห้องเรียน	4.4 มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ	4.3 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน *,**
	4.4 มีสื่อฝึกทักษะในการคำนวณ เป็นกิจกรรมเกมต่อเลขคำนวณ (A-MATH)	4.5 มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพเพื่อการจัดการเรียนรู้	4.4 มีสื่อที่เหมาะสมทันสมัยและอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ *,**
	4.5 มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายตามกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ	4.6 มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT, DLTV คลิปวิดีโอจาก YOUTUBE มาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้	4.5 นำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT , DLTV สื่อมัลติมีเดีย มาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ *,**
	4.6 มีคู่มือแหล่งเรียนรู้ในตำบล เช่น วัด ภูมิปัญญาท้องถิ่น ดนตรีไทยพื้นเมือง ศิลปะการฟ้อนไทยลื้อ	4.8 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้	4.6 มีคู่มือแหล่งเรียนรู้ **
	4.7 มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ	4.9 มีห้องสมุดสำหรับสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้	4.7 มีห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมวิชาการ สำหรับสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ *,**
	4.8 มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (DLIT) มาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้	4.10 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน	4.8 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้และ ฝึกทักษะแก่ผู้เรียน *,**
	4.9 ใช้สื่อ DLIT , DLTV สื่อมัลติมีเดียและอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการเรียนรู้	4.11 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้และฝึกทักษะแก่ผู้เรียน	4.9 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/ แหล่งเรียนรู้ *,**
	4.10 เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน		
	4.11 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้		
	4.12 มีห้องสมุดสำหรับสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้		
	4.13 มีห้องสมุดเคลื่อนที่จัดเป็นตระกร้านาวางไว้หลายที่		
4.14 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน			

ตาราง 26 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤชดีเสนาพิทยาคม	สรุป
5. บรรยากาศ และ สิ่งแวดล้อม	5.1 มีเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่าย สหวิทยาเขต เครือข่าย ระหว่าง โรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและ เอกชน	5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม และ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ **
	5.2 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อ การเรียนรู้	5.2 มีเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่าย ระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน	5.2 มีส่วนร่วมจากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่าย ระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและ เอกชน *,**
	5.3 มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ	5.3 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้	5.3 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ *,**
	5.4 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่ เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้ และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรม ของกลุ่ม	5.4 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	5.4 จัดมุมวิชาการต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน **
	5.5 จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้ จากครูต้นแบบ ทางไกล	5.5 มีห้องเรียนที่สะอาด มีแสงสว่างเพียงพอ	5.5 มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ *,**
	5.6 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญ ต่อ DLIT DLTV และอินเทอร์เน็ต	5.6 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่ม	5.6 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมการ เรียนรู้ และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม *,**
		5.7 จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกล	5.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ **
		5.8 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญต่อ DLIT DLTV และ อินเทอร์เน็ต	5.8 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญต่อ DLIT DLTV และ อินเทอร์เน็ต *,**
		5.9 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยไม่ว่ากล่าวด้วยคำพูด ไม่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา	5.9 จัดห้องเรียน DLIT สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกล *,**
		5.10 มีการจัดมุมวิชาการทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน	5.10 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยไม่ว่ากล่าวด้วยคำพูด ไม่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา **
		5.11 จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และ สร้างแรงจูงใจ แก่นักเรียน	5.11 จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจ แก่นักเรียน **

หมายเหตุ: * หมายถึง โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม
** หมายถึง โรงเรียนสฤชดีเสนาพิทยาคม

ตาราง 27 แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
1. การวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐาน	<p>1.1 มีการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยคณะกรรมการ จัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง</p> <p>1.2 มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับกาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง</p> <p>1.4 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นขั้นการวางแผน (P) ของวงจรคุณภาพ</p>	<p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ในกาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>1.2 มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับกาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูล ในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง</p> <p>1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดย PLC ระดับชั้นเรียน ด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง และ PLC ระดับโรงเรียน ด้วยคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>1.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นขั้นการวางแผน (P) ของวงจรคุณภาพ</p>	<p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ในกาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน **,</p> <p>1.2 มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับกาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร **,</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ หลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูล ในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง **,</p> <p>1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจัดกิจกรรม PLC ระดับชั้นเรียนด้วย เครือข่ายผู้ปกครอง และ PLC ระดับโรงเรียนด้วยคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน **</p> <p>1.5 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นขั้นการวางแผน (P) ของวงจรคุณภาพ **,</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย	<p>2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>2.2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการชุมชนและสังคม เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายทุกด้านโดยบูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.4 การกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>2.5 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการทำ PLC ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม</p> <p>2.6 ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นขั้นการวางแผน (P) - ของวงจรคุณภาพ</p>	<p>2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>2.2 มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการชุมชนและสังคม เพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายทุกด้านโดยบูรณาการจากตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.4 การกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>2.5 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการทำ PLC ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม</p> <p>2.6 ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นขั้นการวางแผน (P)- ของ วงจรคุณภาพ</p>	<p>2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับ สภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคม *,**</p> <p>2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายทุกด้านโดยบูรณาการจากตัวชี้วัดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง *,**</p> <p>2.3 การกำหนดจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ *,**</p> <p>2.4 ใช้กระบวนการ PLC ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ *,**</p> <p>2.6 ขั้นตอนการกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นขั้นการวางแผน (P)-ของ วงจรคุณภาพ *,**</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
3. การจัดทำ หลักสูตร	<p>3.1 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร</p> <p>3.2 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม</p> <p>3.3 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร</p> <p>3.4 จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน 1) วิเคราะห์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงาน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด</p> <p>3.5 จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน</p> <p>3.6 มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.7 ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนให้เหมาะสม</p> <p>3.8 มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร</p> <p>3.9 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรเป็นขั้นการปฏิบัติ ของวงจรกิจุภาพ</p>	<p>3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม</p> <p>3.2 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร</p> <p>3.3 ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นลำดับ 1) วิเคราะห์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงาน ต่อหน่วยงานต้นสังกัด</p> <p>3.4 จัดทำหลักสูตรประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร มาตรฐาน การเรียนรู้/ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยงานเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร</p> <p>3.5 มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.6 ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนให้เหมาะสม</p> <p>3.7 มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร</p> <p>3.8 จัดหลักสูตรทวิศึกษาโดยทำข้อตกลงร่วมกันกับวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลกและผู้ประกอบการ</p> <p>3.9 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรเป็นขั้นการปฏิบัติของวงจรกิจุภาพ</p>	<p>3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและ ภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม *,**</p> <p>3.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร *</p> <p>3.3 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร *,**</p> <p>3.4 ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นลำดับขั้นตอน 1) วิเคราะห์ 2) กำหนด เป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด *,**</p> <p>3.5 จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นคำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด และ สอดคล้องตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชน ตาม โครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 *,**</p> <p>3.6 ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนให้เหมาะสม *,**</p> <p>3.7 มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร *,**</p> <p>3.8 มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน *,**</p> <p>3.9 จัดหลักสูตรทวิศึกษาโดยทำข้อตกลงร่วมกันกับสถาบันและ ผู้ปกครอง **</p> <p>3.9 ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรเป็นขั้นการปฏิบัติของวงจรกิจุภาพ *,**</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
4. การนำ หลักสูตร ไปใช้	<p>4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจตรงกัน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่</p> <p>4.2 มีการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้</p> <p>4.3 มีการประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>4.4 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร</p> <p>4.5 เน้นให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”</p> <p>4.8 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านทุกวันจันทร์ 1 ชั่วโมง ก่อนกลับ</p> <p>4.9 มีวิทยากรและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตร</p> <p>4.2 มีการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้</p> <p>4.3 มีการประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>4.4 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร</p> <p>4.5 จัดการเรียนรู้ตามตัวชี้วัด</p> <p>4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบาย</p> <p>4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”</p> <p>4.8 นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>4.9 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>4.10 มีวิทยากรและปราชญ์ท้องถิ่นเข้ามาให้ความรู้แก่ผู้เรียน</p>	<p>4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตร *,**</p> <p>4.2 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาใน หลักสูตร *,**</p> <p>4.3 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้จริง *,**</p> <p>4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรก คุณลักษณะอันพึงประสงค์ *,**</p> <p>4.5 ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรและชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร *,**</p> <p>4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง *,**</p> <p>4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้”,**</p> <p>4.8 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ **</p> <p>4.9 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีมีส่วนร่วม *,**</p>

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤทธิเสนาพิทยาคม	สรุป
4. การนำ หลักสูตร ไปใช้ (ต่อ)	4.10 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6.11 จัดกิจกรรมเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง	4.11 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6	4.10 นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือ ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ **
	4.12 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้	4.12 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม	4.11 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้ แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง **,4.12 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนทุกคน *
	4.13 มีการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ต	4.13 มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสม มาใช้ ในการจัดการเรียนรู้	4.13 จัดกิจกรรมซ่อมเสริมผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ *
	4.14 มีการเรียนรู้จากเว็บไซต์ DLIT โดยนำรูปแบบการสอน 5 วิชาหลัก จัดใส่ในคอมพิวเตอร์ที่เป็นเครื่องกลาง โดยครูสามารถนำไปใช้ได้ในการจัดการเรียนรู้	4.14 มีการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ต	4.14 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 **,
	4.15 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัด และ ความสนใจ	4.15 มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน ในรูปแบบวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ท้องถิ่น	4.15 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และ อินเทอร์เน็ต **,
	4.16 เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ผู้เรียน ในรูปแบบวิทยากรท้องถิ่นหรือปราชญ์ท้องถิ่น	4.16 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัด และ ความสนใจ	4.16 จัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ **,
	4.17 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่น	4.17 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่น	4.17 จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจ และ ความต้องการ **,
	4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการ กับการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการ กับการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน **,
	4.19 ส่งเสริมการทำหนังสือของผู้เรียน	4.19 ส่งเสริมการทำโครงงานของผู้เรียน	4.19 ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นการปฏิบัติ
	4.20 ส่งเสริมการทำโครงงานของผู้เรียน	4.20 ส่งเสริมการทำโครงงานของผู้เรียน	4.20 ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นการปฏิบัติ
	4.21 ขั้นตอนการ หลักสูตรไปใช้เป็นขั้นการปฏิบัติ ของวงจรรคุณภาพ	4.21 ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นการปฏิบัติ ของวงจรรคุณภาพ	4.21 ขั้นตอนการนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นการปฏิบัติ ของวงจรรคุณภาพ **,

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
5. การนิเทศ การใช้หลักสูตร	5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร	5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร	5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร *,**
	5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน	5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน	5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน *,**
	5.3 มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน *, **, ***	5.3 มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน	5.3 กำหนดปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน *,**
	5.4 จัดทำแบบตรวจสอบตัวชี้วัด เพื่อให้ครูได้นำไป ตรวจสอบตัวชี้วัดในรายวิชาที่สอนก่อนรับการนิเทศ	5.4 มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร **	5.4 จัดทำแบบตรวจสอบตัวชี้วัด เพื่อให้ครูได้นำไปตรวจสอบ ตัวชี้วัดในรายวิชาที่สอนก่อนรับการนิเทศ *
	5.5 มีปฏิทินการนิเทศ 2 ครั้งต่อเทอม	5.5 มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและแบบนิเทศสอนงาน (Coaching) นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วย PLC ***	5.5 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้ง ต่อเทอม *
	5.6 มีการนิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้ หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ไขปัญหา ร่วมกัน	5.6 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุง การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	5.6 นิเทศแบบกัลยาณมิตรและแบบนิเทศสอนงาน (Coaching) นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย PLC *,**
	5.7 มีการนิเทศแบบกัลยาณมิตร	5.7 ขั้นตอนการนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นขั้นการตรวจสอบ ของวงจรกิจคุณภาพ	5.7 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัด การเรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง *,**
	5.8 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุง การจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง		5.8 ขั้นตอนการนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นขั้นการตรวจสอบ ของวงจรกิจคุณภาพ *,**
	5.9 ขั้นตอนการนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นขั้นการตรวจสอบ ของวงจรกิจคุณภาพ		

ตาราง 27 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
6. การประเมิน หลักสูตร	6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร 6.2 การกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมิน หลักสูตร 6.3 จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประจำปี การศึกษาทุกปีอย่างต่อเนื่อง 6.4 มีการนำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับ ความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น 6.5 ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรเป็นขั้นการปรับปรุง ของวงจรกิจุภาพ	6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยมีส่วนร่วม ทุกฝ่าย 6.2 มีการทำรายงานการใช้หลักสูตรหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง 6.3 มีการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา 6.4 มีการนำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนา หลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น 6.5 ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรเป็นขั้นการปรับปรุง ของวงจรกิจุภาพ	6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยมีส่วนร่วม ทุกฝ่าย ** 6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร * 6.3 จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประจำปี การศึกษา ทุกปีการศึกษา **, ** 6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปี **, ** 6.5 นำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น **, ** 6.6 ขั้นตอนการประเมินหลักสูตรเป็นขั้นการปรับปรุง ของวงจรกิจุภาพ **, **

หมายเหตุ: * หมายถึง โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม
 ** หมายถึง โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม

ตาราง 28 แสดงผลแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
องค์ประกอบ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสุฤษดีเสนาพิทยาคม	สรุป
1. ผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน	1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตร	1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตร	1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร *,**
	1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ระดับชั้น 1.3 สามารถคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น	1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ ระดับชั้น	1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ระดับชั้น *,**
	1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เหมาะสม ตามเกณฑ์ของระดับชั้น	1.3 สามารถการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น	1.3 สามารถคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น *,**
	1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และข้อมูล สารสนเทศในการเรียนรู้	1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เหมาะสม ตามเกณฑ์ของระดับชั้น	1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหมาะสม ตามเกณฑ์ของระดับชั้น *,**
	1.6 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้ อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน	1.5 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน	1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และข้อมูล สารสนเทศ ในการเรียนรู้ *
	1.7 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของ ผู้เรียน	1.6 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการ ของผู้เรียน	1.6 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่าง เหมาะสม ในชีวิตประจำวัน *,**
	1.8 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัด และสนใจ	1.7 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัด และสนใจ	1.7 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน *,**
	1.9 มีความสามารถในการคิดเป็นทำเป็นสร้างชิ้นงานได้	1.8 สามารถจัดทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายได้	1.8 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและ สนใจ *,**
	1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1.9 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	1.9 มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงาน ได้สำเร็จ *,**
	1.11 มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือ มีวุฒิ ภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย	1.10 มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือ มีวุฒิภาวะ ทางอาชีพเหมาะสมกับวัย	1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ *,**
	1.12 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้	1.11 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิต ในสังคมได้	1.11 มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะ ทางอาชีพเหมาะสมกับวัย *,**
			1.12 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ *,**

ตาราง 28 (ต่อ)

องค์ประกอบ	โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม	โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม	สรุป
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์	2.1 มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2.2 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด 2.3 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร 2.4 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นค่านิยม 12 ประการ บนฐาน หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน 2.6 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล 2.7 มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น 2.8 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมมีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของ ตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตาม หลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ 2.9 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ 2.10 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	2.1 มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2.2 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด 2.3 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร *,** 2.4 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2.5 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน 2.6 มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่าง ระหว่างบุคคล 2.7 มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น 2.8 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ 2.9 มีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ส่งผลให้นักเรียน มีความรับผิดชอบ 2.10 มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ 2.11 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด *,** 2.2 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง *,** 2.3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเอื้อเฟื้อต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น *,** 2.4 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออก ได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน *,** 2.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างเป็นรูปธรรมมีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ * 2.6 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ *,** 2.7 พฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ส่งผลให้นักเรียน มีความรับผิดชอบ ** 2.8 มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ *,** 2.9 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม *,**

หมายเหตุ: * หมายถึง โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม
 ** หมายถึง โรงเรียนสฤณีเสนาพิทยาคม

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก เป็นการยกร่างและตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 2.1 ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผลการยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ผู้บริหาร
2. ครู
3. หลักสูตร
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม

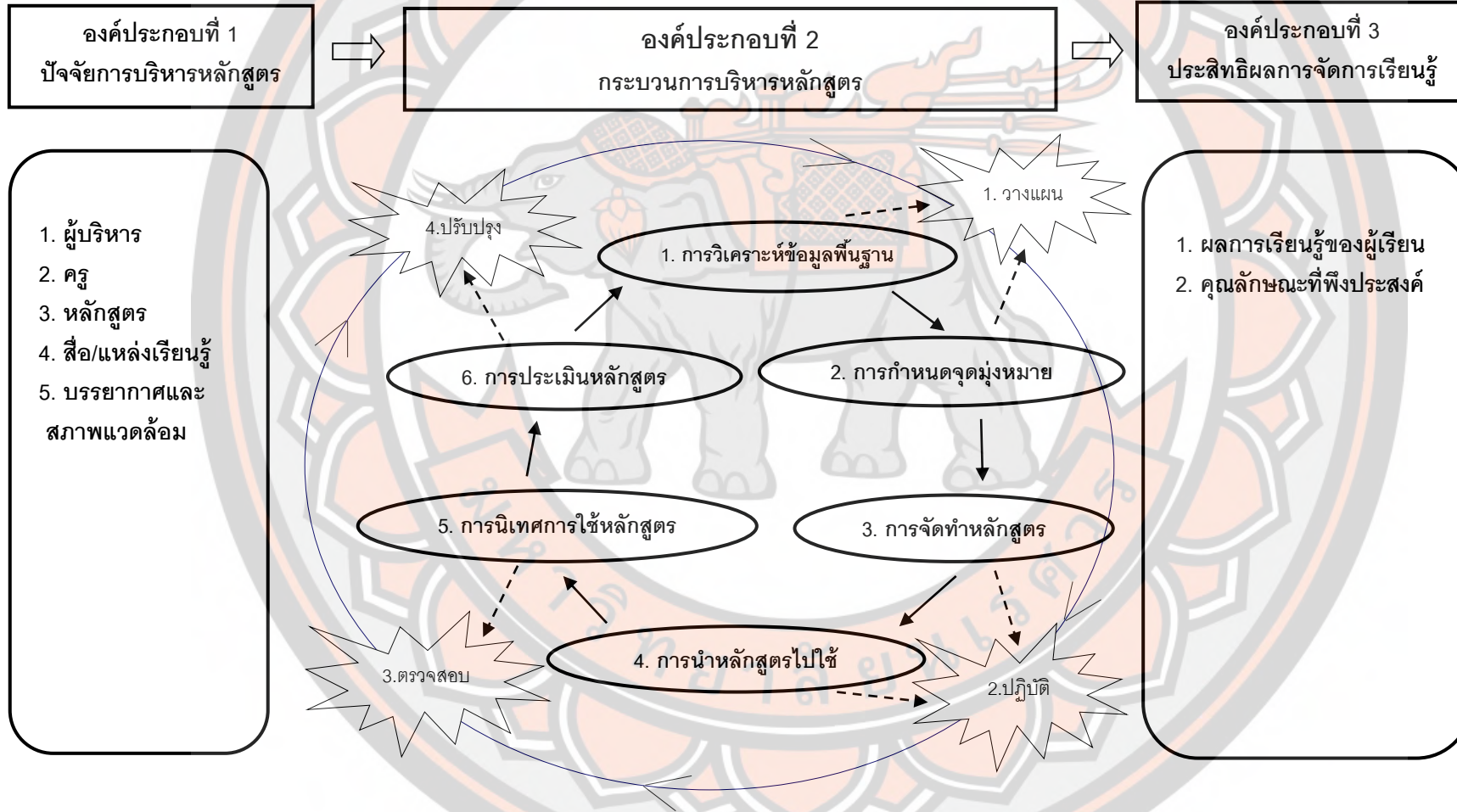
องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การจัดทำหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้โดยเครือข่ายภูมิปัญญาและเครื่องมือทันสมัย
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร
6. การประเมินหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ภาพ 11 แสดงร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

จากภาพ 11 แสดงร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 2) กระบวนการบริหารหลักสูตร และ 3) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

ปัจจัยการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหาร

ผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ พฤติกรรม การปฏิบัติตนเพื่อส่งเสริมให้การบริหารหลักสูตรส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

- 1.1 เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์
- 1.2 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ
- 1.3 มีความรู้ด้านโครงสร้างและบริบทของโรงเรียนอย่างรอบด้าน
- 1.4 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถให้คำแนะนำแก่ครู
- 1.5 วางโครงสร้างการบริหาร การทำงานเป็นทีม เน้นความรับผิดชอบ และกำหนดเป้าหมายชัดเจน ลดขั้นตอนการทำงาน
- 1.6 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษาเครือข่าย สถาบันการศึกษาและหน่วยงานในชุมชน
- 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหารหลักสูตร
- 1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้สื่อ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 1.9 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่โดยให้คำปรึกษาถึงผู้เรียน
- 1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาสทางการศึกษา
- 1.11 แสดงความชื่นชม คำชมเชย ความสัมพันธ์ที่ดีและให้กำลังใจแก่ครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. ครู

ครูควรมีคุณลักษณะ พฤติกรรม การปฏิบัติตนในการบริหารหลักสูตรที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนี้

- 2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม
- 2.2 มีครูครบตรงตามสาขาวิชาหลัก

- 2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
- 2.4 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด
- 2.5 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร
- 2.6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร
- 2.7 สามารถวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับหลักสูตรและตัวชี้วัด
- 2.8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจ
- 2.9 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 2.10 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 2.11 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้
- 2.12 มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ

3. หลักสูตร

หลักสูตรของโรงเรียนที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ควรมีลักษณะ ดังนี้

- 3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องปัญหาความต้องการ
- 3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย
- 3.3 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- 3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์
- 3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น หลักสูตรวิชาชีพ
- 3.6 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.7 มีคู่มือหลักสูตร
- 3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีหรือ 3-5 ปีอย่างต่อเนื่อง

4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

เครื่องมือหรือสิ่งที่เอื้ออำนวยช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรมีดังนี้

- 4.1 มีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้หลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ
- 4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน
- 4.3 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน
- 4.4 มีสื่อที่เหมาะสมทันสมัยและอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ
- 4.5 นำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT , DLTV สื่อมัลติมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้
- 4.6 มีคู่มือแหล่งเรียนรู้
- 4.7 มีห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมวิชาการ สำหรับสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้
- 4.8 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้และฝึกทักษะแก่ผู้เรียน
- 4.9 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้

5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม

การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรประสบความสำเร็จและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร ดังนี้

- 5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
- 5.2 มีส่วนร่วมจากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน
- 5.3 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- 5.4 จัดมุมวิชาการต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- 5.5 มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ
- 5.6 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม
- 5.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 5.8 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญต่อ DLIT DLTV และอินเทอร์เน็ต
- 5.9 จัดห้องเรียน DLIT สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกล

5.10 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยไม่ว่ากล่าวด้วยคำพูดไม่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา

5.11 จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

กระบวนการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็กประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 6 ขั้นตอน โดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการ พัฒนาการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นการวางแผน (Plan) เพื่อให้การบริหารหลักสูตรมีผลต่อการจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีการดำเนินการดังนี้

1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครอง ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

1.2 มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร

1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้ สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง

1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม PLC ระดับชั้นเรียนด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง และ PLC ระดับโรงเรียน ด้วยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการวางแผน (Plan) ที่จะดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จมีดังนี้

2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคม

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยบูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.4 ใช้กระบวนการ PLC ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

3. การจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรเป็นการปฏิบัติ (D) ในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ มีการดำเนินการดังนี้

3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม

3.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร

3.3 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร

3.4 ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นลำดับขั้นตอน 1) วิเคราะห์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด

3.5 จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นคำอธิบายรายวิชาโครงสร้างรายวิชาที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดและสอดคล้องตามความต้องการและความจำเป็นของชุมชนตามโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3.6 ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนให้เหมาะสม

3.7 มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร

3.8 มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.9 จัดหลักสูตรทวิศึกษาโดยทำข้อตกลงร่วมกันกับสถาบันและผู้ปกครอง

4. การนำหลักสูตรไปใช้

นำหลักสูตรไปใช้เป็นการปฏิบัติ (Do) ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ บรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรมีการดำเนินการดังนี้

4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร

4.2 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร

4.3 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้

4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.5 ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย

4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง

4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

4.8 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4.9 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม

4.10 นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.11 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

4.12 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนทุกคน

4.13 จัดกิจกรรมซ่อมเสริมผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

4.14 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

4.15 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

4.16 จัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ

4.17 จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความต้องการ

4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. การนิเทศการใช้หลักสูตร

การนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นการตรวจสอบ (Check) และให้คำแนะนำแก่ครูที่นำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบความสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรมีการดำเนินการดังนี้

5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร

5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน

5.3 กำหนดปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน

5.4 จัดทำแบบตรวจสอบตัวชี้วัด เพื่อให้ครูได้นำไปตรวจสอบตัวชี้วัดในรายวิชาที่

สอนก่อนรับการนิเทศ

5.5 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม

5.6 นิเทศแบบกัลยาณมิตรและแบบนิเทศสอนงาน (Coaching) นำผลการนิเทศ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย PLC

5.7 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

6. การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อนำผลการประเมิน หลักสูตรไปแก้ไขปรับปรุง (Action) และพัฒนาหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จทันสมัยสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ดำเนินการดังนี้

6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย

6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร

6.3 จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประจำปีการศึกษาทุกปีการศึกษา

6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา

6.5 นำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

การบริหารหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนควรมี คุณลักษณะ 2 ด้าน ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การบริหารหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนควรมี คุณลักษณะด้านผลการเรียนรู้ดังนี้

1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร

1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ระดับชั้น

1.3 สามารถการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น

1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหมาะสมตามเกณฑ์ของระดับชั้น

1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้

1.6 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

1.7 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน

1.8 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ

1.9 มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ

1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

1.11 มีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย

1.12 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ควรมีคุณลักษณะดังนี้

2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด

2.2 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น และเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.4 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน

2.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมมีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

2.6 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

2.7 พฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ

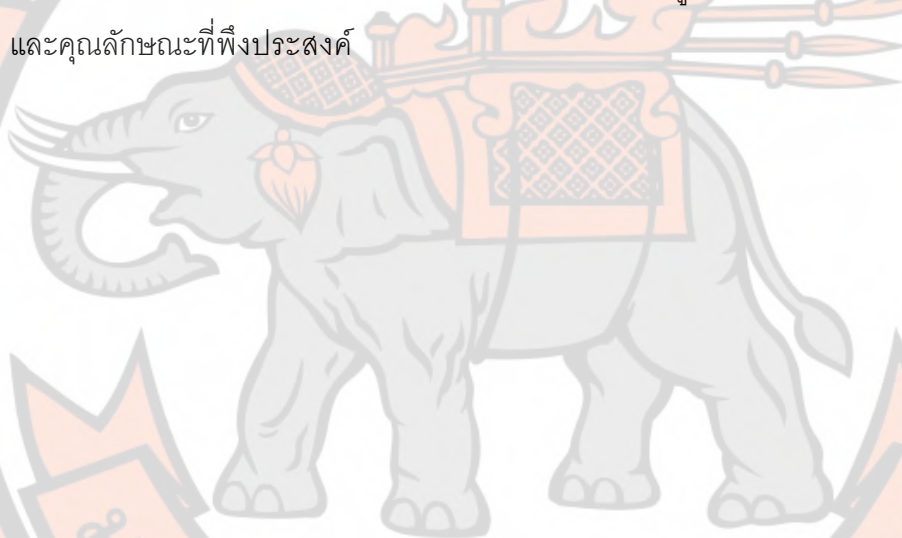
2.8 มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

2.9 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม

ส่วนที่ 2.2 ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

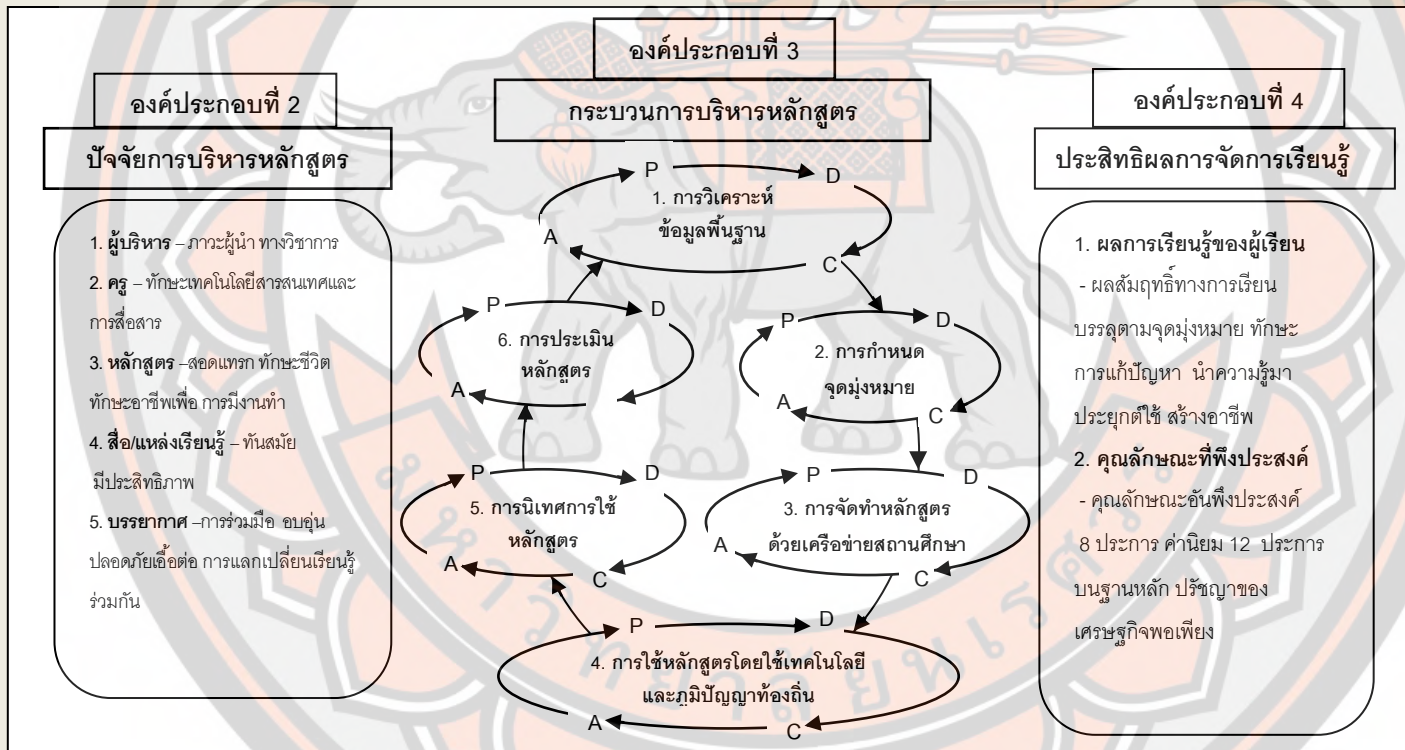
ผลการตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2560 เวลา 9.00 น. ถึง เวลา 12.00 น. ณ ห้องประชุมเกียรติคุณ ศาสตราจารย์ ดร.พนัส หันนาคินทร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ผู้วิจัยนำข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาประมวลข้อคิดเห็นและปรับปรุงแก้ไขรูปแบบ การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ได้ปรับ แก้ไขรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยเพิ่มองค์ประกอบ และปรับแก้ไขเป็น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบที่ 1 บริบท 2 ด้าน ได้แก่ สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน
2. องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 5 ด้าน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และบรรยากาศ
3. องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร 6 ขั้น ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน การกำหนดจุดมุ่งหมาย การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา การใช้หลักสูตร โดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น การนิเทศการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร
4. องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ 2 ด้าน ได้แก่ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 บริบท

นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม (จุดแข็ง, จุดอ่อน, โอกาส, อุปสรรค)

ภาพ 12 แสดงรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

จากภาพ 12 แสดงรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) บริบท 2) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 3) กระบวนการบริหารหลักสูตร และ 4) ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ โดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีระบบ (Theory System) และวงจรคุณภาพ (PDCA) มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บริบท

การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่จะส่งผลให้ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย ต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่าย ประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่นและตัวแทนผู้ปกครองในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กแต่ละแห่งจะมีบริบทที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรควรร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพจริงของโรงเรียนสำหรับนำไปดำเนินการในการบริหารหลักสูตรต่อไป ดังนี้

1.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง

1.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะความรู้ ความสามารถคุณลักษณะของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร รูปแบบการบริหารจัดการ ค่านิยมร่วมของโรงเรียน

1.3 โรงเรียนนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

1.4 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2. สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นส่วนที่สำคัญเนื่องเพราะโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็วดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารหลักสูตรควรร่วมกันศึกษาข้อมูลภายนอกโรงเรียนอย่างรอบด้านและนำมาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการบริหารหลักสูตรโรงเรียนดังนี้

2.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการหรือตัวแทนสภာะการเรียนนุ้ระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง

2.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาโอกาส อุปสรรค สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี

2.3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

2.4 โรงเรียนนำผลการวิเคราะห์เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

ปัจจัยการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบผลสำเร็จ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหาร

การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนนุ้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กผู้บริหารควรมีคุณลักษณะ พฤติกรรมและการปฏิบัติตน ดังนี้

1.1 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนนุ้

1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร

1.3 ผู้บริหารสร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

1.4 ผู้บริหารมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้ และแนะนำแก่ผู้อื่นได้

1.5 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร

1.6 ผู้บริหารสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.7 ส่งเสริมพัฒนาครูด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

1.8 ผู้บริหารให้ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากร ในโรงเรียน

2. ครู

ครูควรมีคุณลักษณะ พฤติกรรมและการปฏิบัติตนในการบริหารหลักสูตรที่จะส่งผลให้ การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ดังนี้

2.1 ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการและสามารถเป็นผู้ตามที่ดี

2.2 ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร

2.3 ครูมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม

2.4 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร

2.5 ครูมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนและ สอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร

2.6 ครูมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.7 ครูมีทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหา สาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.8 ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศไป พัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.9 ครูสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ

2.10 ครูมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เช่น มีความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดี การให้เกียรตินับถือไว้วางใจต่อกันและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบ หมายในการบริหารหลักสูตร

3. หลักสูตร

หลักสูตรของโรงเรียนที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จควรมีลักษณะ ดังนี้

3.1 หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องปัญหาความต้องการ

3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

3.3 หลักสูตรจัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร

3.4 หลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.6 โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ซึ่งเป็นเครื่องมือหรือสิ่ง que อำนวยช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรมีดังนี้

4.1 ครูจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมทันสมัยอย่างหลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ

4.2 โรงเรียนมีแหล่งสืบค้นข้อมูลและห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน

4.3 จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ

4.4 โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้

4.5 โรงเรียนจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

5. บรรยากาศ

สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีดังนี้

5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้จากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน

5.3 โรงเรียนจัดบรรยากาศภายในให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งแสดงเผยแพร่ผลงานของนักเรียน มุมวิชาการทั้งในและนอกชั้นเรียน ห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม

5.4 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร

กระบวนการบริหารหลักสูตรที่ส่งผลให้การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 6 ขั้นตอน โดยทุกขั้นใช้การมีส่วนร่วมและมีวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนาในแต่ละขั้น และให้บทวนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นการดำเนินการนำข้อมูลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรที่จะส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จ มาวิเคราะห์ โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครอง

1.2 ประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง

1.3 นำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม

1.4 โรงเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน

1.5 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของคณะกรรมการ

1.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อบกพร่องและนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมายเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการที่มีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับการแต่งตั้งให้ร่วมกันกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคม

2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยให้บูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2.4 ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยใช้กระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา

2.5 ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและพิจารณาจุดมุ่งหมายเพื่อให้จุดมุ่งหมายทุกข้อมีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้จุดมุ่งหมายที่มีทิศทางในการนำไปจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้

3. การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษาเป็นการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องและได้รับการแต่งตั้งให้จัดทำหลักสูตรอย่างเป็นลำดับ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3.2 ประชุมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรโรงเรียน

3.3 จัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา

3.4 จัดทำหลักสูตรโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ

3.5 จัดทำหลักสูตรโดยกำหนดเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม

3.6 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม การวัดประเมินผล

3.7 โรงเรียนนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.8 ทบทวนหลังการปฏิบัติและรายงานการจัดทำหลักสูตรต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์เผยแพร่

4. การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นการที่ครูนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรายวิชาที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิผลต่อการจัดการเรียนรู้ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

- 4.1 วางแผนและกำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจน
- 4.2 จัดวางตัวบุคคลและมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชา
ในหลักสูตร
- 4.3 ประชุมให้ความรู้เรื่องการนำหลักสูตรไปใช้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 4.4 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร
- 4.5 ประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติ
- 4.6 ครูออกแบบการเรียนรู้โดยสอดแทรกบูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง
- 4.7 ครูนำระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 4.8 ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม
- 4.9 ครูจัดกิจกรรมและพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
- 4.10 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 4.11 ครูจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม
- 4.12 ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต
- 4.13 ครูนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 4.14 ครูใช้งานวิจัยและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน ในการเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้
- 4.15 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่ครูจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้
- 4.16 ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

- 4.17 ประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน
- 4.18 ครูจัดทำรายงานผลการนำหลักสูตรไปใช้ทุกภาคเรียน
- 4.19 ทบทวนหลังการปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร

5. การนิเทศการใช้หลักสูตร

การนิเทศการใช้หลักสูตรเป็นการดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และได้รับการแต่งตั้งให้ติดตามดูแล ให้คำแนะนำแก่ครูที่นำหลักสูตรไปใช้ และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

- 5.1 จัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
- 5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตร
- 5.3 สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร
- 5.4 สร้างเครือข่ายและจัดระบบการนิเทศโดยมีฝ่ายประสานงานนิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียนและระดับสังกัด
- 5.5 ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน (Coaching) และแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 5.6 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม
- 5.7 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

6. การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นการดำเนินการของคณะกรรมการเพื่อนำผลการประเมินหลักสูตรไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น และดำเนินการตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ดังนี้

- 6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- 6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร
- 6.3 ดำเนินการประเมินหลักสูตร 5 ช่วง คือ 1) ประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร 2) ประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร 3) ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร 4) ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และ 5) ประเมินหลังการใช้หลักสูตร
- 6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา
- 6.5 โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา
- 6.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำข้อบกพร่องที่พบไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

การบริหารหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนควรมีคุณลักษณะ 2 ด้าน ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การบริหารหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ผู้เรียนควรมีความรู้ ทักษะและสมรรถนะดังนี้

- 1.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร
- 1.2 ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง
- 1.3 ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถนำความรู้มาคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ
- 1.4 ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และสื่อสารในชีวิตประจำวัน
- 1.5 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ และรายได้ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้
- 1.6 ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ควรมีคุณลักษณะดังนี้

- 2.1 ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมแสดงถึงมิจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม
- 2.3 ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญูสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ
- 2.4 ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์
- 2.5 ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2.6 ผู้เรียนมีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ

2.7 ผู้เรียนมีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
ภูมิปัญญาไทย

ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลจัดการ
การเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งได้รับแบบประเมินความเป็นไปได้กลับคืน 57 ฉบับ
คิดเป็นร้อยละ 90.5 ดังนี้

ตาราง 29 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประเมินความเป็นไปได้
ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้บริหารสถานศึกษา	19	33.3
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	19	33.3
ครู	19	33.4
รวม	57	100
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	20	35.1
ปริญญาโท	36	63.2
สูงกว่าปริญญาโท	1	1.7
รวม	57	100
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน		
1 – 5 ปี	6	10.5
6 – 10 ปี	9	15.8
11 – 15 ปี	7	12.3
15 ปีขึ้นไป	35	61.4
รวม	57	100

จากตาราง 29 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามด้านตำแหน่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เป็นผู้ดำรงตำแหน่งครูจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.4 ด้านวุฒิการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 63.2 และด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 61.4

ตาราง 30 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ในภาพรวม

รายการ	n = 57		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
องค์ประกอบที่ 1 บริบท	4.50	0.48	มาก
1. สภาพแวดล้อมภายใน	4.54	0.44	มากที่สุด
2. สภาพแวดล้อมภายนอก	4.47	0.57	มาก
องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร	4.58	0.39	มากที่สุด
1. ผู้บริหาร	4.60	0.44	มากที่สุด
2. ครู	4.60	0.44	มากที่สุด
3. หลักสูตร	4.64	0.44	มากที่สุด
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้	4.43	0.55	มาก
5. บรรยากาศ	4.63	0.42	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร	4.56	0.44	มากที่สุด
1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	4.55	0.45	มากที่สุด
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.58	0.50	มากที่สุด
3. การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา	4.61	0.45	มากที่สุด
4. การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.60	0.49	มากที่สุด

ตาราง 30 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร	4.56	0.53	มากที่สุด
6. การประเมินหลักสูตร	4.47	0.60	มาก
องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้	4.53	0.50	มากที่สุด
1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.44	0.56	มาก
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์	4.62	0.48	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.41	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวม มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ มีผลการประเมินดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บริบท พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.47-4.54 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.43-4.64 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.47-4.61 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกชั้น

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย (\bar{X}) อยู่ระหว่าง 4.44-4.62 ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน

องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.58$) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริบท ($\bar{X} = 4.50$)

ตาราง 31 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายใน

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. สภาพแวดล้อมภายใน			
1.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง	4.60	0.53	มากที่สุด
1.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะความรู้ ความสามารถคุณลักษณะของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร รูปแบบการจัดการจัดการ ค่านิยมร่วมของโรงเรียน	4.56	0.54	มากที่สุด
1.3 โรงเรียนนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	4.47	0.60	มาก
1.4 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.51	0.57	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.54	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายใน ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.47-4.60 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 1.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 1.3 โรงเรียนนำกระบวนการ PLC หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.47$)

ตาราง 32 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. สภาพแวดล้อมภายนอก			
2.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการหรือตัวแทนสาระการเรียนรู้ระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ประกอบการ	4.60	0.62	มากที่สุด
2.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมและเทคโนโลยี	4.39	0.65	มาก

ตาราง 32 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.3 สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน และแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ	4.44	0.68	มาก
2.4 โรงเรียนนำผลการวิเคราะห์เสนอขอความเห็นชอบต่อ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.47	0.66	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	0.57	มาก

จากตาราง 32 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก องค์ประกอบที่ 1 บริบท ด้านสภาพแวดล้อมภายนอก ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.39-4.60 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 2.1 โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการหรือตัวแทนสาระการเรียนรู้อระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 2.2 คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 33 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร
สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้
องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านผู้บริหาร

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ผู้บริหาร			
1.1 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการ เรียนรู้	4.72	0.49	มากที่สุด
1.2 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหาร หลักสูตร	4.63	0.56	มากที่สุด
1.3 ผู้บริหารสร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมี คุณภาพและประสิทธิภาพ	4.51	0.60	มากที่สุด
1.4 ผู้บริหารมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้และแนะนำแก่ผู้อื่นได้	4.65	0.55	มากที่สุด
1.5 จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร	4.58	0.60	มากที่สุด
1.6 ผู้บริหารสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่าย สถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	4.53	0.57	มากที่สุด
1.7 ส่งเสริมพัฒนาครูด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสาร	4.72	0.49	มากที่สุด
1.8 ผู้บริหารให้ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจ ให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน	4.49	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 33 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านผู้บริหารในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.49-4.72 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือข้อที่ 1.1 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 1.8 ผู้บริหารให้ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.49$)

ตาราง 34 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครู

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. ครู			
2.1 ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการและสามารถเป็นผู้ตามที่ดี	4.63	0.52	มากที่สุด
2.2 ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร	4.70	0.50	มากที่สุด
2.3 ครูมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม	4.70	0.53	มากที่สุด
2.4 ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร	4.64	0.58	มากที่สุด
2.5 ครูมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร	4.58	0.63	มากที่สุด
2.6 ครูมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	4.58	0.57	มากที่สุด
2.7 ครูมีทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	4.54	0.57	มากที่สุด

ตาราง 34 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.8 ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และ นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้	4.60	0.62	มากที่สุด
2.9 ครูสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครู โรงเรียนอื่นๆ	4.63	0.56	มากที่สุด
2.10 ครูมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เช่น มีความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดี การให้เกียรตินับถือ ใฝ่รู้อยู่ตลอดเวลา มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร	4.65	0.58	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 34 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านครู ในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.54-4.70 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 2.2 ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร ($\bar{X} = 4.70$) และ ข้อที่ 2.3 ครูมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อที่ 2.7 ครูมีทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัด การเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.54$)

ตาราง 35 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตร
สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้
องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. หลักสูตร			
3.1 หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องปัญหา ความต้องการ	4.60	0.56	มากที่สุด
3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรม	4.60	0.56	มากที่สุด
3.3 หลักสูตรจัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร	4.56	0.57	มากที่สุด
3.4 หลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การปฏิบัติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรก ทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง	4.68	0.51	มากที่สุด
3.5 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.72	0.49	มากที่สุด
3.6 โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	4.67	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.64	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 35 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านหลักสูตร ในภาพรวม มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.56-4.72 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3.5 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.72$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ข้อที่ 3.3 หลักสูตรจัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาชั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร ($\bar{X} = 4.56$)

ตาราง 36 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้			
4.1 ครูจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมทันสมัย อย่างหลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ	4.51	0.67	มากที่สุด
4.2 โรงเรียนมีแหล่งสืบค้นข้อมูลและห้องปฏิบัติการสำหรับ ฝึกทักษะของผู้เรียน	4.46	0.71	มาก
4.3 จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ	4.19	0.67	มาก
4.4 โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่ง เรียนรู้	4.60	0.56	มากที่สุด
4.5 โรงเรียนจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน	4.40	0.68	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.43	0.55	มาก

จากตาราง 36 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ย อยู่ระหว่าง 4.19-4.60 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 4.4 โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.60$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ข้อที่ 4.3 จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.19$)

ตาราง 37 แสดงผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศ

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. บรรยากาศ			
5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.61	0.49	มากที่สุด
5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้จากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน	4.56	0.54	มากที่สุด

ตาราง 37 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5.3 โรงเรียนจัดบรรยากาศภายในให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งแสดงเผยแพร่ผลงานของนักเรียน มุมวิชาการ ทั้งในและนอกชั้นเรียน ห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย มีแสง สว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมและ สะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	4.67	0.48	มากที่สุด
5.4 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งด้านการทำงานและ การเรียนรู้ของครูและนักเรียน	4.68	0.47	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.63	0.42	มากที่สุด

จากตาราง 37 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ด้านบรรยากาศในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.56-4.68 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 5.4 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.68$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ข้อที่ 5.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้จากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน ($\bar{X} = 4.56$)

ตาราง 38 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน			
1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้บริหารหัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครอง	4.54	0.54	มากที่สุด
1.2 ประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง	4.53	0.54	มากที่สุด
1.3 นำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.60	0.53	มากที่สุด
1.4 โรงเรียนนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใช้ PLC ทั้งในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน	4.56	0.66	มากที่สุด
1.5 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของคณะกรรมการ	4.49	0.63	มาก
1.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อบกพร่องและนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป	4.60	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.55	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 38 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ซึ่งผ่านเกณฑ์ การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.49-4.60 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1.3 นำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ($\bar{X} = 4.60$) และข้อที่ 1.6 ปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อบกพร่องและนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป ($\bar{X} = 4.60$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 1.5 ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของคณะกรรมการ ($\bar{X} = 4.49$)

ตาราง 39 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย			
2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและโดยการของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคม	4.58	0.53	มากที่สุด
2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย	4.58	0.53	มากที่สุด

ตาราง 39 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยให้บุคลากรจากตัวชี้วัดของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตร ท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึง ประสงค์	4.63	0.56	มากที่สุด
2.4 ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยใช้กระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา	4.51	0.68	มากที่สุด
2.5 ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและพิจารณา จุดมุ่งหมายเพื่อให้จุดมุ่งหมายทุกข้อมีความสอดคล้อง กันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.63	0.52	มากที่สุด
2.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้ จุดมุ่งหมายที่มีทิศทางในการนำไปจัดทำหลักสูตรและนำ หลักสูตรไปใช้	4.58	0.60	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.58	0.46	มากที่สุด

จากตาราง 39 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้อของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-4.63 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยให้บุคลากรจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ($\bar{X} = 4.63$) และ 2.5 ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและพิจารณา จุดมุ่งหมายเพื่อให้จุดมุ่งหมายทุกข้อมีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 2.4 ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยใช้กระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 40 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ ในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการจัดทำหลักสูตร

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3. การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา			
3.1 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	4.67	0.51	มากที่สุด
3.2 ประชุมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรโรงเรียน	4.70	0.53	มากที่สุด
3.3 จัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา	4.51	0.60	มากที่สุด
3.4 จัดทำร่างหลักสูตรโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ	4.61	0.53	มากที่สุด
3.5 จัดทำหลักสูตรโดยกำหนดเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม	4.63	0.52	มากที่สุด
3.6 ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม การวัดประเมินผล	4.56	0.63	มากที่สุด
3.7 โรงเรียนนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.70	0.50	มากที่สุด
3.8 ทบทวนหลังการปฏิบัติและรายงานการจัดทำหลักสูตรต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์เผยแพร่	4.53	0.63	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.61	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 40 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.51-4.70 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 3.2 ประชุมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรโรงเรียน ($\bar{X} = 4.70$) และ 3.7 โรงเรียนนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.70$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 3.3 จัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.51$)

ตาราง 41 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ ด้วยเครือข่าย ภูมิปัญญาและเครื่องมือทันสมัย

รายการ	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
n = 57			
4. การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น			
4.1 วางแผนและกำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจน	4.60	0.59	มากที่สุด
4.2 จัดวางตัวบุคคลและมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร	4.63	0.59	มากที่สุด
4.3 ประชุมให้ความรู้เรื่องการนำหลักสูตรไปใช้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.67	0.55	มากที่สุด
4.4 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจน ตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	4.61	0.56	มากที่สุด

ตาราง 41 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.5 ประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติ	4.58	0.63	มากที่สุด
4.6 คุรออกแบบการเรียนรู้และดำเนินการสอนโดยสอดแทรกบูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง	4.60	0.59	มากที่สุด
4.7 คุรนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของนักเรียน	4.75	0.51	มากที่สุด
4.8 คุรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	4.70	0.53	มากที่สุด
4.9 คุรจัดกิจกรรมและพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	4.47	0.71	มาก
4.10 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.47	0.66	มาก
4.11 คุรจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม	4.56	0.60	มากที่สุด
4.12 คุรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	4.47	0.66	มาก
4.13 คุรนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.63	มากที่สุด
4.14 คุรใช้งานวิจัยและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กัน ในการเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้	4.46	0.66	มาก

ตาราง 41 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
4.15 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่ครูจะนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้	4.60	0.62	มากที่สุด
4.16 ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	4.63	0.56	มากที่สุด
4.17 ประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน	4.49	0.68	มาก
4.18 ครูจัดทำรายงานผลการนำหลักสูตรไปใช้ทุกภาคเรียน	4.47	0.71	มาก
4.19 ทบทวนหลังการปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร	4.53	0.71	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 41 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการใช้หลักสูตร โดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.46-4.75 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมิน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 4.7 ครูนำระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 4.14 ครูใช้งานวิจัยและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กันในการเพิ่มคุณภาพ การจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 42 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้
ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร
หลักสูตร ชั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร			
5.1 จัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรของครูทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาชัดเจน เพื่อนำไปสู่การ ปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม	4.53	0.60	มากที่สุด
5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตร	4.65	0.52	มากที่สุด
5.3 สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร	4.61	0.53	มากที่สุด
5.4 สร้างเครือข่ายและจัดระบบการนิเทศโดยมีฝ่ายประสานงาน นิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับ โรงเรียนและระดับสังกัด	4.46	0.60	มาก
5.5 ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน และ แบบพี่เลี้ยงและนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.58	0.60	มากที่สุด
5.6 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม	4.53	0.63	มากที่สุด
5.7 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา	4.54	0.68	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.53	มากที่สุด

จากตาราง 42 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ชั้นการนิเทศการใช้
หลักสูตร ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) ซึ่งผ่านเกณฑ์ การประเมิน
ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้
มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.46-4.65 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ทุกข้อ
ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 5.2 แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตร ($\bar{X} = 4.65$) และ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 5.4 สร้างเครือข่ายและจัดระบบ การนิเทศโดยมีฝ่ายประสานงานนิเทศ และแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียนและระดับสังกัด ($\bar{X} = 4.46$)

ตาราง 43 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการประเมินหลักสูตร

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
6. การประเมินหลักสูตร			
6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง	4.53	0.57	มากที่สุด
6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร	4.61	0.56	มากที่สุด
6.3 ดำเนินการประเมินหลักสูตร 5 ช่วง คือ 1) ประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร 2) ประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร 3) ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร 4) ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร 5) ประเมินหลังการใช้หลักสูตร	4.46	0.71	มาก
6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	4.40	0.70	มาก
6.5 โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา	4.39	0.80	มาก
6.6 ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำข้อบกพร่องที่พบจากผลการประเมินหรือนำมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป	4.42	0.75	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.47	0.60	มาก

จากตาราง 43 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ขั้นการประเมินหลักสูตร ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.39-4.61 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร ($\bar{X} = 4.65$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 6.5 โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรทุกปี การศึกษา ($\bar{X} = 4.39$)

ตาราง 44 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

รายการ	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
	n = 57		
1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน			
1.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย หลักสูตร	4.42	0.65	มาก
1.2 ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่ม สามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง	4.42	0.63	มาก
1.3 ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถนำความรู้มา คิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ	4.42	0.65	มาก
1.4 ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และ สื่อสารในชีวิตประจำวัน	4.56	0.63	มากที่สุด
1.5 ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพ และรายได้ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้	4.42	0.65	มาก
1.6 ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือ มีวุฒิภาวะทางอาชีพ	4.39	0.65	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.44	0.56	มาก

จากตาราง 44 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก (\bar{X} 4.44) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.39-4.56 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 1.4 ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และสื่อสารในชีวิตประจำวัน (\bar{X} = 4.56) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 1.6 ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพ (\bar{X} = 4.39)

ตาราง 45 แสดงผลการประเมินรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์			
2.1 ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.46	0.60	มาก
2.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมแสดงถึงการมีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	4.56	0.63	มากที่สุด
2.3 ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญูสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ	4.61	0.59	มากที่สุด
2.4 ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	4.61	0.59	มากที่สุด

ตาราง 45 (ต่อ)

รายการ	n = 57		
	ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
2.5 ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อเพื่อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่า ในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อ การทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.75	0.73	มากที่สุด
2.6 ผู้เรียนมีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรม ของศาสนาที่ตนนับถือ	4.68	0.50	มากที่สุด
2.8 ผู้เรียนมีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย	4.65	0.55	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.62	0.48	มากที่สุด

จากตาราง 45 พบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในองค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.62$) ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.46-4.75 ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อที่ 2.5 ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเชื่อเพื่อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.75$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือข้อที่ 2.1 ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ($\bar{X} = 4.46$)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์หลักพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การศึกษาศภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยศึกษาศภาพการบริหารหลักสูตรจากผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนละ 3 คน จาก 17 โรงเรียน รวมจำนวน 51 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครู โรงเรียนหนองบัวพิทยาคม จังหวัดน่าน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 37 จำนวน 3 คน และโรงเรียนสฤษดิ์เสนา พิทยาคม จังหวัดพิษณุโลก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 39 จำนวน 3 คน รวมจำนวน 6 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่กำหนดคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ประจำปี 2559 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 2 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การยกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก จากนั้นนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อความ การใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยการนำร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ที่จัดทำไว้ในขั้นที่ 2.1 นำมาตรวจสอบความเหมาะสมโดยใช้วิธีการสัมมนาของผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ กลุ่มนักวิชาการระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 คน กลุ่มผู้บริหารการศึกษา จำนวน 4 คน กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย โครงร่างวิทยานิพนธ์ ร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก และประเด็นพิจารณาความเหมาะสม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และปรับปรุงแก้ไขตามข้อสังเกต และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยส่งแบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการและครูของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โรงเรียนละ 3 คน จาก 21 โรงเรียน รวมจำนวน 63 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ได้รับแบบประเมินความเป็นไปได้กลับคืนมาคิดเป็นร้อยละ 90.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

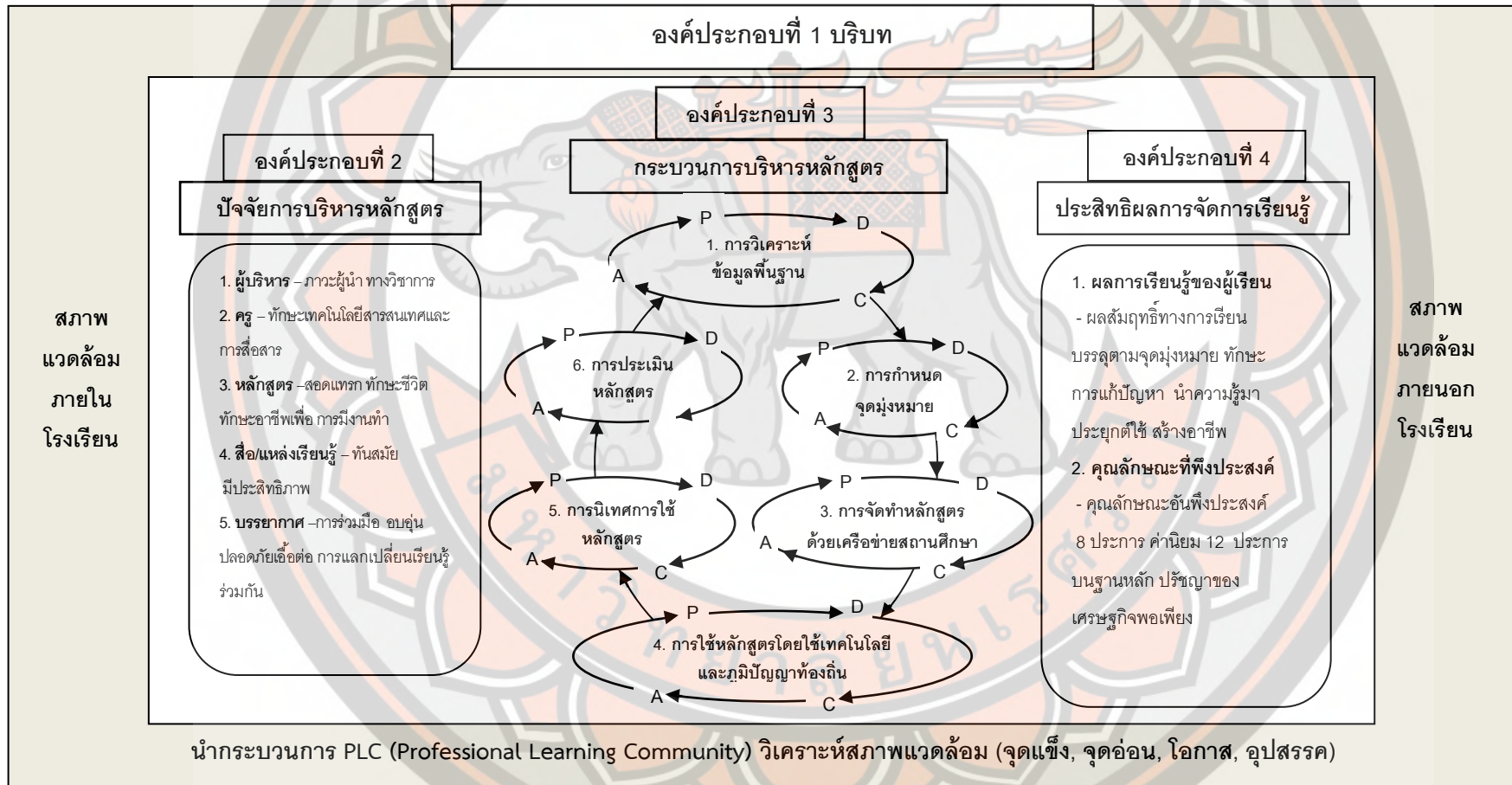
1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กระบวนการบริหารหลักสูตร รองลงมาคือ ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 2) กระบวนการบริหารหลักสูตร และ 3) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1) บริบท 2) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 3) กระบวนการบริหารหลักสูตร และ 4) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีรายละเอียดดังนี้

รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน

ภาพ 13 แสดงผลการสร้างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 บริบท พบว่า มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน มีการนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน และนำผลการวิเคราะห์เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร พบว่าประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

1. ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงสามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร สร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสามารถประยุกต์ใช้และแนะนำแก่ผู้อื่นได้ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพัฒนาครูด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สร้างความสัมพันธ์ให้ขวัญกำลังใจกับครูและบุคลากรในโรงเรียน

2. ครู พบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ตามที่ดี มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร มีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ มีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เช่น มีความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดี การให้เกียรตินับถือไว้วางใจต่อกัน และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร

3. หลักสูตร พบว่า หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายและปัญหาความต้องการ มีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง

และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร ได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทันสมัยอย่างหลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ มีแหล่งสืบค้นข้อมูลและ ห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการและจัดทำคู่มือ แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

5. บรรยายภาค พบว่า โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมที่ เกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย เชื้ออำนาจต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เชื้ออำนาจต่อ การบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้จากเครือข่ายผู้ประกอบการ เครือข่าย สหวิทยาเขต เครือข่าย ระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชน โรงเรียนจัดบรรยากาศภายในให้เป็น องค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งแสดงผลงานของนักเรียน มุมวิชาการทั้งในและนอกชั้นเรียน ห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมและสะดวก ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันทั้งด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร พบว่า ประกอบด้วย 6 ชั้น โดยทุกชั้น ใช้การมีส่วนร่วมและมีวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนาในแต่ละชั้น ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์ ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ประกอบการ มีการประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง นำหลักสูตรสถานศึกษามา วิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม โรงเรียนนำกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมทั้งในระดับ ชั้นเรียน และโรงเรียน ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของคณะกรรมการ ทบทวนหลัง การปฏิบัติและ ปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อบกพร่องและนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย พบว่า โรงเรียนวางแผนโดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรโดยใช้กระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคม ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะ การปฏิบัติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งระดับหลักสูตรรายวิชาและหลักสูตรโรงเรียน ครู ผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบจุดมุ่งหมาย ทบทวนหลังการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

3. การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนวางแผนดำเนินการโดยให้ความรู้แก่คณะกรรมการที่แต่งตั้งเพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรตรงตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด โดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา โดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ โดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ จัดหลักสูตรและเวลาเรียนให้เหมาะสม พัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตร นำเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทบทวนหลัง การปฏิบัติและรายงานการจัดทำหลักสูตรต่อหน่วยงานต้นสังกัด ประชาสัมพันธ์เผยแพร่

4. การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ประชุมให้ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันแก่ครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ในรายวิชาตามตัวชี้วัดหลักสูตรและสอดคล้องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม ประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติ ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้ในดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพ ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจโดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาด้วยวิจัยในชั้นเรียน ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุก ภาคเรียน ครูรายงานการนำหลักสูตรไปใช้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครู ทบทวนหลังการปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร

5. การนิเทศการใช้หลักสูตร พบว่า โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตร จัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร สร้างเครือข่ายและจัดระบบการนิเทศโดยมีฝ่ายประสานงานนิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียนและระดับสังกัด ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน (Coaching) และแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และนำผลการนิเทศ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

6. การประเมินหลักสูตร พบว่า ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร จากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ให้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร ดำเนินการประเมินหลักสูตร 5 ช่วง คือ 1) ประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร 2) ประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร 3) ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร 4) ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร และ 5) ประเมินหลังการใช้หลักสูตร ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษาจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรและ ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำข้อบกพร่องที่พบ มาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ พบว่า ประกอบด้วย 2 ด้าน

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง มีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถนำความรู้มาคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ มีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และสื่อสารในชีวิตประจำวัน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคม และมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับขั้นที่สูงขึ้นหรือมีคุณภาพะทางอาชีพ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีส่วนร่วมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม มีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ความรับผิดชอบ สามารถควบคุมตนเองแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เอื้อเฟื้อต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีพฤติกรรมสะท้อนให้เห็นถึงคุณธรรมจริยธรรม

เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ มีจิตสำนึกอนุรักษ์ วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ พบว่าในภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ บริบท โดยมีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 บริบท พบว่า มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สภาพแวดล้อมภายใน.และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สภาพแวดล้อมภายนอก

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักสูตร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อ/แหล่งเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกชั้น ชั้นที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การจัดทำหลักสูตร และชั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประเมินหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผ่านเกณฑ์การประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีการดำเนินการและให้ความสำคัญต่อการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังที่ รัชนีญา แพ้โรสง และวัลภา อารีรัตน์ (2553, น.106) ที่เสนอว่า

การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.5-6) เสนอแนวคิดว่าการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อม ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนการใช้หลักสูตร การดำเนินการใช้หลักสูตร การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สรุปผลการดำเนินงาน และการปรับปรุงพัฒนา ส่วนผลที่พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดคือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่บนพื้นที่สูงหรือในชุมชนขนาดเล็ก ส่งผลให้ขาดแคลนด้านงบประมาณ สื่อการเรียนรู้อาจไม่ทันสมัย ผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการบริหารหลักสูตรเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง ดังนั้นควรให้ความสำคัญและส่งเสริมสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรซึ่งมีผลต่อคุณภาพของผู้เรียน ดังที่กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558, น.5) ระบุว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะ การบริหารจัดการ นักเรียนมีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้ต่ำ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย นอกจากนี้พบว่าหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน สื่อการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้มีใช้อย่างจำกัด

1.2 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ปัจจัยการบริหารหลักสูตร กระบวนการบริหารหลักสูตร และประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนมีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ หน่วยงานอื่นๆ ชุมชนในสังคมและท้องถิ่นซึ่งแสดงถึงการเป็นระบบเปิดที่มีการเคลื่อนไหว ซึ่งจะใช้ทฤษฎีระบบในการบริหารงาน ดังที่ สุนทร โคตรบรรเทา (2554, น.95) และอนันต์ นามทองตัน (2554, น.43-48) ที่เสนอแนวคิดที่ว่า โรงเรียนเป็นระบบเปิด ส่วนต่างๆ ของระบบจะมีการเคลื่อนไหวและมีปฏิริยาโต้ตอบต่อกัน ซึ่งในระบบหนึ่งๆ จะประกอบไปด้วยระบบย่อยๆ สอดคล้องกับมณีรัตน์ สุวรรณวาริ (2555) ที่กล่าวว่า ทฤษฎีระบบเป็นทฤษฎีที่ทำให้ผู้บริหารเห็นภาพรวมขององค์การทั้งหมดตามหน้าที่ ที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ดังที่จิตติมา วรณศรี (2557, น.12) ได้เสนอการใช้แนวคิดทฤษฎี เชิงระบบเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารงานวิชาการซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

2. รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 1) บริบท 2) ปัจจัยการบริหารหลักสูตร 3) กระบวนการบริหารหลักสูตร 4) ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจะเป็นโรงเรียนที่อยู่ในชนบทที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันระหว่างโรงเรียนและชุมชนที่มีบริบทและความต้องการแตกต่างจากโรงเรียนขนาดใหญ่ ซึ่งโรงเรียนจะมีหลักสูตรเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา เป็นตัวกำหนดแนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนทำให้การศึกษามีประสิทธิผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจึงเป็นงานหลักสำคัญที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียน และในปัจจุบันพบการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร การเมือง วัฒนธรรมอย่างรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจึงต้องพัฒนาผู้เรียนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกด้านด้วยการนำบริบทหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาวิเคราะห์ นำปัจจัยที่จำเป็นและมีผลต่อการบริหารหลักสูตร เข้าสู่กระบวนการบริหารหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้เกิดประสิทธิผลบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดจากการนำหลักสูตรที่โรงเรียนจัดทำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลง

องค์ประกอบที่ 1 บริบท พบว่า การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมกันวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน และสรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ทั้งนี้ผู้วิจัยมีแนวคิดที่ว่า สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กแต่ละแห่งจะมีบริบทที่แตกต่างกันผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรควรได้แสดงความคิดเห็นและร่วมกันศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้านเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นสภาพจริงของโรงเรียนสำหรับนำไปดำเนินการในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนต่อไป สอดคล้องกับ จิตติ รัศมีธรรมโชติ (2558, น.86) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น.23-24) ที่กล่าวว่า การวิเคราะห์บริบทภายในและภายนอก เป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้บริหารเกิดความเข้าใจ เห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษาโดยการวินิจฉัยภายในองค์การที่เกี่ยวกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบการปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะของบุคลากร รูปแบบการบริหารจัดการ ค่านิยมร่วม และวิเคราะห์ภายนอกเกี่ยวกับ

การเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี ช่วยให้สามารถค้นพบ ปัญหาและแนวทางในการนำไปพัฒนาองค์กรและปฏิบัติตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

1. ผู้บริหาร ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ เปิดโอกาส ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร สร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถ ประยุกต์ใช้และแนะนำแก่ผู้อื่นได้ จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมพัฒนาครูด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน แสดงให้เห็นว่าการบริหาร หลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กจะประสบผลสำเร็จ ได้นั้นปัจจัยด้านผู้บริหารมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ดังผลการรายงานวิจัยภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของ จิตติมา วรณศรี (2553, น.60-61) ที่ศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า เป็นผู้มีความรู้ทางวิชาการ สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับ งานวิชาการ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน สื่อเทคโนโลยีและมีความ รอบรู้ทันต่อความเปลี่ยนแปลง ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน พัฒนาระบบโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน นิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ตาม หลักสูตรสถานศึกษาอย่างแท้จริง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ให้เกียรติและส่งเสริมครูให้เป็นผู้นำทาง วิชาการ สอดคล้องกับ ARILE OGOM ADISOMELLE (2015, pp.7, 44-45) ที่ศึกษาข้อจำกัดใน การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน: การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในเขต Loiyangalani ของ Marsabit County เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการหลักสูตรโรงเรียนในโรงเรียน ที่การศึกษาไม่ดี อำเภอลอยยะลา คำ ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาด้านปัจจัยการบริหารจัดการ หลักสูตร ได้แก่ ผู้บริหารและครู ปัจจัยเหล่านี้รวมถึงลักษณะการเป็นผู้นำทางวิชาการ การสนับสนุนครู การนิเทศกำกับติดตาม การมอบหมาย การทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วมของ ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ในการตัดสินใจ โดยผู้บริหารที่มีคุณสมบัติและลักษณะดังกล่าว ต้องทำผลงานให้ดีขึ้นและบรรลุตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน การจัดการหลักสูตรโดยรวมที่ดี ในโรงเรียนของตน นอกจากนี้พบว่า M.W. Lumadi University of South Africa College of Education (2012, pp.121-132) ได้ศึกษาการจัดการหลักสูตร: "การขับเคลื่อนของทีมบริหาร

โรงเรียน" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อกระบวนการจัดการหลักสูตรของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารโรงเรียนส่งผลกระทบต่อการจัดการ หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารควรมีบทบาทใน การสมานฉันท์เพื่อนำทุกฝ่าย เข้าด้วยกันซึ่งจะช่วยให้มีการสอนและการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และคุณภาพของครูและเจตคติ ของครูที่มีต่อวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์กายภาพมีผลต่อการขับเคลื่อนการจัดการหลักสูตร ของทีมบริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552, น.28) ได้เสนองานวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลโดยตรงต่อ ความสำเร็จของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้บริหารต้องแสดงบทบาทหน้าที่อย่างสร้างสรรค์สามารถโน้มน้าว จูงใจหรือชี้แนะให้ บุคคลในสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เกิดการรวมพลัง ประสานสัมพันธ์กัน เพื่อพัฒนาวิชาชีพและงานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับ คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ได้แก่ การนิเทศและติดตามการนำหลักสูตรไปใช้ การใช้เทคโนโลยีและข้อมูลที่หลากหลายในการพัฒนา ศักยภาพความเป็นผู้นำของบุคลากร และ การเสริมสร้างความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้อง

2. ครู ผลการวิจัยพบว่า ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการและสามารถเป็นผู้ตามที่ดี มีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการหลักสูตร มีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร มีทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของ ผู้เรียนและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะ การจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และนำผล การนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ มีวัฒนธรรม และค่านิยมที่ เหมาะสม เช่น มีความร่วมมือ ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดี การให้เกียรตินับถือไว้วางใจต่อกันและ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ครูเป็นบุคลากรที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรและเป็นผู้นำหลักสูตรที่ร่วมกันจัดทำขึ้นไปปฏิบัติตาม จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดคุณภาพต่อผู้เรียน สอดคล้องกับ รังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.83-86) ที่ได้ศึกษา การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ และได้ผลจากข้อเสนอแนะ ในการสอบถาม พบว่า ครูควรศึกษาข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วม ในการจัดทำและการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเกิดผลดีต่อผู้เรียน ดังที่ จิตติมา วรณศรี (2557, น 30) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูที่เกี่ยวกับหลักสูตรว่า ครูทุกคนต้อง

เข้าใจตรงกันเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งช่วยให้ครูสามารถวางแผนพัฒนาผู้เรียนได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนด้านเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ นอกจากนี้ ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.13) ได้กล่าวว่า ครูต้องปฏิบัติตามหลักสูตรที่เป็นเครื่องกำหนดแนวทางความรู้ และการจัดประสบการณ์ของครู ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับจะมีองค์ความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป ครูสามารถจัดความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายให้สะท้อนคุณลักษณะของผู้เรียนทางในการ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการจัดการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้

3. หลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องกับปัญหาความต้องการ กำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม และจัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร โดยปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของหลักสูตรในการจัดการศึกษา พบว่าหลักสูตรต้องครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องตามความต้องการของชุมชน และทันต่อความเปลี่ยนแปลงดังที่พบในงานวิจัยของ จิรภัทร มหาวงศ์ (2558, น.185) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับวิถีชีวิต มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตและทักษะชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก มุ่งเน้น การจัดการศึกษาเพื่อธำรงวัฒนธรรมไว้และเพื่อการประกอบอาชีพที่สามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ดังที่ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2559, น.5) สรุปว่า หลักสูตรมีความสำคัญมากในการเป็นกรอบแนวทางการจัดการศึกษาของผู้สอนเพื่อพัฒนาให้คนมีความรู้ ทักษะ ความสามารถและความประพฤติที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม สอดคล้องกับบุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553, น.11-12) ที่เสนอว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาสำหรับควบคุมการศึกษา หลักสูตรมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างต่อเนื่อง จะต้องมีการสร้าง ปรับปรุงและพัฒนาตลอดเวลา

4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนและครูจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมทันสมัย ตามรายวิชา นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการในการเรียนรู้ จัดห้องเรียนห้องปฏิบัติให้มี สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ฝึกทักษะและแหล่งสืบค้นข้อมูล ซึ่งจากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าเป็นเพราะความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) เป็นทักษะ ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนจะต้องอาศัยสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่ความรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนกฤต สิทธิราช (2557, น.292) ที่ได้ศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย ในสองทศวรรษหน้า พบว่า การใช้สื่อนวัตกรรมการจัดการการเรียนรู้เป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนา หลักสูตร นอกจากนี้ ประยุทธ์ จันทร์โอชา (2559, น.12) ในการประชุมวาระพิเศษ “นายกรัฐมนตรี พบเพื่อนครู” ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ในโรงเรียนต้องเปลี่ยนจากการจัดหาความรู้ให้กับนักเรียนเป็น การพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยโซเซียลมีเดีย ด้วยระบบไอซีทีให้เกิดประโยชน์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์การผลิตและพัฒนากำลังให้มีคุณภาพและมาตรฐาน ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ ตรงความต้องการของตลาดแรงงานตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวัดและประเมินผล โดยนำเอาเทคโนโลยีและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมาใช้เพิ่ม ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการ

5. บรรยากาศ โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการกำกับการจัดบรรยากาศให้โรงเรียนเป็น องค์การ แห่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากผู้ปกครอง สหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่าง โรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและเอกชน และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งด้านการปฏิบัติงานของครูและผู้เรียน จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยมี แนวคิด ว่า บรรยากาศที่ดีเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีความสุข เกิดผลทางอารมณ์และจิตใจมีสมาธิพร้อมที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับชูวิทย์ ไชยเบ้า (2559, น.6) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการ คือ ผู้เรียน บรรยากาศทางจิตวิทยา ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน ผู้เรียน ครูต้องเป็นผู้ต้องเป็นผู้ให้ความสำคัญกับ อารมณ์และจิตใจ ซึ่งบรรยากาศทางจิตวิทยา ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ครูมีส่วนสำคัญที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียน ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนเป็นเพราะการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนจะเป็น

เครื่องบ่งชี้ถึงสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อ การเรียนรู้ คล้ายกับ ญัฐพิมล ธรรมสวางกูร (2559, น.78) ที่เสนอว่า การจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน บรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้เรียน ครูมีส่วน สำคัญที่จะกำหนดบรรยากาศในชั้นเรียน นอกจากนี้ Teerapat (2558) เสนอว่า ผู้สอนต้องจัด สภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อ การพัฒนาทางวิชาการ ดัดแปลงห้องเรียนให้นักเรียน ทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันได้ดีและจัดกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้ปกครองและชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร

กระบวนการบริหารหลักสูตรประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม โดยทุกชั้นมีวงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนา และทบทวนหลังการปฏิบัติ สะท้อนให้ ถึงการดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรและพัฒนาให้ สอดคล้องกับความต้องการและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังที่ จรุงณี แก้วเอี่ยม (2557, น.38-39) กล่าวเกี่ยวกับกระบวนการบริหารตามแนวคิดของ Edward Deming (PDCA) ดำเนินการเป็นวงจร คุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน (Plan) ครอบคลุมถึงข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล กำหนดทางเลือก ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง 2) การดำเนินการตามแผน (Do) การปฏิบัติเป็นการลงมือปรับปรุง เปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ 3) การตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินผลที่ได้รับ จากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และ 4) การปรับปรุงแก้ไข (Act) พิจารณาผลที่ได้จาก การตรวจสอบ ว่าการดำเนินงานเหมาะสมตามแผนหรือวัตถุประสงค์ เพื่อพิจารณาว่าควรดำเนินการอย่างไร นอกจากนี้วีเชียร ไชยบัง (2558, น.34) ได้กล่าวว่า การทบทวนหลัง การปฏิบัติ เป็นการร่วมกัน อภิปรายสรุปในแต่ละแง่มุมหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมเป็นการทบทวนต่อเรื่องนั้นๆ ทำให้เกิดการ เรียนรู้ และสามารถนำผลการทบทวนไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัย คิดว่า ทั้งวงจรคุณภาพ (PDCA) และการทบทวนหลังการปฏิบัติทำให้กระบวนการบริหารหลักสูตรดำเนินการอย่างเป็นลำดับขั้น และมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม โดยการให้ความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานแก่คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชน ท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในระดับชั้นเรียน และระดับโรงเรียน ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง ดังที่ประยุกต์

จันทร์โอชา (2557) นายกรัฐมนตรีได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติเกี่ยวกับนโยบายรัฐบาลด้านการศึกษา และการเรียนรู้อื่นๆ ให้ปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ให้องค์การภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2559, น.6-9) มีนโยบาย ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ให้มีการส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย โดยเปิดโอกาสให้คณะกรรมการที่แต่งตั้งมีส่วนร่วมในการ กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคม ครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยบูรณาการจากตัวชี้วัด ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ ยึดหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง ทั้งระดับหลักสูตรรายวิชาและหลักสูตรโรงเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกัน ตรวจสอบจุดมุ่งหมายและปรับปรุงแก้ไขให้มีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สอดคล้องกับ จิตติมา วรณศรี (2557, น.44-45) ที่เสนอว่า การเรียนรู้ต้องมีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและมาตรฐาน/ตัวชี้วัดรายวิชาเพื่อให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้ เกิดการเรียนรู้และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับ ชวลิต ชูก่าแพง (2559, น.84-85) ที่กล่าวว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ดีเกิดจากผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำจุดมุ่งหมายหลักสูตรที่ได้ร่างขึ้นหรือจากเดิมที่มีอยู่แล้วมา วิเคราะห์ปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการของ สังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต มุ่งส่งเสริม ผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ การปฏิบัติและเจตคติ ก่อให้เกิดค่านิยมที่ถูกต้องและมี พฤติกรรมที่พึงปรารถนาในสังคม

3. การจัดทำหลักสูตรโดยเครือข่ายสถานศึกษา โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ หลักสูตร ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ประชุมให้ความรู้เรื่อง หลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรโรงเรียน สร้างเครือข่ายสถานศึกษาในการจัดทำ หลักสูตรร่วมกันโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบและกำหนดเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร เสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานรายงาน การจัดทำหลักสูตรต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์เผยแพร่ จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรในรูปของเครือข่ายสถานศึกษามีความสำคัญเป็น อย่างมาก ทั้งนี้เนื่องเพราะหลักสูตรที่จัดทำขึ้นจะเป็นเสมือนกรอบแนวทางใน การพัฒนาผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของความต้องการของชุมชนและสังคม ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นการเปิด

โอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีความเข้าใจที่ตรงกันและได้หลักสูตรที่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของสังคม นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายสถานศึกษาในการจัดทำหลักสูตรร่วมกันของโรงเรียนที่มีบริบทคล้ายกันจะมีผลถึงการมีปฏิสัมพันธ์ติดต่อประสานงานและพลังร่วมในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้ได้แนวปฏิบัติที่ชัดเจนตรงประเด็นในการพัฒนาผู้เรียน แก้ไขปัญหาหรือสนองความต้องการของโรงเรียนและชุมชน ดังที่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2553, น.32) เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอรุณศรี จิตต์แจ้ง (2556, น.23-25) ได้เสนอแนวคิดว่าการเชื่อมโยงของกลุ่มของคนหรือกลุ่มองค์กรที่สมัครใจที่จะแลกเปลี่ยนข่าวสารร่วมกันหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ซึ่งการดำเนินงาน/กิจกรรมในรูปแบบเครือข่ายเป็นการรวมพลังที่นำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีคุณค่าหรือเข้มแข็งมากกว่าการทำงานโดยลำพัง ซึ่งเครือข่ายประกอบด้วยสมาชิกที่มีจุดมุ่งหมายหรือวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีการทำหน้าที่อย่างมีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมลงมือทำจนเกิดผลประโยชน์ร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการปฏิสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ประเวศ เวชชะ (2561, น.315-319) ที่ศึกษาเรื่องพลังในการบริหารหลักสูตร พบว่า การบริหารจัดการหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยการมีส่วนร่วมและบทบาทหน้าที่จากผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมกันวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน มีการสร้างความตระหนักให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร และร่วมกันศึกษาหลักการ แนวคิดและมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางเนื้อหาท้องถิ่นที่ระบุไว้ในหลักสูตร ร่วมกันในการดำเนินการในการควบคุมดูแล ร่วมกันประเมินหลักสูตร และสร้างเครือข่ายร่วมของโรงเรียนกับผู้ปกครอง หน่วยงาน ชุมชน และภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชนในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาครูและการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.18, 23) ให้มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพการจัดทำหลักสูตรควรอยู่บนพื้นฐาน การรับฟังคำแนะนำจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลักสูตรใหม่ควรออกแบบหลักสูตรบนพื้นฐานของความเข้าใจชัดเจน ตรงกับการเรียนรู้สอดคล้องต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภฤต สิทธิราช (2557, น.288-294) ที่ศึกษาการศึกษาอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า ซึ่งผู้วิจัยได้แสดงความคิดเห็นว่า การเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรม ยิ่งรวดเร็วมาก การพัฒนาหลักสูตรจึงต้องปรับให้เหมาะสมกับกาลเวลาและสภาพของสังคม การได้มาซึ่งหลักสูตรต้องมีข้อมูลต่างๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คนในชุมชน ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า เพื่อให้ได้หลักสูตรที่เหมาะสมกับ

ศักยภาพของโรงเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ Ann S. Teberg (1999, pp.3-8) ที่ศึกษาความต้องการพัฒนาทางวิชาชีพของครูในการปฏิรูปหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่าความสำเร็จในการทำหลักสูตรจะเพิ่มขึ้นเมื่อครูได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารและเพื่อนครูในรูปแบบของข้อเสนอแนะและการให้กำลังใจ การทบทวนกลยุทธ์การสอนแบบใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาวิชาชีพโดยระบุว่าต้องการทรัพยากร เวลา เพื่อการวางแผนและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนครูเกี่ยวกับทักษะการสอน ซึ่งครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่าสองปีแสดงความต้องการเนื้อหาสาระหลักสูตรในปัจจุบันให้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามมาตรฐานของรัฐใหม่ ดังที่ งานวิจัยของ รัชนีญา แพ้โสม และวัลภา อารีรัตน์ (2553) ได้ศึกษาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2: กรณีศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนบ้านหัวขัว ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนเน้นการจัดทำหลักสูตรสาระท้องถิ่น จัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคมท้องถิ่นของตนทำให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง เข้าใจและมีความรู้สึกที่ดีต่อท้องถิ่นของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมนต์ นฤมลศิริ (2556, น.282) ที่ศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต้องเพิ่มขีดความสามารถด้านความรู้ในการบริหารงานหลักสูตรการเรียนการสอนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องและพัฒนาความร่วมมือของเครือข่ายการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนให้เข้มแข็ง

4. การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยการให้ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกัน แก่ครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ในรายวิชาตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลงของชุมชนและสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น บุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน เพื่อให้การนำใช้หลักสูตรไปใช้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนครูนำไปใช้ ครูดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติ นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ แก้ไขปัญหาด้วยวิจัยในชั้นเรียน ครูรายงานการนำหลักสูตรไปใช้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนครู

จากผลการวิจัยแสดงว่าการใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากครูจะเป็นสื่อกลางในการนำหลักสูตรที่ได้จัดทำขึ้นไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นความสำเร็จสู่เป้าหมาย ดังนั้นเครือข่ายภูมิปัญญาที่ครูจะต้องสร้างความร่วมมือกับปราชญ์ท้องถิ่น บุคคล หน่วยงาน องค์กรต่างๆ และชุมชน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อท้องถิ่น รักภูมิปัญญาท้องถิ่นและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในท้องถิ่นได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ จรูณี เก้าเอี้ยน (2557, น.179) ที่กล่าวว่า การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนของการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับครูผู้สอนที่จะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียนและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน สังคม และจากผลการวิจัยที่นำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, น.1, 42) กล่าวว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มารวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันนอก เพราะทำให้ครูมีโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันจากนี้ พิชิต ฤทธิ์จรูญ (2559, น.18) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน ครูต้องมุ่งมั่นในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความสามารถเต็มตามศักยภาพ ครูต้องใช้งานวิจัยเป็นงานเสริมเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวิจัยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันสามารถดำเนินการวิจัยไปพร้อมๆ กับการจัดการเรียนรู้

5. การนิเทศการใช้หลักสูตร คณะกรรมการที่แต่งตั้งวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรให้ติดตามดูแลให้คำแนะนำแก่ครูที่นำหลักสูตรไปใช้ โดยกำหนดปฏิทินการนิเทศระยะเวลาชัดเจน สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร สร้างเครือข่าย และระบบการนิเทศภายในโรงเรียน นิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน และแบบพี่เลี้ยง นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัย แสดงถึงบุคลากรภายในโรงเรียนร่วมกันดำเนินการตรวจสอบ ดูแล ให้คำแนะนำแก่เพื่อนครูในการนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์ (2558, น.168-171) ที่กล่าวว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยวางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรแบบมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรในสถานศึกษาที่นำหลักสูตรไปใช้และประเมินผลการใช้หลักสูตร ดังข้อเสนอแนะของ นิเพาซาน วาบา (2556) จากการศึกษาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ด้าน การบริหารหลักสูตรว่า โรงเรียนควรนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการบริหาร

หลักสูตร เพื่อให้ การกำกับนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรของครูผู้สอนในทุกกลุ่มสาระมีความต่อเนื่อง และกำหนดหรือจัดทำแผนการนิเทศภายในของครูวิชาการที่มีปฏิทินการนิเทศ และแผนการนิเทศ ติดตามนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม คล้ายกับผลการวิจัยของ นิพนธ์ พรหมเมศร์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องการนิเทศโดยการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของครูโรงเรียน ต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยการสร้าง ความร่วมมือ ของครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โรงเรียนบ้าน โคกเมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส พบว่า ครูมีการสร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน โดยมีความร่วมมือร่วมแรงร่วมใจกัน ในการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอนได้ตรงกับเป้าหมายและความต้องการ โดยเพื่อนครูสังเกตการณ์สอนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ครูมีการพูดคุย ปรึกษาหารือกันมากขึ้น เกี่ยวกับหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาสู่การวิจัยในชั้นเรียน

6. การประเมินหลักสูตร พบว่าดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งโดย ประเมินตามวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้ที่กำหนด ประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา นำผลการประเมิน หลักสูตรไปแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้ประสบความสำเร็จทันสมัยสอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรทุกปีการศึกษา สอดคล้อง กับข้อเสนอแนะในงานวิจัยของรังสันต์ โยศรีคุณ (2556, น.83-86) ที่ศึกษาการบริหารหลักสูตร สถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ ด้านการกำกับดูแล คุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา ว่า ควรกำหนดแผนกำกับดูแลทุกภาคเรียน และ ควรประเมินการใช้ หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ การบริหารหลักสูตรที่ประสบ ผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายผู้เรียนควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร มีสมรรถนะและความสามารถในการสื่อสาร มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และสื่อสารในชีวิตประจำวัน ใช้ทักษะ กระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ มีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพ เหมาะสมกับวัยตามความถนัดและสนใจ สามารถแก้ปัญหาและดำรงชีวิตในสังคมได้ ทั้งนี้อาจเป็น เพราะโรงเรียนมีการเตรียมความพร้อม ในการจัดการศึกษา โดยกำหนดหลักสูตรของโรงเรียน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในยุคศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ

สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ สอดคล้องกับวิโรจน์ สารรัตนะ (2556, น.111-112) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีที่คนต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยแสดงความคิดเห็นว่าในศตวรรษที่ 21 การให้การศึกษา จะเน้นทักษะการเรียนรู้ขั้นที่สูงขึ้นโดยการนำเอาความรู้ใหม่ไปใช้อย่างสร้างสรรค์ ยึดโครงงานเป็นฐานขับเคลื่อนด้วยการวิจัยและการบูรณาการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่น โดยมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและอาชีพ ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี คล้ายกับผลการวิจัยของ ศิธาชัย ศรีอุดม (2557, น.169-174) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี ผลการวิจัยพบว่า ผลที่เกิดกับผู้เรียน คือ ผู้เรียนมีทักษะอาชีพและมีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะชีวิต ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2) ที่อธิบายว่าผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถทักษะตามหลักสูตรสถานศึกษาและมีพัฒนาการในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน สมรรถนะที่สำคัญแสดงถึงคุณภาพของผู้เรียน

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการ ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แสดงพฤติกรรมทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ แสดงพฤติกรรมถึงความกตัญญู คุณธรรมจริยธรรม ความรับผิดชอบ วินัยและปฏิบัติตามหลักธรรม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมและมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2559, น.3) ที่กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานแสดงถึงคุณภาพผู้เรียนและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.23) กำหนดนโยบายปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ รวมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ห่างไกลยาเสพติด นอกจากนี้สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2559, น.8-9). ระบุในยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยมีเป้าหมายให้คนไทยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะ ความรู้และความสามารถได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากลและสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนรู้ ทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย จิตสาธารณะ

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ พบว่า ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และทุกองค์ประกอบมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กให้ความสำคัญ มีความตระหนัก มีการเตรียมความพร้อม มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติและดำเนินการเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการ จัดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553, น.1) ได้ระบุว่า สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุด ในการบริหารหลักสูตรและนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วมทำให้เกิด รูปแบบและปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์จากกรอบแนวคิดเดิมสู่แนวคิดและแนวปฏิบัติใหม่ซึ่งต้องม ีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่นและระดับสถานศึกษา

องค์ประกอบที่ 1 บริบท ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สภาพแวดล้อมภายในซึ่งพบว่าอยู่ใน ระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะในแผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558-2561 (2558, น.5) พบปัญหาด้านหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ โดยพบว่าหลักสูตรและ แผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของบริบท ดังนั้นในการบริหารหลักสูตร จึงจำเป็นต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก เพื่อเป็นข้อมูลในการดำเนินการจัดทำหลักสูตร ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการ ของชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ บุญทรง (2556, น.310-311) ที่ได้ศึกษา กลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า การสนับสนุน การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนขนาดเล็ก มีผลในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐาน

องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ใน การนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า ผู้บริหาร ครู หลักสูตร สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ บรรยากาศเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการบริหารหลักสูตร ดังที่ จิตติมา วรรณศรี (2557, น.53) ได้เสนอว่า ปัจจัยนำเข้าที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานเกี่ยวกับทรัพยากรต่างๆ ในการบริหารและ พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรซึ่งโรงเรียนจัดเตรียมให้เหมาะสม

เพียงพอแก่ความจำเป็นในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษาหรือในชุมชน การจัดเตรียมด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน หรือห้องปฏิบัติการที่มีความเหมาะสมปลอดภัยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนผลการวิจัยที่พบว่าด้านที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กได้รับงบประมาณน้อยจึงทำให้มีความขาดแคลน ด้านสื่อ การเรียนรู้ที่ทันสมัยในการนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้และส่งผลเกี่ยวกับ การเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน สอดคล้องกับ Teerapat (2015) ที่กล่าวว่าสื่อ/แหล่งเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ที่ใช้เป็นอุปกรณ์ช่วยในการจัด การเรียนรู้ให้มี ประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมพบว่ามีความเป็นไปได้ในการ นำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้บริหาร หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และครู ของโรงเรียน ที่ประเมินให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอนโดยใช้กระบวนการ 4 ขั้น คือ การวางแผน การปฏิบัติ การนิเทศตรวจสอบ และการประเมินปรับปรุง สอดคล้องกับ ประเวศ เวชชะ (2561, น.315-319) ที่เสนอที่นำเสนอพลังในการบริหารหลักสูตร ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ 1) การวางแผน เป็นการวางแผนในการจัดเตรียมหลักสูตร รวมถึงการตรวจสอบก่อนนำหลักสูตรไปใช้ การจัดเตรียมวัสดุ-อุปกรณ์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ และ ความพร้อมของครู การวางแผน การกำกับ ดูแล ตรวจสอบ และการวางแผนประเมินหลักสูตร 2) การปฏิบัติการดำเนินงานอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยโรงเรียนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ชุมชน คณะกรรมการ บริหารหลักสูตร ดำเนินการศึกษาหลักสูตร วัสดุและคู่มือครู พัฒนาครูและบุคลากร วิเคราะห์ ผู้เรียน จัดตารางการเรียนและตารางการสอนของครู ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรม การเรียนรู้ สนับสนุนทรัพยากร สื่อ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศการเรียนรู้ และประเมินผู้เรียน 3) การกำกับ ดูแล ควบคุม และตรวจสอบหลักสูตร ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาครูโดยวางแผนควบคุมตรวจสอบการใช้หลักสูตรของครู สร้างระบบการนิเทศ การติดตามการดำเนินการตามหลักสูตร การมีทัศนคติที่ดีสร้างบรรยากาศต่อ การดูแล ควบคุม และตรวจสอบ ส่งเสริมให้ครูมีความเข้าใจในหลักสูตร ออกแบบกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรมแก่ผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลาย มีทักษะในการสื่อสารและสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทักษะ การเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้เรียนที่อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ประเมินผลและ กำกับติดตามผลการใช้หลักสูตรให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างเป็นระบบ และ 4) การประเมิน

หลักสูตร เป็นกระบวนการพิจารณาหลักสูตรว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและสังคม มีการประเมินผลอย่างเป็นขั้นตอน ติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาและปรับปรุงหลักสูตร เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของหลักสูตร ส่วนผลการประเมินด้านที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการจัดทำหลักสูตร ทั้งนี้เป็นเพราะที่ผ่านมาพบว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก พบปัญหาด้าน ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) มีคะแนนเฉลี่ยต่ำ ดังที่พบจากผล การรายงานของกลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (2558, น.5) เกี่ยวกับปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กพบว่า คุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ ซึ่งพบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียน ในโรงเรียนขนาดอื่น ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะการบริหารจัดการ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายจึงส่งผลทำให้ประสิทธิภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กไม่เป็นไปตามเป้าหมาย จากข้อมูลเบื้องต้นทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการเคลื่อนไหวด้านการบริหารหลักสูตร ซึ่งหลักสูตร มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพราะหลักสูตรเป็นแนวทางในการนำไปจัดกิจกรรม การเรียนรู้และ การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, น.23) ที่กล่าวว่า หลักสูตรทำให้การศึกษามีประสิทธิผลตามเป้าหมาย เพราะเป็นแนวทางใน การปฏิบัติงานของครูที่จัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ทักษะ ความประพฤติ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า ด้านการประเมินหลักสูตรมีความ เป็นไปได้ในการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นที่มีความสำคัญซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรจะละเลยไม่ได้ เป็นการติดตามและสรุปผลการ ดำเนินงานที่ผ่านมาว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ มีข้อผิดพลาดอย่างไรเพื่อนำมาแก้ไขปรับปรุง พัฒนาต่อไป ดังนั้นผู้บริหารและครูซึ่งเป็นบุคลากรที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาการจัดการ ศึกษาของโรงเรียน ควรวางแผนและดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังที่บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, น.14-15) ที่กล่าวว่า การประเมินผล หลักสูตรเป็น การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตรในการบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

องค์ประกอบที่ 4 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมมีความเป็นไปได้ ในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเพราะสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559, น.17-18) กำหนดพันธกิจให้ส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

และกำหนดนโยบายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ให้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยปลูกฝังผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และห่างไกลยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น.2-3) ที่กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาโดยผู้เรียนต้องมีคุณภาพด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีประเด็นพิจารณา ระดับคุณภาพ คือ ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับ กฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ยอมรับที่จะอยู่ ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายและมีสุขภาพร่างกายและลักษณะจิตสังคม ส่วน ผลการวิจัยด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้อาจ เป็นเพราะว่า โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่มีนักเรียนไม่เกิน 120 คน ส่วนมากตั้งอยู่บนพื้นที่สูง หรือในถิ่นที่ห่างไกลความเจริญ ชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน มีผลต่อปัจจัยด้านการ บริหารหลักสูตร ดังที่กลุ่มวิจัยและพัฒนานโยบาย (2558, น.5) พบว่า ผู้บริหารขาดทักษะ การบริหารจัดการ ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งจะส่งผลต่อ คุณภาพผู้เรียน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบจากการศึกษาการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 แนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ขนาดเล็ก ควรดำเนินการดังนี้

1.1.1 โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการวิเคราะห์บริบทเกี่ยวกับการบริหาร หลักสูตรโรงเรียน และนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการร่วมกันวิเคราะห์บริบทหาจุดแข็ง จุดอ่อน ของสภาพแวดล้อม ภายในโรงเรียน และโอกาส อุปสรรค ของสภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน

1.1.2 ผู้บริหารควรพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ได้ ควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์หลักสูตร

1.1.3 ครูควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ มีส่วนร่วมในการบริหารและประเมินหลักสูตร

1.1.4 การจัดทำหลักสูตรด้วยเครือข่ายสถานศึกษาควรดำเนินการโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา หลักสูตรที่จัดทำขึ้นควรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับครู

1.1.5 การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นควรประสานความร่วมมือ จากวิทยากรท้องถิ่นและประชาชนท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติโรงเรียนควรส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้ และมีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้

1.1.6 โรงเรียนควรแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตรโดยมีฝ่ายประสานงานนิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียนและระดับสังกัด

1.1.7 การประเมินหลักสูตรควรกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กในเขตต่างพื้นที่ควรนำผลที่ได้จากการวิจัยของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทโรงเรียนของตนเองที่บริหาร ควรประสานความร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสที่มีบริบทคล้ายกันและร่วมกันในการบริหารหลักสูตร โดยนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กที่ได้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ตามบริบทของโรงเรียน และควรให้ความสำคัญต่อการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามบริบทความต้องการของโรงเรียนและชุมชนด้วยการนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการร่วมกันวิเคราะห์เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม เนื่องจากทำให้ได้ข้อมูลจริงถูกต้องตามบริบทปัจจุบันและอนาคต สามารถนำไปกำหนดจุดมุ่งหมายและวางแผนการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนตนเอง

1.3 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมีความเป็นไปได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ควรมีการส่งเสริมพัฒนา ผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการรู้เท่าทัน ความเปลี่ยนแปลง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร และการบริหารหลักสูตร มีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารที่ทันสมัยตามรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งจะทำให้โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ดำเนินการบริหารหลักสูตรประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.2 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูให้มีทักษะสื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

พระปริยัติธรรม

มหาวิทยาลัยพระปริยัติธรรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการมีงานทำ ตามแนวทางการจัดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). นายกรัฐมนตรีพบเพื่อนครู “คืนความสุขให้ครู คืนครูให้นักเรียน” จากนโยบายสู่ การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- การุณ สกุลประดิษฐ์ (2559). ไม่ยุบโรงเรียนขนาดเล็ก ข้าราชการหลังวันเด็กและวันครู. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <https://news.Sanook.com/1934938/>
- ชนันท ชาติทอง. (2552). การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข. กรุงเทพฯ: เพชรเกษม.
- ชนันท ชาติทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เพชรเกษม.
- จรรยา คีรีนิล, ดวงทิพย์ โสฬสเสาวภาคย์ และสุชาดา เบญจมนิวัฒน์. (2554). การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนกุยบุรีวิทยา. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.slideshare.net/kroonop/>
- จรุณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา: กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2555). ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คนละความหมาย. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/321886>
- จิตติ รัศมีธรรมโชติ. (2558). การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาองค์การ: Organization Development and Change. กรุงเทพฯ: ธันวา 4 อาร์ต.

- จิตติมา วรณศรี. (2553). *รายงานการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา*. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- จิรภัทร มหาวงศ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของโรงเรียนในถิ่นทุรกันดารบนเขตพื้นที่สูง (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะครุศาสตร์. (2558). *การบริหารหลักสูตร*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, <http://utqplus.com/data/files/00102/00102.pdf>
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การวิเคราะห์บริบท: ความท้าทายของการบริหารการศึกษาในอนาคต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม (Network Building and Participatory)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจือจันทร์ จงสถิตอยู่ และอรุณศรี จิตต์แจ้ง. (2556). *พลังเครือข่ายในพื้นที่*. กรุงเทพฯ: วีกิ.
- ชวลิต ชูกำแหง. (2559). *การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ: Curriculum Research and Development Concept and Process*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2559). *การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพฯ: วีพริ้นท์.
- ชูวิทย์ ไชยเป้า. (2559). *พุทธวิธีการสอน : ศาสตร์การสอนเพื่อพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์*. กำแพงเพชร: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ณัฐพิมล ธรรมสร่างกูร. (2559). *รูปแบบการบริหารเพื่อเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดวิเคราะห์ของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ทิตนา เขมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18)*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทอดศักดิ์ โพธิ์ทอง. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธนภุต สิทธิราช. (2557). *อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยใน สองทศวรรษหน้า (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นฏกร ปิ่นสกุล. (2557). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมอาชีพของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิตยา กาญจนารักษ์. (2553). *ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อกระบวนการบริหารจัดการ หลักสูตร สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.research.rmutt.ac.th>
- นิตยา เปลื้องนุช. (2554). *การบริหารหลักสูตร: Curriculum Administration*. ขอนแก่น: วิทยาลัย ขอนแก่น.
- นิพนธ์ พรหมเมศร์. (2553). *การนิเทศโดยการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ของครูโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สงขลา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2.
- นิเพาซาน วาบา. (2556). *การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์)*. สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9)*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร: Curriculum Development (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พรีน.
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2557). *รัฐบาลประยุทธ์ แดงนโยบาย 11 ด้านเน้นความมั่นคงไร้ทุจริต*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://highlight.kapook.com/view/107829>
- ประยุทธ์ จันทร์โอชา. (2559). *นายกรัฐมนตรีพบเพื่อนครู "คืนความสุขให้ครู คืนครูให้นักเรียน" จากนโยบายสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปริยาภรณ์ ตั้งคุณานันต์. (2558). *พื้นฐานและหลักการการศึกษา (Foundation and Principles Education) (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: มิน เซอร์วิส ซัพพลาย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2559). *เทคนิคการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อื่นๆ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มณีรัตน์ สุวรรณวารีย์. (2555). *ทฤษฎีและแนวความคิดทางการบริหาร*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/458803>.
- ยงยุทธ สิมสีพิมพ์. (2555). *การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก http://www.kroobannok.com/news_file/p52411281448.pdf

- ยีนยง ราชวงษ์. (2557). *วิธีปฏิบัติที่ดี*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.srb1.go.th/km2/?name=research&file=readresearch&id=27>
- รังสันต์ โยศรีคุณ. (2556). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ* (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชัยภูมิ: มหาวิทยาลัยมหาภูมิภควิทยาลัย.
- รัชนีญา แพ้โธสง และวัลภา อารีรัตน์. (2553). *การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนต้นแบบการใช้หลักสูตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 2: กรณีศึกษา. วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา, 4(3), 103-113.*
- รุ่งชัชดาพร เวงะชาติ. (2557). *การบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- วรรณกร ศรีรอด. (2556). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วันชัย มีชาติ. (2559). *การบริหารองค์การ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาริรัตน์ แก้วอุไร. (2555). *การพัฒนาหลักสูตร*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/65963>
- วิเชียร ไชยบัง. (2558). *จิตศึกษา พัฒนาปัญญาภายใน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). บุรีรัมย์: เรียนนอกกะลา.
- วิจิตา สุขทั่วญาติ. (2557). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการในทศวรรษหน้าของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). *แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2556). *กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษา กรณีทัศน์ต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธี.
- ศิธาชัย ศรีอุดม. (2557). *รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์บัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). *คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558).
แผนยุทธศาสตร์พัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก พ.ศ. 2558-2561. กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสสรณ์
การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559).
นโยบาย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสสรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักบริหารการมัธยมศึกษาตอนปลาย. (2558).
การสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 และผลการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช
2551. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://www.curriculum51.net/viewpage.php>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(2560). คู่มือการประชุมการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC (Professional Learning
Community) “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ผู้สถานศึกษา”. กรุงเทพฯ: ทองกมด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
(2552). หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ. กรุงเทพฯ: ทองกมด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552).
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสสรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552).
มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ:
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553).
แนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสสรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553).
แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ชุมชนุมนุสสรณ์การเกษตร
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). แผนพัฒนาการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559,
จาก <http://www.moe.go.th>

- สิริมนต์ นฤมลสิริ. (2556) *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการของวิทยาลัยเทคนิค สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุกัญญา งามบรรจง (บรรณารักษ์). (2559). *วารสารวิชาการ*. กรุงเทพฯ: สกสค. ลาดพร้าว.
- สุเทพ อ่วมเจริญ. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร: ทฤษฎีและการปฏิบัติ*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: ปัญญาชน.
- สุนัย วงศ์สุวคันธ (2555). *การพัฒนารูปแบบความร่วมมือในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษานขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อนันต์ นามทองต้น. (2554). *มองทางลัดสู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. นนทบุรี: สหมิตรพริ้นติงแอนด์พับลิชชิ่ง.
- อรอุมา เจริญสุข, วิทยุพัฒน์ อยู่เนติล และภริดี วัชรสินธ์. (2558). แนวทางการพัฒนาและบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานแนวใหม่. *วารสารวิธีวิทยาการวิจัย*, 28(1), 75-94.
- อำนาจ บุญทอง. (2556). *กลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตภาคเหนือตอนล่าง (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Adisomelle, A. O.. (2015). *Constraints to management of school curriculum a study of public primary schools in Loiyangalani District of Marsabit County, Kenya*. (Master Theses and Dissertations). Kenya: Kenyatta University.
- Ann S. Teberg. (1999). *Identified Professional Development Needs of Teachers in Curriculum Reform*. Canada: n.p.
- Lumadi, M. W. (2012). Curriculum management: "Driving the school management team frantic". *Africa Education Review*, 9(1), S121-S135.
- Teerapat. (2558). *องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้*. สืบค้น 15 กุมภาพันธ์ 2559, จาก <http://tmteerapat.blogspot.com/2015/07/blog-post.html>

Wetcha, P. (2018, 20-21 January). Power of the triple P; Principle, process, and participatory of the curriculum management in school. In *The 1st International Conference on Sustainable Education Development (ICSED 2018)* (pp.315-318).
Ubon Ratchathani: Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยพระนคร

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)
เพื่อตรวจสอบตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตร
สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

1. รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.วารินทร์ แก้วอุไร อาจารย์ภาควิชาการศึกษา
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยนเรศวร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์
รองคณบดีฝ่ายพัฒนาครูและบริหารวิชาการ
มหาวิทยาลัยนเรศวร
4. ดร.สมเกียรติ บุญรอด อดีตผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ
ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. นายสุชน วิเชียรสรรค์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 39
6. ดร.อภิชัย นุชเนื่อง ศึกษาพิเศษเชี่ยวชาญ
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
7. ดร.เกรียงศักดิ์ สุวรรณวัจน์ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพิษณุโลก
8. ดร.อรุณศรี เงินเสื่อ ผู้อำนวยการโรงเรียนพุทธชินราชพิทยา
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
9. นายพิพัฒน์ พรหมโพธิ์ ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญโรงเรียนชาติตระการ
พิทยาคม อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก ข ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
งานวิจัยเรื่อง : รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ตอนที่ 1 แบบแสดงความคิดเห็นข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกณฑ์ในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อคำถาม

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในข้อคำถาม

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อคำถาม

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
1.	ปัจจุบันท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใด ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ☐ ครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	วุฒิการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ☐ 1 – 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 15 ปีขึ้นไป	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 แบบแสดงความคิดเห็นสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

เกณฑ์ในการพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) และความสอดคล้องกับนิยาม ดังนี้

+1 หมายถึง เห็นด้วยกับข้อความและความสอดคล้องคำนิยามศัพท์เฉพาะ

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในข้อความและความสอดคล้องคำนิยามศัพท์เฉพาะ

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยกับข้อความและความสอดคล้องคำนิยามศัพท์

2.1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านผู้บริหาร							
1.	มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	สามารถให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	สามารถให้คำแนะนำ ข้อปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	วางแผนการบริหารหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิดร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	สามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร และจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านผู้บริหาร (ต่อ)							
7.	จัดครูโดยมอบหมายรายวิชาให้รับผิดชอบและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	เป็นผู้นำการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีการประเมินและนำผลการประเมินการใช้หลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	เป็นผู้นำการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆมาใช้ในการบริหารหลักสูตรอยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อการบริหารหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารหลักสูตรให้สำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านครู							
1.	มีความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้และหลักจิตวิทยา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านครู (ต่อ)							
3.	มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตร และจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีความสามารถในการวางแผนและจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันโดยลงมือปฏิบัติ กิจกรรมด้วยตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม ความถนัด ความสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	มีทักษะการวัดและประเมินผล การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตาม การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนา การจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหา การเรียนรู้ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน พัฒนาค้นคว้าอย่าง ต่อเนื่องให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	มีความมุ่งมั่นตั้งใจจัดการเรียนรู้ ด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านครู (ต่อ)							
15.	มีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริมในการเรียนรู้ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักสูตร							
1.	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องปัญหาความต้องการ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุม คุณสมบัติของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของ มาตรฐานการศึกษาชาติ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีสาระเนื้อหาตรงกับความสนใจของผู้เรียน ที่จะศึกษาต่อ	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5.	หลักสูตรส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรม อย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	เนื้อหาสาระในรายวิชาให้นักเรียนได้เรียนรู้ เรื่องลำดับความยากง่าย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	เนื้อหาสาระในรายวิชาสามารถนำไปใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านหลักสูตร (ต่อ)							
8.	มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อการแก้ไข ปัญหา ตรงตามความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีการสอดแทรกทักษะชีวิตทุกกลุ่มสาระ การเรียนรู้ของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ทุก 3 - 5 ปีอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้							
1.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จาก แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำ จัดหาสื่อ/ แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเพื่อนำไปใช้ ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	อบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการใช้สื่อ/ แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่มี ประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยี สารสนเทศ (Distance learning information technology : DLIT) มาใช้เป็น เครื่องมือในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/ แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเอื้อ ต่อการเรียนรู้และเพียงพอต่อความต้องการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้ (ต่อ)							
8.	มีการจัดเก็บสื่อการเรียนรู้ที่มีระบบสะดวกต่อการนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีห้องสมุดที่มีเอกสารต่างๆอย่างหลากหลายที่จำเป็นสำหรับสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีห้องปฏิบัติการต่างๆ สำหรับฝึกทักษะของนักเรียน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ฯลฯ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างครอบคลุมทุกสาระการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม							
1.	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5.	บรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนระหว่างครูกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	มีห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกลได้	+1	0	+1	2	0.67	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (ต่อ)							
8.	จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสม กับกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการ ปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีการจัดมุมวิชาการต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีการจัดป้ายนิเทศที่มีความรู้ มีประโยชน์ ประหยัด สวยงาม และมีการเปลี่ยนแปลง อยู่เสมอ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่ และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

2.2 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน							
1.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน							
4.	มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย							
1.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการชุมชน และสังคมเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย							
4.	ประชุมอภิปราย พิจารณาความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายที่กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีการตรวจสอบความชัดเจนของจุดมุ่งหมายที่กำหนดและสามารถนำไปปฏิบัติได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	การกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ขั้นการจัดทำหลักสูตร							
1.	มีการศึกษาเอกสารหรือจัดประชุมสัมมนาหรือเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีการออกแบบหลักสูตรโดยการรับฟังคำแนะนำของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางฯ หลักสูตรโรงเรียนสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่สำคัญคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรที่จัดกลุ่มมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการจัดทำหลักสูตร (ต่อ)							
6.	มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้							
1.	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีการประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
4.	มอบหมายความรับผิดชอบครูให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบที่สำคัญสอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	มีการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ (ต่อ)							
7.	มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองสอดคล้องกับสาระหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) มาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของครู	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	ส่งเสริมการอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาสาระความรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15.	มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ (ต่อ)							
16.	มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาผู้เรียน ในรูปแบบวิทยากร ท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ขั้นการนิเทศการใช้หลักสูตร							
1.	วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	กำหนดผู้รับผิดชอบการนิเทศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลา ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	กำกับติดตามให้เป็นไปตามแผนการนิเทศ การใช้หลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายใน โรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	มีการนิเทศติดตามและประชุมสรุปผล ระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ไขปัญหา ร่วมกัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	มีการจัดระบบข้อมูลการนิเทศเพื่อนำไปใช้ ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ใช้ในการนิเทศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	จัดทำแบบประเมินการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ใช้ในการนิเทศ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไป ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ขั้นการประเมินหลักสูตร							
1.	มีการวางแผนการประเมินหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	การประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีการประเมินหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิตหลักสูตร	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
5.	มีการนำผลการประเมินหลักสูตรมาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

2.3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน							
1.	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	สามารถในการอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) ตามเกณฑ์ระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	สามารถการคิดคำนวณ (Arithmetics) ตามเกณฑ์ระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	สามารถอธิบาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความ ต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เหมาะสมตามเกณฑ์ของระดับชั้น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียน ถนัดและสนใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การ เรียนรู้และพัฒนาตนเอง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และ ข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ สื่อสารได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11.	สามารถจัดทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย ได้สำเร็จ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (ต่อ)							
13.	สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14.	มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น หรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์							
1.	มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือ การทำงานร่วมกับผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2.	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ตามหลักสูตร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3.	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4.	มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียน กำหนด	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5.	มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับและเห็นคุณค่า ในความแตกต่างระหว่างบุคคล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6.	มีความเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน ยอมรับเหตุผล ความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7.	มีความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8.	สามารถควบคุมตนเอง แสดงออก ทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9.	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ในชีวิตประจำวัน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10.	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ต่อ)							
11.	มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12.	มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13.	มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ข้อ	รายการ	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			รวม	IOC	ผล พิจารณา
		1	2	3			
	ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

สภาพการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

งานวิจัยเรื่อง : รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

A CURRICULUM ADMINISTRATIVE MODEL MOVE TOWARD
EFFECTIVENESS OF LEARNING MANAGEMENT IN SMALL
SECONDARY SCHOOL.

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยการศึกษา เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยข้อมูลที่ได้มาใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใดและข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริง คำตอบของท่านถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อ การพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขอความกรุณาตอบและส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 19 กรกฎาคม 2560 ขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้ หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาสอบถามที่ นางเรณู
บุญเสรรฐ หมายเลขโทรศัพท์ 809 – 438 – 1712 E – mail: ranu.tn@gmail.com

เรณู บุญเสรรฐ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน แต่ละข้อตามสถานภาพที่เป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใด
 - ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี
 - 11 – 15 ปี 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ทุกข้อคำถามแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ว่าท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กมากน้อยเพียงใด โดยข้อคำถามมีเกณฑ์ประกอบ การพิจารณา คือ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหาร						
1.	มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร					
2.	สามารถให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
3.	สามารถให้คำแนะนำ ข้อปรึกษาและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรแก่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง					
4.	วางแผนการบริหารหลักสูตร โดยเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ					
5.	สามารถในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร และจัดทำหลักสูตร					
6.	เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน					
7.	จัดครูโดยมอบหมายรายวิชาให้รับผิดชอบและนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ					
8.	เป็นผู้นำการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตรอย่างมีระบบ					
9.	มีการประเมินและนำผลการประเมินการใช้หลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรโรงเรียนให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการ ของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น					
10.	เป็นผู้นำการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					
11.	ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางกายภาพเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ					
12.	ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ๆมาใช้ในการบริหารหลักสูตรอยู่เสมอ					
13.	ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆเพื่อการบริหารหลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ผู้บริหาร (ต่อ)						
14.	ส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร					
15.	สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการบริหารหลักสูตรให้สำเร็จ					
ครู						
1.	มีความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนรู้และหลักจิตวิทยา					
2.	มีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบในการจัดทำหลักสูตร					
3.	มีความสามารถในการออกแบบหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร					
4.	มีความสามารถในการวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องหลักสูตร					
5.	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง					
6.	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ					
7.	มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับ เนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
8.	มีทักษะการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้					
9.	มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร					
10.	มีการนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
11.	สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาหรือแก้ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน					
12.	มีส่วนร่วมในการประเมินหลักสูตร					
13.	เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องให้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้ทางวิชาการและเทคโนโลยี					
14.	มีความมุ่งมั่นตั้งใจจัดการเรียนรู้ด้วยความรับผิดชอบและ เสียสละ					
15.	มีความรักและความเมตตาต่อศิษย์ เอาใจใส่ช่วยเหลือ ส่งเสริม ในการเรียนรู้ของผู้เรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
หลักสูตร						
1.	หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และสอดคล้องปัญหาความ ต้องการของสถานศึกษา					
2.	ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและ ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร					
3.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมคุณสมบัติของผู้เรียน ตามจุดมุ่งหมายของมาตรฐานการศึกษาชาติ ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
4.	มีสาระเนื้อหาตรงกับความสนใจของผู้เรียนที่จะศึกษาต่อ					
5.	หลักสูตรส่งเสริมการปลูกฝังคุณธรรมอย่างเป็นรูปธรรม					
6.	เนื้อหาสาระในรายวิชาให้นักเรียนได้เรียนรู้เรียงลำดับ ความยากง่าย					
7.	เนื้อหาสาระในรายวิชาสามารถนำไปใช้ในการดำเนิน ชีวิตประจำวันของผู้เรียน					
8.	มีความยืดหยุ่น ตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหา ตรงตาม ความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับชีวิตประจำวัน					
9.	มีการสอดแทรกทักษะชีวิตทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร					
10.	มีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรสำหรับครู					
11.	มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุก 3 - 5 ปีอย่าง ต่อเนื่อง					
สื่อ/แหล่งเรียนรู้						
1.	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน					
2.	ส่งเสริมสนับสนุนในการจัดทำ จัดหาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ที่ทันสมัยเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้					
3.	อบรมครูเกี่ยวกับเทคนิคการใช้สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
สื่อ/แหล่งเรียนรู้ (ต่อ)						
4.	มีเครื่องคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อการจัดการเรียนรู้					
5.	มีการนำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Distance learning information technology : DLIT) มาใช้เป็นเครื่องมือ ในการจัดการเรียนรู้					
6.	นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้ ในการจัดการเรียนรู้					
7.	ใช้สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาเพื่อการเรียนรู้และ เพียงพอต่อความต้องการ					
8.	มีการจัดเก็บสื่อการเรียนรู้ที่มีระบบ สะดวกต่อการนำไปใช้					
9.	มีห้องสมุดที่มีเอกสารต่างๆอย่างหลากหลายที่จำเป็นสำหรับ สืบค้นข้อมูลการเรียนรู้					
10.	มีห้องปฏิบัติการต่างๆ สำหรับฝึกทักษะของนักเรียน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ฯลฯ					
11.	มีการจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนอย่างครอบคลุม ทุกสาระการเรียนรู้					
บรรยากาศและสภาพแวดล้อม						
1.	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้					
2.	แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและ บรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้					
3.	มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ					
4.	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยน เรียนรู้					
5.	บรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนระหว่างครูกับผู้เรียนมี ปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน					
6.	มีห้องเรียนเพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
บรรยากาศและสภาพแวดล้อม (ต่อ)						
7.	จัดห้องเรียน DLIT ที่สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกลได้					
8.	จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มการเรียนรู้					
9.	มีการจัดมุมวิชาการต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน					
10.	มีการจัดป้ายนิเทศที่มีความรู้ มีประโยชน์ ประหยัด สวยงาม และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ					
11.	จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน					

2.2 สอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารหลักสูตร

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน						
1.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้ปกครอง					
2.	คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
3.	มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร					
4.	มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง					
การกำหนดจุดมุ่งหมาย						
1.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคมเพื่อกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การกำหนดจุดมุ่งหมาย (ต่อ)						
2.	กำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและแนวทางการนำหลักสูตรไปใช้					
3.	กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง					
4.	ประชุมอภิปราย พิจารณาความเหมาะสมของจุดมุ่งหมายที่กำหนด					
5.	มีการตรวจสอบความชัดเจนของจุดมุ่งหมายที่กำหนดและสามารถนำไปปฏิบัติได้					
6.	การกำหนดจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
การจัดทำหลักสูตร						
1.	มีการศึกษาเอกสารหรือจัดประชุมสัมมนาหรือเชิญวิทยากร มาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและจัดทำหลักสูตร					
2.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม					
3.	มีการออกแบบหลักสูตรโดยการรับฟังคำแนะนำของผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตร					
4.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลักสูตรแกนกลางฯ หลักสูตรโรงเรียน สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกโรงเรียน					
5.	มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรที่จัดกลุ่มมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา หน่วยการเรียนรู้ กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียน เกณฑ์การจบหลักสูตร					
6.	มีการจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลและประเมินผลของหลักสูตร					
7.	มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
8.	มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การนำหลักสูตรไปใช้						
1.	มีการวางแผนเตรียมความพร้อมในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ					
2.	ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
3.	มีการประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
4.	มอบหมายความรับผิดชอบครูให้ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร					
5.	มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบที่สำคัญสอดคล้องหลักสูตรสถานศึกษา					
6.	มีการตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้จริง					
7.	มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองสอดคล้องกับสาระหลักสูตร					
8.	มีการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น					
9.	นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) มาใช้ในการวางแผนจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนร่วมกันของครู					
10.	มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
11.	มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ					
12.	ตรวจสอบและประเมินผลผู้เรียนอย่างเป็นระบบ					
13.	ใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียน					
14.	ส่งเสริมการอบรมพัฒนาครูให้มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และเนื้อหาสาระความรู้					
15.	มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การนำหลักสูตรไปใช้ (ต่อ)						
16.	มีการเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในรูปแบบวิทยากรท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน					
การนิเทศการใช้หลักสูตร						
1.	วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร					
2.	กำหนดผู้รับผิดชอบการนิเทศ					
3.	มีปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน					
4.	กำกับติดตามให้เป็นไปตามแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร					
5.	สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน					
6.	มีการนิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แก้ไขปัญหาพร้อมกัน					
7.	มีการจัดระบบข้อมูลการนิเทศเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรโรงเรียน					
8.	จัดทำแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ใช้ในการนิเทศ					
9.	จัดทำแบบประเมินการวัดกิจกรรมการเรียนรู้ใช้ในการนิเทศ					
10.	มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
การประเมินหลักสูตร						
1.	มีการวางแผนการประเมินหลักสูตร					
2.	มีการกำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร					
3.	การประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย					
4.	มีการประเมินหลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิตหลักสูตร					
5.	มีการนำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น					

2.3 สอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน						
1.	มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
2.	สามารถในการอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) ตามเกณฑ์ระดับชั้น					
3.	สามารถการคิดคำนวณ (Arithmetics) ตามเกณฑ์ระดับชั้น					
4.	สามารถอธิบาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น					
5.	มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน					
6.	สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเหมาะสมตามเกณฑ์ของระดับชั้น					
7.	สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ					
8.	วางแผนการปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และพัฒนาตนเอง					
9.	มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้					
10.	สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน					
11.	สามารถจัดทำชิ้นงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จ					
12.	สามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์					
13.	สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้					
14.	มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย					
คุณลักษณะที่พึงประสงค์						
1.	มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
2.	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ต่อ)						
3.	แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.	มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด					
5.	มีมนุษยสัมพันธ์ดี ยอมรับและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล					
6.	มีความเชื่อเพื่อซึ่งกันและกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่น					
7.	มีความรับผิดชอบ					
8.	สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
9.	มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน					
10.	มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม					
11.	มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข					
12.	มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ					
13.	มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะสภาพการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์
แนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

งานวิจัยเรื่อง : รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก

A CURRICULUM ADMINISTRATIVE MODEL MOVE TOWARD
 EFFECTIVENESS OF LEARNING MANAGEMENT IN SMALL
 SECONDARY SCHOOL.

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยสำหรับการศึกษา เรื่อง “รูปแบบ การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก” มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ จะไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใดและ ข้อมูลที่ได้ ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริง คำตอบของท่านถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่
ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพผลการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. สถานที่ทำงาน
4. หมายเลขโทรศัพท์
5. วันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ เดือน พ.ศ.
6. สถานที่ทำการสัมภาษณ์
7. เริ่มสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา น.

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่
ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

1. ผู้บริหาร

การบริหารหลักสูตรที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารควรจะต้องมี
คุณสมบัติอย่างไร มีบทบาทและหน้าที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

2 ครู

การบริหารหลักสูตรที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
ที่กำหนด ครูควรจะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร มีบทบาทและหน้าที่อย่างไรบ้าง

.....

.....

3 หลักสูตร

หลักสูตรของโรงเรียนที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ควรจะมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้

สื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร
มีอะไรบ้าง ควรจะมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม

โรงเรียนมีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อะไรบ้าง และ
นำบรรยากาศและสภาพแวดล้อมไปใช้อย่างไรจึงจะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตาม
จุดมุ่งหมายหลักสูตร

.....

.....

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

1. การวิเคราะห์สภาพ

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในการจัดทำหลักสูตรที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร มีใครเป็นผู้ดำเนินการ และมีการดำเนินการอย่างไร

.....

.....

2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ มีใครเป็นผู้ดำเนินการ มีบทบาท หน้าที่อย่างไร จุดมุ่งหมายควรมีลักษณะอย่างไร

.....

.....

3. การจัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรโดยศึกษาที่จะส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย มีใครเป็นผู้จัดทำ มีบทบาท หน้าที่อย่างไร

.....

.....

4. การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ ใครเป็นผู้นำไปใช้ และนำไปใช้อย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร

.....

.....

5. การนิเทศการใช้หลักสูตร

การนิเทศการใช้หลักสูตรมีแนวทางอย่างไร ใครเป็นผู้นิเทศการใช้หลักสูตร ที่จะทำให้การบริหารหลักสูตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร

.....

.....

6. การประเมินหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรจะประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายหลักสูตรได้ โรงเรียนมีแนวทางในการประเมินหลักสูตรอย่างไร ใครเป็นผู้ประเมินหลักสูตรและประเมินอย่างไร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ของการบริหารหลักสูตรที่ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างไร

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนในการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิภาพจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเป็นอย่างไร

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

ประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตร
สู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

งานวิจัยเรื่อง : รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดเล็ก

A CURRICULUM ADMINISTRATIVE MODEL MOVE TOWARD
EFFECTIVENESS OF LEARNING MANAGEMENT IN SMALL
SECONDARY SCHOOL.

คำชี้แจง

ประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยสำหรับการศึกษาเรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก” เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อการใช้งานและสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใดและข้อมูลที่ได้ผู้วิจัย จะถือเป็นความลับ ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านตอบตามความเป็นจริง คำตอบของท่าน ถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ประเด็นการพิจารณาความเหมาะสมฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์
2. ตำแหน่ง
3. สถานที่ทำงาน
4. หมายเลขโทรศัพท์
5. วันเวลาที่ทำการสัมภาษณ์ วันที่ เดือน พ.ศ.
6. สถานที่ทำการสัมภาษณ์
7. เริ่มสัมภาษณ์เวลา น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา

ตอนที่ 2 ประเด็นการพิจารณาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

1. ผู้บริหาร
2. ครู
3. หลักสูตร
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม

ประเด็นที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การจัดทำหลักสูตร
4. การนำหลักสูตรไปใช้
5. การนิเทศการใช้หลักสูตร
6. การประเมินหลักสูตร

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์

ประเด็นที่ 1 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. ผู้บริหาร			
1.1 เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์			
1.2 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ			
1.3 มีความรู้ด้านโครงสร้างและบริบทของ โรงเรียนอย่างรอบด้าน			
1.4 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถให้คำแนะนำแก่ครู			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1.5 วางโครงสร้างการบริหาร ทำงานเป็นทีม เน้นความรับผิดชอบ และกำหนดเป้าหมายชัดเจน ลดขั้นตอนการทำงาน			
1.6 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทางวิชาการกับสถานศึกษา เครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานในชุมชน ส่งเสริม การพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ เพื่อการบริหารหลักสูตร			
1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและทรัพยากร เพื่อการบริหารหลักสูตร			
1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการเรียนรู้			
1.9 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่โดย ให้คำเนิ่งถึงผู้เรียน			
1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาสทางการศึกษา			
1.11 แสดงความชื่นชม คำชมเชย ความสัมพันธ์ที่ดีและให้กำลังใจ แก่ครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ			
2. ครู			
2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม			
2.2 มีครูตรงตามสาขาวิชาหลัก			
2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
2.4 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด			
2.5 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ หลักสูตร			
2.6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ได้รับ มอบหมายในการบริหาร หลักสูตร			
2.7 มีความสามารถวางแผนและจัดทำ แผนการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องหลักสูตร			
2.8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตาม ความถนัด ความสนใจ			
2.9 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ ทันสมัยเหมาะสมกับ เนื้อหาสาระมาใช้ในการ จัดการเรียนรู้			
2.10 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนรู้			
2.11 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร นำผลการนิเทศไป พัฒนาการจัดการเรียนรู้			
2.12 มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ กับผู้ปกครอง ชุมชน และครู โรงเรียนอื่นๆ			
3. หลักสูตร			
3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตร แกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้อง ปัญหาความต้องการ			
3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัด กิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
3.3 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร			
3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์			
3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น หลักสูตรวิชาชีพ			
3.6 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน			
3.7 มีคู่มือหลักสูตร			
3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีหรือ 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง			
4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้			
4.1 มีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้หลากหลายตามรายวิชา และกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ			
4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน			
4.3 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน			
4.4 มีสื่อที่เหมาะสมทันสมัยและอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ			
4.5 นำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT , DLTV สื่อมัลติมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้			
4.6 มีคู่มือแหล่งเรียนรู้			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
4.7 มีห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมวิชาการ สำหรับสืบค้น ข้อมูลการเรียนรู้			
4.8 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้ และฝึกทักษะแก่ผู้เรียน			
4.9 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้			
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม			
5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้			
5.2 มีส่วนร่วมจากเครือข่ายผู้ประกอบการ เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน			
5.3 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้			
5.4 จัดมุมวิชาการต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน			
5.5 มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ			
5.6 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรม การเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม			
5.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้			
5.8 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญต่อ DLIT, DLTV และอินเทอร์เน็ต			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
5.9 จัดห้องเรียน DLIT สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกล			
5.10 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยไม่ว่ากล่าว ด้วยคำพูดไม่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา			
5.11 จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจ แก่นักเรียน			

ประเด็นที่ 2 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการวางแผน (P) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการ หรือตัวแทนสภาระการเรียนรู้ระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>1.2 มีการแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม แก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง</p>			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดย PLC ระดับชั้นเรียนด้วยเครือข่าย ผู้ปกครอง และ PLC ระดับโรงเรียน ด้วยคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>			
<p>2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย</p> <p>2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับ สภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคม</p> <p>2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายทุกด้านโดยบูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และและยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>2.4 ใช้กระบวนการ PLC ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>			
<p>3. การจัดทำหลักสูตร เป็นการปฏิบัติ (D) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม</p> <p>3.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร</p> <p>3.3 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร</p>			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>3.4 ให้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ จัดทำหลักสูตรอย่างเป็นลำดับขั้นตอน</p> <p>1) วิเคราะห์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้ สอดรับกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอ ผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน และ 7) รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด</p> <p>3.5 จัดทำหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้น คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชาที่สอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัดและ สอดคล้องตามความต้องการ และความจำเป็นของชุมชน ตามโครงสร้างของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551</p> <p>3.6 ปรับโครงสร้างหลักสูตรและเวลาเรียนให้ เหมาะสม</p> <p>3.7 มีการจัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้ หลักสูตร</p> <p>3.8 มีการนำเสนอขอความเห็นชอบหลักสูตรที่จัดทำ จาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.9 จัดหลักสูตรวิศึกษาโดยทำข้อตกลงร่วมกันกับ สถาบันและ ผู้ปกครอง</p>			
<p>4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการปฏิบัติ (D) ของ กระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความ เข้าใจที่ชัดเจน ตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของ ตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>4.2 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ ตามรายวิชา ในหลักสูตร</p>			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
4.3 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อน การนำไปใช้			
4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตร พร้อมทั้งสอดแทรก คุณลักษณะอันพึงประสงค์			
4.5 ประสานความร่วมมือจากบุคคล หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไป ตามจุดมุ่งหมาย			
4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่ เกี่ยวข้อง			
4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”			
4.8 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความ ถนัดและความสนใจ			
4.9 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและ มีส่วนร่วม			
4.10 นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4.11 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ ท้องถิ่นมาให้ความรู้ แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง			
4.12 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียน ทุกคน			
4.13 จัดกิจกรรมซ่อมเสริมผู้เรียนที่มีความบกพร่อง ทางการเรียนรู้			
4.14 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>4.15 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสม ทันสมัย มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต</p> <p>4.16 จัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>4.17 จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความต้องการ</p> <p>4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ ของผู้เรียน</p>			
<p>5. การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบ (C) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน</p> <p>5.3 กำหนดปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน</p> <p>5.4 จัดทำแบบตรวจสอบตัวชี้วัด เพื่อให้ครูได้นำไปตรวจสอบ ตัวชี้วัดในรายวิชาที่สอนก่อนรับการนิเทศ</p> <p>5.5 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้ง ต่อเทอม</p> <p>5.6 นิเทศแบบกัลยาณมิตรและแบบนิเทศสอนงาน (Coaching) นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย PLC</p> <p>5.7 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p>			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>6. การประเมินหลักสูตร เป็นการปรับปรุง (A) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วม ทุกฝ่าย</p> <p>6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร</p> <p>6.3 จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ประจำปี การศึกษาทุกปีการศึกษา</p> <p>6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา</p> <p>6.5 นำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร ให้ทันสมัย สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น</p>			

ประเด็นที่ 3 ความเหมาะสมขององค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
<p>1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน</p> <p>1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ ระดับชั้น</p> <p>1.3 สามารถการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ระดับชั้น</p> <p>1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษเหมาะสม ตามเกณฑ์ของระดับชั้น</p> <p>1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และ ข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้</p>			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1.6 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสาร ได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน			
1.7 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน			
1.8 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ			
1.9 มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ			
1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้			
1.11 มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะ ทางอาชีพเหมาะสมกับวัย			
1.12 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้			
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์			
2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด			
2.2 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง			
2.3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผล ความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงาน ร่วมกับผู้อื่น			
2.4 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน			

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ		
	เหมาะสม	ปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
2.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม เห็นคุณค่า ของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ			
2.6 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์ อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์			
2.7 พฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ส่งผลให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ			
2.8 มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้			
2.9 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม			

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบ

**แบบสอบถามประเมินความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้**

คำชี้แจง

แบบสอบถามความเป็นไปได้ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยสำหรับการศึกษา เรื่อง “รูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก” มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก โดยข้อมูลที่ได้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงาน และสถานภาพทางราชการของท่านแต่อย่างใดและข้อมูลที่ได้ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ ดังนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาให้ท่านแสดงความคิดเห็น คำตอบของท่านถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนารูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

แบบสอบถามความเป็นไปได้ฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

1. บริบท
2. ปัจจัยการบริหารหลักสูตร
3. กระบวนการบริหารหลักสูตร
4. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เรณู บุญเสรรฐ

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน แต่ละข้อตามสภาพที่เป็นจริง

1. ปัจจุบันท่านปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใด
 - ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายวิชาการ ครู
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด
 - ปริญญาตรี ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
3. ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
 - 1 – 5 ปี 6 – 10 ปี
 - 11 – 15 ปี 15 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ระดับความคิดเห็น โดยพิจารณาในประเด็นดังนี้

ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ หมายถึง ความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ ในการนำรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กไปใช้ได้มากน้อยเพียงใด

- 5 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
1. บริบท						
1.1 สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน						
1.1.1	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง					
1.1.2	คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็ง จุดอ่อน ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ การปฏิบัติงาน บุคลากร ทักษะความรู้ความสามารถคุณลักษณะของผู้เรียน ครู ผู้บริหาร รูปแบบการบริหารจัดการ ค่านิยมร่วมของโรงเรียน					
1.1.3	โรงเรียนนำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการดำเนินการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน					
1.1.4	สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ					
1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน						
1.2.1	โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการวิเคราะห์บริบทที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหาร ครู วิชาการหรือตัวแทนสาระการเรียนรู้ระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
1.2 สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียน (ต่อ)						
1.2.2	คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งร่วมกันวิเคราะห์หาจุดแข็งจุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และเทคโนโลยี					
1.2.3	สรุปผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกโรงเรียนและแจ้งให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ					
1.2.4	โรงเรียนนำผลการวิเคราะห์เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2. ปัจจัยการบริหารหลักสูตร						
2.1 ผู้บริหาร						
2.1.1	ผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางวิชาการ รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถให้คำแนะนำด้านหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้					
2.1.2	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตร					
2.1.3	ผู้บริหารสร้างระบบการบริหารหลักสูตรในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ					
2.1.4	ผู้บริหารมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สามารถประยุกต์ใช้และแนะนำแก่ผู้อื่นได้					
2.1.5	จัดสรรงบประมาณและทรัพยากรในการบริหารหลักสูตร					
2.1.6	ผู้บริหารสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2.1.7	ส่งเสริมพัฒนาครูด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
2.1.8	ผู้บริหารให้ความสำคัญ ความสัมพันธ์ สร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและบุคลากรในโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
2.2 ครู						
2.2.1	ครูมีภาวะผู้นำทางวิชาการและสามารถเป็นผู้ตามที่ดี					
2.2.2	ครูมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร					
2.2.3	ครูมีความรู้ตรงตามสาขาวิชาพื้นฐานหรือเพิ่มเติม					
2.2.4	ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำและการใช้หลักสูตร					
2.2.5	ครูมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามศักยภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับตัวชี้วัดของหลักสูตร					
2.2.6	ครูมีทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร					
2.2.7	ครูมีทักษะการจัดทำสื่อและนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้					
2.2.8	ครูมีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร และนำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
2.2.9	ครูสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ					
2.2.10	ครูมีวัฒนธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม เช่น มีความร่วมมือทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารที่ดี การให้เกียรตินับถือ ใฝ่หาความรู้ต่อกัน และ มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร					
2.3 หลักสูตร						
2.3.1	หลักสูตรควรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องกับปัญหาความต้องการ					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
2.3 หลักสูตร (ต่อ)						
2.3.2	หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม					
2.3.3	หลักสูตรจัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตร					
2.3.4	หลักสูตรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพเพื่อการมีงานทำโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
2.3.5	หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
2.3.6	โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
2.4 ด้านสื่อ/แหล่งเรียนรู้						
2.4.1	ครูจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมทันสมัยอย่างหลากหลายตามรายวิชาและกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ					
2.4.2	โรงเรียนมีแหล่งสืบค้นข้อมูลและห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน					
2.4.3	จัดห้องเรียนให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) อินเทอร์เน็ตมีประสิทธิภาพ					
2.4.4	โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้					
2.4.5	โรงเรียนจัดทำคู่มือแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
2.5 บรรรยากาศ						
2.5.1	แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการในโครงการ/กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศให้ปลอดภัย เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้					
2.5.2	สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารหลักสูตรและการเรียนรู้ จากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายสหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน					
2.5.3	โรงเรียนจัดบรรยากาศภายในให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งแสดงเผยแพร่ผลงานของนักเรียน มุมวิชาการทั้งในและนอกชั้นเรียน ห้องเรียนสะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ โต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมและสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม					
2.5.4	สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งด้านการทำงานและการเรียนรู้ของครูและผู้เรียน					
3. กระบวนการบริหารหลักสูตร						
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน						
3.1.1	แต่งตั้งคณะกรรมการการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานประกอบด้วยผู้บริหารหัวหน้าบริหารงานทุกฝ่าย หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และตัวแทนผู้ปกครอง					
3.1.2	ประชุมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้ง					
3.1.3	นำหลักสูตรสถานศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (ต่อ)						
3.1.4	โรงเรียนนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมใช้ PLC ทั้งในระดับชั้นเรียน และโรงเรียน					
3.1.5	ตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ของคณะกรรมการ					
3.1.6	ทบทวนหลังการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขเมื่อพบข้อบกพร่องและนำข้อมูลที่แก้ไขแล้วไปดำเนินการต่อไป					
3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย						
3.2.1	เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องการบริหารหลักสูตรโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายหลักสูตรและโดยการของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้องด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการของชุมชนและสังคม					
3.2.2	กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานมาเป็นข้อมูลในการกำหนดจุดมุ่งหมาย					
3.2.3	กำหนดจุดมุ่งหมายโดยให้บูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะที่พึงประสงค์					
3.2.4	ดำเนินการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยใช้กระบวนการ PLC ทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา					
3.2.5	ครูและผู้เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบและพิจารณาจุดมุ่งหมาย เพื่อให้จุดมุ่งหมายทุกข้อมีความสอดคล้องกันสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
3.2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย (ต่อ)						
3.2.6	ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้จุดมุ่งหมาย ที่มีทิศทางในการนำไปจัดทำหลักสูตรและนำหลักสูตรไปใช้					
3.3 การจัดทำหลักสูตรโดยเครือข่ายสถานศึกษา						
3.3.1	แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร ประกอบด้วยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
3.3.2	ประชุมให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตรแก่ครูและบุคลากรโรงเรียน					
3.3.3	จัดทำหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมหรือความร่วมมือของเครือข่ายสถานศึกษา					
3.3.4	จัดทำร่างหลักสูตรโดยมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นระบบ					
3.3.5	จัดทำหลักสูตรโดยกำหนดเวลาเรียนให้มีความเหมาะสม					
3.3.6	ตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรโดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมกันตรวจสอบองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตร เช่น จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหา กิจกรรม การวัดประเมินผล					
3.3.7	โรงเรียนนำหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3.3.8	ทบทวนหลังการปฏิบัติและรายงานการจัดทำหลักสูตรต่อหน่วยงานต้นสังกัดและประชาสัมพันธ์เผยแพร่					
3.4 การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น						
3.4.1	วางแผนและกำหนดแนวทางการทำงานที่ชัดเจน					
3.4.2	จัดวางตัวบุคคลและมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
3.4.3	ประชุมให้ความรู้เรื่องการนำหลักสูตรไปใช้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
3.4.4	ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
3.4.5	ประสานความร่วมมือจากวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติ					
3.4.6	ครูออกแบบการเรียนรู้และดำเนินการสอนโดยสอดแทรกบูรณาการทักษะการคิดและหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง					
3.4.7	ครูนำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน					
3.4.8	ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
3.4.9	ครูจัดกิจกรรมและพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้					
3.4.10	สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
3.4.11	ครูจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม					
3.4.12	ครูนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
3.4 การใช้หลักสูตรโดยใช้เทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (ต่อ)						
3.4.13	ครูนำกระบวนการ PLC มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
3.4.14	ครูใช้งานวิจัยและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีความสัมพันธ์กันในการเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้					
3.4.15	ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนที่ครูจะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้					
3.4.16	ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ					
3.4.17	ประเมินการใช้หลักสูตรทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกภาคเรียน					
3.4.18	ครูจัดทำรายงานผลการนำหลักสูตรไปใช้ทุกภาคเรียน					
3.4.19	ทบทวนหลังการปฏิบัติและแก้ไขปรับปรุงเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตร					
3.5 การนิเทศการใช้หลักสูตร						
3.5.1	จัดทำแผนการนิเทศการใช้หลักสูตรของครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยกำหนดระยะเวลาชัดเจน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม					
3.5.2	แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศการใช้หลักสูตร					
3.5.3	สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร					
3.5.4	สร้างเครือข่ายและจัดระบบการนิเทศโดยมีฝ่ายประสานงานนิเทศและแนะนำในการจัดทำและการใช้หลักสูตรระดับโรงเรียนและระดับสังกัด					
3.5.5	ดำเนินการนิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน และแบบพี่เลี้ยงและนำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
3.5 การนิเทศการใช้หลักสูตร (ต่อ)						
3.5.6	นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้งต่อเทอม					
3.5.7	ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำผลมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา					
3.6 การประเมินหลักสูตร						
3.6.1	แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตรโดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง					
3.6.2	กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร					
3.6.3	ดำเนินการประเมินหลักสูตร 5 ช่วง คือ 1) ประเมินก่อนพัฒนาหลักสูตร 2) ประเมินร่างหลักสูตรหรือการวิเคราะห์หลักสูตร 3) ประเมินก่อนการใช้หลักสูตร 4) ประเมินระหว่างการใช้หลักสูตร 5) ประเมินหลังการใช้หลักสูตร					
3.6.4	ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา					
3.6.5	โรงเรียนจัดทำรายงานผลการประเมินหลักสูตรทุกปีการศึกษา					
3.6.6	ทบทวนหลังการปฏิบัติและนำข้อบกพร่องที่พบมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป					
4. ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้						
4.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน						
4.1.1	ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร					
4.1.2	ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการคิดและกระบวนการกลุ่มสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง					
4.1.3	ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาสามารถนำความรู้มาคิดสร้างสรรค์จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ					

ข้อ	รายการ	ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
		5	4	3	2	1
4.1 ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (ต่อ)						
4.1.4	ผู้เรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยี มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้และสื่อสารในชีวิตประจำวัน					
4.1.5	ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างอาชีพและรายได้ใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้					
4.1.6	ผู้เรียนมีความพร้อมในการศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพ					
4.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์						
4.2.1	ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง					
4.2.2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรมแสดงถึงการมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม					
4.2.3	ผู้เรียนมีพฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญูสะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบ					
4.2.4	ผู้เรียนสามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์					
4.2.5	ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น					

ภาคผนวก ง ผลการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผล
การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก

ผลการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบ
การบริหารหลักสูตรสู่ประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก
มีรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการบริหารหลักสูตร

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1. ผู้บริหาร		1. ให้ปรับแก้ไข
1.1 เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์	ด้านผู้บริหารมีภาวะผู้นำ ทาง
1.2 มีภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการ	วิชาการ ควรระบุว่าผู้บริหาร ควร
1.3 มีความรู้ด้านโครงสร้างและบริบทของ โรงเรียนอย่างรอบด้าน	มีคุณลักษณะของผู้บริหารในยุค
1.4 มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สามารถให้คำแนะนำแก่ครู	ศตวรรษที่ 21 โดยนำแนวคิด การ
1.5 วางโครงสร้างการบริหาร ทำงานเป็นทีม เน้นความรับผิดชอบและกำหนดเป้าหมาย ชัดเจน ลดขั้นตอนการทำงาน	บริหารภาครัฐแนวใหม่ (New
1.6 สร้างความสัมพันธ์ความร่วมมือทาง วิชาการกับสถานศึกษาเครือข่ายสถาบัน การศึกษาและหน่วยงานในชุมชน ส่งเสริม การพัฒนาบุคลากร จัดสรรงบประมาณและ ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อการบริหารหลักสูตร	Public Management: 2Re, 2C, 10) มาปรับใช้กับปัจจัยการบริหาร
1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากร จัดสรร งบประมาณและทรัพยากร เพื่อการบริหาร หลักสูตร	หลักสูตร และให้ปรับแก้ไข
	ข้อความให้เหมาะสม ข้อ 1.3,
	1.4,1.5, 1.6, 1.7, 1.8, 1.10, 1.11
	ดังนี้
	1.3 มีความรู้และบริหารด้าน
	โครงสร้างและบริบทของโรงเรียน
	อย่างรอบด้าน
	1.4 สามารถให้คำแนะนำแก่ครู
	ในด้านหลักสูตรและกระบวนการ
	จัดการเรียนรู้

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้สื่อ DLIT , DLTV และ อินเทอร์เน็ตมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	1.5 สร้างระบบการบริหารในโรงเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
1.9 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่โดยให้คำນึ่งถึงผู้เรียน	1.6 สร้างความร่วมมือทางวิชาการกับเครือข่ายสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและด้านโอกาสทางการศึกษา	1.7 ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการบริหารหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้และวัดผล
1.11 แสดงความชื่นชม คำชมเชย ความสัมพันธ์ที่ดีและให้กำลังใจแก่ครูและผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ	1.8 ส่งเสริมพัฒนาครูให้มีทักษะด้านการใช้สื่อ ICT มาใช้ในการจัดการเรียนรู้
	1.10 ส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมและสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียน
	1.11 สร้างขวัญกำลังใจให้กับเพื่อนร่วมงาน
	2. ให้ตัด ข้อ 1.1, 1.9
	1.1 ผู้เป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์
	1.9 แนะนำครูให้ทำงานเชื่อมโยงกับประสบการณ์ที่มีอยู่โดยให้คำนึ่งถึงผู้เรียน

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
2. ครู		1. ให้ปรับแก้ไข
2.1 มีภาวะผู้นำและผู้ตาม	ปรับความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ให้ระบุคุณลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21 และให้ปรับแก้ไขข้อ
2.2 มีครูตรงตามสาขาวิชาหลัก	2.1, 2.2, 2.8, 2.10 ดังนี้
2.3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร	2.1 มีภาวะผู้นำทางวิชาการและเป็นผู้ตามที่ดี
2.4 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด	2.2 มีครูตรงตามสาขาวิชาพื้นฐาน
2.5 มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตร	2.8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจและตามศักยภาพ
2.6 มีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในการบริหารหลักสูตร	2.10 มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้
2.7 มีความสามารถวางแผนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องหลักสูตร	2. ให้เพิ่ม
2.8 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ	มีจริยธรรม รับผิดชอบต่องาน
2.9 มีทักษะการนำสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยเหมาะสมกับเนื้อหาสาระมาใช้ในการจัดการเรียนรู้	3. ให้ตัด ข้อ 2.4
2.10 มีทักษะในการนำ DLIT , DLTV และอินเทอร์เน็ต มาใช้ในการจัดการเรียนรู้	2.4 มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด
2.11 มีส่วนร่วมในการนิเทศ กำกับติดตามการใช้หลักสูตร นำผลการนิเทศไปพัฒนาการจัดการเรียนรู้	
2.12 มีการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน และครูโรงเรียนอื่นๆ	

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
<p>3. หลักสูตร</p> <p>3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สอดคล้องกับนโยบาย และสอดคล้องปัญหาความต้องการ</p> <p>3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย</p> <p>3.3 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร</p> <p>3.4 หลักสูตรบูรณาการสอดแทรกทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ เพื่อการมีงานทำและคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>3.5 มีหลักสูตรในท้องถิ่น หลักสูตรทวิศึกษา</p> <p>3.6 หลักสูตรได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p> <p>3.7 มีคู่มือหลักสูตร</p> <p>3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีหรือ 3-5 ปี อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. ให้ปรับแก้ไข</p> <p>ด้านหลักสูตรให้มองถึงทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และให้ปรับแก้ไข ข้อ 3.1, 3.2, 3.5, 3.8 ดังนี้</p> <p>3.1 หลักสูตรมีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบาย และปัญหาความต้องการของโรงเรียน</p> <p>3.2 หลักสูตรกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย</p> <p>3.5 มีหลักสูตรเน้นสาระท้องถิ่น</p> <p>3.8 มีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>2. ให้ตัด ข้อ 3.7</p> <p>3.7 มีคู่มือหลักสูตร</p>
<p>4. สื่อ/แหล่งเรียนรู้</p> <p>4.1 มีการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนรู้หลากหลายตามรายวิชา และกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจ</p> <p>4.2 ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. ให้ปรับแก้ไข</p> <p>ให้ปรับแก้ไขเป็นองค์กรแห่ง การเรียนรู้ที่มีความทันสมัยในด้านเทคโนโลยีและการสื่อสาร และปรับแก้ไข ข้อ 4.5, 4.7, 4.6 ดังนี้</p> <p>4.5 นำ ICT มาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้ เช่น การศึกษา</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
4.3 มีห้องปฏิบัติการสำหรับฝึกทักษะของผู้เรียน	ทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT, DLTV สื่อมัลติมีเดีย
4.4 มีสื่อที่เหมาะสมทันสมัยและอินเทอร์เน็ตที่มีประสิทธิภาพ	4.6 มีคู่มือสื่อ/แหล่งเรียนรู้
4.5 นำการศึกษาทางไกลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ DLIT, DLTV สื่อมัลติมีเดียมาใช้เป็นเครื่องมือการจัดการเรียนรู้	4.7 มีแหล่งสืบค้นข้อมูลที่หลากหลาย ได้แก่ห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมวิชาการ สื่อ ICT
4.6 มีคู่มือแหล่งเรียนรู้	2. ให้ตัด ข้อ 4.8
4.7 มีห้องสมุด ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมวิชาการสำหรับสืบค้นข้อมูลการเรียนรู้	4.8 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้ และฝึกทักษะแก่ผู้เรียน
4.8 เชิญวิทยากรท้องถิ่นและผู้มีความรู้เฉพาะทางมาให้ความรู้ และฝึกทักษะแก่ผู้เรียน	
4.9 นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาบูรณาการเป็นสื่อ/แหล่งเรียนรู้	
5. บรรยากาศและสภาพแวดล้อม		1. ให้ปรับแก้ไข ให้เพิ่ม บริบท (Context) เป็นองค์ประกอบเพิ่มขึ้น หรืออยู่ในองค์ประกอบที่ 1 และให้ปรับแก้ไข ข้อ 5.1, 5.8, 5.10 ดังนี้
5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้	5.1 แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
5.2 มีส่วนร่วมจากเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่าย สหวิทยาเขต เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เครือข่ายหน่วยงานต่างๆของรัฐและเอกชน	
5.3 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้	
5.4 จัดมุมวิชาการต่าง ๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน	

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
5.5 มีห้องเรียนที่สะอาด ปลอดภัย มีแสงสว่างเพียงพอ	5.8 จัดห้องเรียนให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) 5.10 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยใช้คำพูดที่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา 2. ให้เพิ่ม จัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ 3. ให้ตัด ข้อ 5.3 5.3 จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้
5.6 จัดโต๊ะเก้าอี้ในชั้นเรียนมีสภาพที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และสะดวกในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม	
5.7 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เน้นการร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	
5.8 สร้างบรรยากาศโดยให้ความสำคัญต่อ DLIT, DLTV และอินเทอร์เน็ต	
5.9 จัดห้องเรียน DLIT สามารถเรียนรู้จากครูต้นแบบทางไกล	
5.10 สร้างบรรยากาศการเรียนการสอนโดยไม่ว่ากล่าวด้วยคำพูดไม่เหมาะสม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา	
5.11 จัดแสดงผลงานของนักเรียนเพื่อเผยแพร่และสร้างแรงจูงใจแก่นักเรียน	

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการบริหารหลักสูตร

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
<p>1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เป็นการจัดวางแผน (P) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการ หรือตัวแทนสภาระการศึกษาระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>1.2 แนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรใหม่ให้ สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง</p> <p>1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดย PLC ระดับชั้นเรียนด้วยเครือข่ายผู้ปกครอง และ PLC ระดับโรงเรียน ด้วยคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ให้ปรับแก้ไข ดังนี้</p> <p>ให้มีการวิเคราะห์บริบท หลักสูตรแกนกลาง นโยบายและที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยการมีส่วนร่วมและให้ทบทวนหลังการวิเคราะห์ ข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ และปรับแก้ไข ข้อ 1.1, 1.2, 1.3, 1.4 ดังนี้</p> <p>1.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูวิชาการ หรือตัวแทนสภาระการศึกษาระดับชั้น ตัวแทนคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนหน่วยงาน/องค์กร/ชุมชนท้องถิ่น และตัวแทนผู้ปกครอง ในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน</p> <p>1.2 มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมแก่คณะกรรมการจัดทำ/พัฒนาหลักสูตร</p> <p>1.3 มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาวิเคราะห์เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลง</p> <p>1.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมโดยใช้ PLC ทั้งในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
<p>2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย</p> <p>2.1 กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการและผู้เกี่ยวข้อง ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพปัญหาความต้องการชุมชนและสังคม</p> <p>2.2 กำหนดจุดมุ่งหมายทุกด้านโดยบูรณาการจากตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 หลักสูตรท้องถิ่น สมรรถนะอาชีพ และแลดยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.3 กำหนดจุดมุ่งหมายให้ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>2.4 ใช้กระบวนการ PLC ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p>		<p>ให้ปรับแก้ไข</p> <p>ให้กำหนดจุดมุ่งหมายโดยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ผู้เกี่ยวข้อง และให้ทบทวนหลังการกำหนดจุดมุ่งหมาย และให้ปรับแก้ไข ข้อ 2.4 2.4 ใช้กระบวนการ PLC ของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้</p> <p>ปรับแก้ไข ดังนี้</p> <p>2.4 ใช้กระบวนการ PLC ในการกำหนดจุดมุ่งหมายทั้งระดับหลักสูตรของโรงเรียนและหลักสูตรรายวิชา</p>
<p>3. การจัดทำหลักสูตร</p> <p>เป็นการปฏิบัติ (D) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหลักสูตร มีผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมีส่วนร่วม</p> <p>3.2 เชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องหลักสูตรและการจัดทำหลักสูตร</p> <p>3.3 มีเครือข่ายสถานศึกษาร่วมกันในการจัดทำหลักสูตร</p>		<p>1. ให้ปรับแก้ไข ข้อ 3.4, 3.6 ดังนี้</p> <p>3.4 มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนดังนี้</p> <p>1) วิเคราะห์ 2) กำหนดเป้าหมาย 3) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด 4) ตรวจสอบ 5) เสนอผู้บริหาร 6) เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ 7) รายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
<p>4. การนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการปฏิบัติ (D) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>4.1 ประชุมครูและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจที่ชัดเจนตรงกันเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองเพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายหลักสูตร</p> <p>4.2 มอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร</p> <p>4.3 ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนการนำไปใช้</p> <p>4.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดหลักสูตรพร้อมทั้งสอดแทรกคุณลักษณะอันพึงประสงค์</p> <p>4.5 ประสานความร่วมมือจากบุคคลหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ และชุมชน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย</p> <p>4.6 ครูดำเนินการสอนโดยสอดแทรกและบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและตามนโยบายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้โดยจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”</p> <p>4.8 มีการจัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>4.9 กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและมีส่วนร่วม</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1. ให้ปรับแก้ไข ให้ปรับภาษาที่ใช้ให้กระชับชัดเจนและถูกต้องเหมาะสม ดำเนินการเป็นลำดับตามกระบวนการ PDCA ให้ทบทวน (AAR) หลังการนำหลักสูตรไปใช้ และให้ปรับแก้ไข ข้อ 4.2, 4.7, 4.8, 4.13 ดังนี้</p> <p>4.2 จัดวางตัวบุคคลและมอบหมายความรับผิดชอบให้ครูจัดการเรียนรู้ตามรายวิชาในหลักสูตร</p> <p>4.7 ปรับกิจกรรมการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับนโยบายที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง</p> <p>4.8 มีการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างศักยภาพและฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ</p> <p>4.13 จัดกิจกรรมและพัฒนาผู้เรียนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้</p> <p>2. ให้ตัด ข้อ 4.12, 4.14, 4.17, 4.18</p> <p>4.12 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนทุกคน</p> <p>4.14 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
4.10 นำกระบวนการ PLC (Professional Learning Community) หรือชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.17 จัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ
4.11 สร้างเครือข่ายวิทยากรท้องถิ่นและปราชญ์ท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.18 จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความต้องการ
4.12 จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับนักเรียนทุกคน	3. ให้เพิ่ม ให้เพิ่มข้อความของขั้นการนำ
4.13 จัดกิจกรรมซ่อมเสริมผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	หลักสูตรไปใช้โดยดึงจุดเด่นจากรายการปฏิบัติที่มีอยู่
4.14 สอนเสริมเพิ่มเติมให้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6	
4.15 นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสม ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น DLIT , DLTV คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต	
4.16 จัดการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะอาชีพตามความถนัดและความสนใจ	
4.17 จัดกิจกรรมชุมนุมส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนตามความสนใจและความต้องการ	
4.18 นำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาบูรณาการกับการเรียนรู้ของผู้เรียน	

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
<p>5. การนิเทศการใช้หลักสูตร เป็นการตรวจสอบ (C) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>5.1 วางแผนการนิเทศการใช้หลักสูตร</p> <p>5.2 สร้างเครือข่ายและระบบการนิเทศภายในโรงเรียน</p> <p>5.3 กำหนดปฏิทินการนิเทศที่กำหนดระยะเวลาชัดเจน</p> <p>5.4 จัดทำแบบตรวจสอบตัวชี้วัด เพื่อให้ครูได้นำไปตรวจสอบตัวชี้วัดในรายวิชาที่สอนก่อนรับการนิเทศ</p> <p>5.5 นิเทศติดตามและประชุมสรุปผลระหว่างการใช้หลักสูตร 2 ครั้ง ต่อเทอม</p> <p>5.6 นิเทศแบบกัลยาณมิตรและแบบนิเทศสอนงาน (Coaching) นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย PLC</p> <p>5.7 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ให้ปรับแก้ไข ให้ทบทวนหลังการนิเทศการใช้หลักสูตร และปรับแก้ไขข้อ 5.4, 5.6, 5.7 ดังนี้</p> <p>5.4 สร้างเครื่องมือการติดตามและประเมินการใช้หลักสูตร</p> <p>5.6 นิเทศแบบกัลยาณมิตร แบบนิเทศสอนงาน (Coaching) และแบบพี่เลี้ยง (Mentoring) นำผลการนิเทศมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย PLC</p> <p>5.7 มีการนำผลการนิเทศการใช้หลักสูตรไปปรับปรุงหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง</p>
<p>6. การประเมินหลักสูตร เป็นการปรับปรุง (A) ของกระบวนการบริหารตามวงจรคุณภาพ ดังนี้</p> <p>6.1 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย</p> <p>6.2 กำหนดวัตถุประสงค์และตัวบ่งชี้การประเมินหลักสูตร</p>	<p>✓</p>	<p>ให้เพิ่ม การทบทวนหลังการประเมินหลักสูตร</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	ข้อเสนอแนะ
6.3 จัดทำรายงานผลการใช้หลักสูตร สถานศึกษาประจำปีการศึกษาทุกปี การศึกษา 6.4 ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องทุกปี การศึกษา 6.5 นำผลการประเมินหลักสูตร มาใช้ ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น		

องค์ประกอบที่ 3 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	เหมาะสม
1. ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 1.1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบรรลุตาม จุดมุ่งหมายหลักสูตร 1.2 สามารถในการอ่าน การเขียน ตามเกณฑ์ ระดับชั้น 1.3 สามารถการคิดคำนวณ ตามเกณฑ์ ระดับชั้น 1.4 สามารถสื่อสารทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษเหมาะสมตามเกณฑ์ของ ระดับชั้น 1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ และข้อมูลสารสนเทศในการเรียนรู้	1.ให้ปรับแก้ไข ให้เพิ่มด้านสมรรถนะการ เรียนรู้ให้ครบถ้วนโดยเพิ่ม ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด เพิ่ม ทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และปรับยุบรวมข้อ 1.5, 1.6 เป็น 1 ข้อ และข้อ 1.7, 1.8 เป็น 1 ข้อ ดังนี้ 1.5 มีทักษะการใช้งานอุปกรณ์ คอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี สารสนเทศในการเรียนรู้และ สื่อสารในชีวิตประจำวัน

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	เหมาะสม
<p>1.6 สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารได้อย่างเหมาะสมในชีวิตประจำวัน</p> <p>1.7 มีความรู้พื้นฐานด้านอาชีพตามความต้องการของผู้เรียน</p> <p>1.8 สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ</p> <p>1.9 มีความสามารถในการคิดสร้างสรรค์จัดทำชิ้นงานได้สำเร็จ</p> <p>1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้</p> <p>1.11 มีความพร้อมศึกษาต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้นหรือมีวุฒิภาวะทางอาชีพเหมาะสมกับวัย</p> <p>1.12 มีทักษะด้านอาชีพสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>1.7 มีความรู้และสามารถปฏิบัติงานด้านอาชีพที่ผู้เรียนถนัดและสนใจ</p> <p>2. ให้ตัด ข้อ 1.10</p> <p>1.10 สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้</p>
<p>2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์</p> <p>2.1 มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่โรงเรียนกำหนด</p> <p>2.2 แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร ค่านิยม 12 ประการ บนฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2.3 มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเอื้อเฟื้อซึ่งต่อกัน ยอมรับเหตุผลความคิดเห็นของผู้อื่นและเห็นคุณค่าในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานกลุ่มหรือการทำงานร่วมกับผู้อื่น</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ให้ปรับยุบรวมข้อความที่มีความหมายคล้ายกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตร และค่านิยม 12 ประการ และให้เพิ่มคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21</p>

รายการ	การพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ	
	เหมาะสม	เหมาะสม
<p>2.4 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย แสดงออกได้อย่างเหมาะสม ในชีวิตประจำวัน</p> <p>2.5 มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม มีคุณธรรมจริยธรรม เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของศาสนา ที่ตนนับถือ</p> <p>2.6 สามารถควบคุมตนเอง แสดงออกทาง อารมณ์อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์</p> <p>2.7 พฤติกรรมแสดงถึงความกตัญญู ส่งผลให้ นักเรียนมีความรับผิดชอบ</p> <p>2.8 มีพฤติกรรมเชิงบวก สามารถแก้ปัญหา เฉพาะหน้าได้</p> <p>2.9 มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และ ปฏิบัติสิ่งที่ดีงาม</p>		

ประวัติผู้วิจัย

มหาวิทยาลัยพระเวศวรร

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	เรณู บุญเสรัส
วัน เดือน ปีเกิด	14 ตุลาคม 2499
ที่อยู่ปัจจุบัน	553/6 หมู่ 7 ตำบลอรุณภูมิ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ข้าราชการบำนาญ
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2557	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสฤษดิเสนาพิทยาคม อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2554	ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านนาเมือง อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2547	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ภาคเหนือ อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2539	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนพิษณุโลกศึกษา อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2522	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนพิจิตรพิทยาคม อำเภอเมืองพิจิตร จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2550	กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
พ.ศ. 2522	กศ.บ. (ชีววิทยา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก